

Bruksela, 1 czerwca 2018 r.
(OR. en)

9645/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0216 (COD)

AGRI 263
AGRIFIN 52
AGRISTR 34
AGRILEG 84
AGRIORG 34
CODEC 941

WNIOSEK

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Data otrzymania:	1 czerwca 2018 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2018) 392 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 392 final.

Załącznik: COM(2018) 392 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 1.6.2018
COM(2018) 392 final

2018/0216 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013

{SEC(2018) 305 final} - {SWD(2018) 301 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- Przyczyny i cele wniosku**

We wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia określającego wieloletnie ramy finansowe (MFF) na lata 2021–2027 (wniosek w sprawie wieloletnich ram finansowych)¹ określono ramy budżetowe i główne kierunki wspólnej polityki rolnej (WPR). W oparciu o te ramy Komisja przedstawia pakiet rozporządzeń ustanawiających przepisy dotyczące realizacji WPR w latach 2021–2027 wraz z oceną skutków realizacji alternatywnych wariantów rozwoju tej polityki. Przedmiotowe wnioski przewidują jako datę rozpoczęcia stosowania 1 stycznia 2021 r. i są przedstawiane Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

Ostatnią reformę WPR podjęto w 2013 r., a wdrożono w 2015 r. Kontekst, w jakim kształtowano tę reformę, zmienił się znacznie od tego czasu. W szczególności:

Znacznie spadły ceny produktów rolnych – obniżone na skutek czynników makroekonomicznych, napięć geopolitycznych i innych uwarunkowań.

W negocjacjach handlowych umowy dwustronne zaczęły wyraźnie dominować nad umowami wielostronnymi a UE otworzyła się w większym stopniu na rynki światowe.

UE podjęła nowe zobowiązania międzynarodowe, zwłaszcza jeśli chodzi o łagodzenie zmiany klimatu (w ramach 21. Konferencji Stron (COP 21)) i szeroko pojęte aspekty zrównoważonego rozwoju (w ramach celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju) oraz wysiłki, by sprostać innym zmianom geopolitycznym, w tym problemowi migracji.

Te zmiany wywołały debatę publiczną o tym, czy reforma z 2013 r. jest wystarczająca, aby WPR mogła sprostać poważnym aktualnym wyzwaniom związanym z kondycją gospodarczą sektora rolnego, dbałością o środowisko, działaniami łagodzącymi zmianę klimatu, a także potrzebą utworzenia silnych struktur gospodarczych i społecznych na obszarach wiejskich UE – zwłaszcza w obliczu pojawiających się możliwości działania w dziedzinie handlu, biogospodarki, energii odnawialnej, gospodarki o obiegu zamkniętym oraz gospodarki cyfrowej.

WPR musi zostać zmodernizowana, aby sprostać tym wyzwaniom oraz uproszczona, aby było to możliwe przy minimalnym obciążeniu administracyjnym, a także jeszcze ściślej powiązana z polityką UE w innych dziedzinach, aby zwiększyć jej wkład w realizację dziesięciu priorytetów Komisji oraz celów zrównoważonego rozwoju. Jak podkreśliła Komisja w swoim ostatnio opublikowanym komunikacie w sprawie wieloletnich ram finansowych, zadaniem zmodernizowanej wspólnej polityki rolnej będzie wspieranie przejścia na w pełni zrównoważone rolnictwo oraz dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich, dzięki czemu

¹ [COM(2018) 322 final – rozporządzenie WRF].

ponad 500 mln konsumentów zostanie zaopatrzonych w bezpieczną żywność wysokiej jakości. Europa potrzebuje kreatywnego, stabilnego, zrównoważonego i konkurencyjnego sektora rolnictwa, aby zapewnić swym obywatelom produkcję bezpiecznej, wysokiej jakości, przystępnej cenowo, bogatej w składniki odżywcze i zróżnicowanej żywności oraz solidną strukturę społeczno-gospodarczą na obszarach wiejskich. Zmodernizowana wspólna polityka rolna powinna zwiększać europejską wartość dodaną, uwzględniając wysokie ambicje związane z ochroną środowiska i przeciwdziałaniem zmianie klimatu oraz spełniając oczekiwania obywateli dotyczące ich zdrowia, środowiska i klimatu.

Zgodnie z tym, co zapowiedziała w swoim programie prac na 2017 r., Komisja przeprowadziła szeroko zakrojone konsultacje w sprawie uproszczenia i modernizacji WPR w celu maksymalizacji jej wkładu w realizację dziesięciu priorytetów Komisji oraz celów zrównoważonego rozwoju. W debacie skoncentrowano się na konkretnych priorytetach polityki w przyszłości, bez uszczerbku dla przydziału środków finansowych na WPR w kolejnych wieloletnich ramach finansowych. Proces ten obejmował szeroko zakrojone konsultacje, a także analizę dostępnych danych na temat wyników WPR, w tym odpowiednich opinii przedstawionych za pośrednictwem platformy REFIT.

Wyniki zostały przedstawione w komunikacie przyjętym w dniu 29 listopada 2017 r. pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”. Komunikat umożliwia zorganizowany dialog na temat przyszłości WPR w instytucjach UE, jak i z zainteresowanymi stronami. W niniejszym dokumencie programowym wskazano wyzwania, cele i kierunki działań w celu stworzenia gotowej na przyszłe wyzwania WPR, która musi być w związku z tym prostsza, bardziej inteligentna, nowoczesna i odegrać wiodącą rolę w przechodzeniu na bardziej zrównoważone rolnictwo.

W szczególności wśród priorytetów WPR po 2020 r. Komisja wymieniła bardziej ambitne działania w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu, lepsze ukierunkowanie wsparcia oraz uznanie znaczenia powodującego efekt narastających korzyści powiązania badań naukowych, innowacji i doradztwa. Aby zwiększyć skuteczność WPR Komisja zaproponowała także nowy model realizacji, w którym nacisk przesunięto z zapewniania zgodności na realizację celów oraz inaczej rozłożono zakres obowiązków między UE i państwami członkowskimi, zwiększając pomocniczość. Nowy model ma na celu lepsze osiągnięcie celów UE w oparciu o planowanie strategiczne, szeroko zakrojone interwencje i wspólne wskaźniki realizacji celów, i uzyskanie w ten sposób większej spójności celów przyszłej WPR z innymi celami UE.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Art. 39 TFUE określa cele wspólnej polityki rolnej:

- zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie;
- stabilizacja rynków;
- zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;

- zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów.

Niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z celami Traktatu dotyczącymi WPR. Unowocześnia on i upraszcza sposób wprowadzania postanowień Traktatu w życie.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Obszary, na których prowadzona jest działalność rolnicza i leśna, zajmują 84 % terytorium UE. Sektory te są uzależnione od środowiska i wywierają na nie wpływ. W związku z tym wiele z zaproponowanych szczegółowych celów WPR spowoduje podjęcie szeregu działań z zakresu ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu w odpowiednich dziedzinach polityki UE.

Powszechnie wiadomo, że modele konsumpcji wywierają wpływ na zdrowie publiczne. Poprzez powiązania z żywnością, a czasem również ze sposobami jej produkcji, polityka rolna jest powiązana z polityką zdrowotną. Przedstawione wnioski wzmacniają to powiązanie z polityką zdrowotną, w szczególności w odniesieniu do zdrowego odżywiania i ograniczenia stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych.

UE jest znaczącym importerem towarów i eksporterem cennych produktów rolnych i spożywczych, a zatem wywiera poważny wpływ na systemy żywnościowe poza Unią. Niniejszy wniosek, zgodnie z art. 208 TFUE, uwzględnia cele współpracy na rzecz rozwoju, takie jak eliminacja ubóstwa i zrównoważony rozwój w krajach rozwijających się, w szczególności zapewniając, by unijne wsparcie dla rolników miało minimalny wpływ na handel lub nie miało go wcale.

Wreszcie, podobnie jak inne sektory, rolnictwo i obszary wiejskie mogą lepiej wykorzystywać nowe technologie i wiedzę, w szczególności technologie cyfrowe. Wnioski umacniają powiązania z polityką w dziedzinie badań naukowych wyznaczając zorganizowanej wymianie wiedzy ważną rolę w modelu realizacji celów polityki. Podobnie nacisk położony na cyfryzację wzmacnia związek z Europejską agendą cyfrową.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Art. 42 i 43 ust. 2 TFUE w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie planu WPR.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewiduje, że Unia dzieli kompetencje w dziedzinie rolnictwa z państwami członkowskimi, tworząc wspólną politykę rolną, w której przewidziano wspólne cele i metody wdrażania. Obecny system realizacji WPR opiera się na szczegółowych wymogach określonych na poziomie UE i obejmuje rygorystyczne kontrole, kary i mechanizmy audytu. Przepisy te są często bardzo nakazowe, nawet na poziomie gospodarstw. W niezwykle zróżnicowanych warunkach rolniczych i klimatycznych w Unii ani podejście odgórne, ani uniwersalne nie jest jednak odpowiednim rozwiązaniem, które zapewniłoby osiągnięcie pożądaných rezultatów i europejskiej wartości dodanej.

W modelu realizacji WPR przedstawionym w niniejszym wniosku Unia określa podstawowe parametry polityki (cele WPR, szeroko rozumiane rodzaje interwencji, podstawowe wymogi), natomiast odpowiedzialność spoczywa w większej mierze na państwach członkowskich, które są w większym stopniu rozliczane ze sposobu realizacji celów i uzgodnionych celów końcowych.

Większa pomocniczość pozwoli lepiej uwzględnić lokalne warunki i potrzeby na tle tych celów i celów końcowych. Państwa członkowskie będą odpowiedzialne za dostosowywanie interwencji WPR, tak, aby maksymalizować swój wkład w osiągnięcie celów UE. Utrzymując obecne struktury zarządzania – które nadal muszą zapewniać skuteczne egzekwowanie i monitorowanie osiągania wszystkich celów polityki – państwa członkowskie będą miały również większy wpływ na projektowanie ram zgodności i kontroli mających zastosowanie do beneficjentów (w tym środków kontroli i kar).

- **Proporcjonalność**

Gospodarcze, środowiskowe i społeczne wyzwania, przed którymi stoją sektor rolny UE i jej obszary wiejskie wymagają zdecydowanej reakcji, która będzie odzwierciedlała unijny wymiar tych wyzwań. Większe uprawnienia, jakie mają otrzymać państwa członkowskie w zakresie wyboru i dostosowywania dostępnych w ramach WPR narzędzi politycznych, aby realizować cele, oraz model oparty w większym stopniu na wynikach, powinny sprawić, że wykraczanie WPR poza proporcjonalny poziom działań stanie się jeszcze mniej prawdopodobne.

- **Wybór instrumentu**

W związku z tym, że wszystkie pierwotne akty są rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady, zmiany należy wprowadzić w drodze rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

WPR leży u podstaw budowy i rozwoju Unii Europejskiej (UE). Ustanowiona we wczesnych latach sześćdziesiątych i skoncentrowana wokół celów zapisanych w Traktacie, była wielokrotnie reformowana, aby poprawić konkurencyjność sektora rolniczego, wesprzeć rozwój obszarów wiejskich, sprostać nowym wyzwaniom oraz lepiej odpowiedzieć na potrzeby społeczne. Ostatnią poważną reformę przyjęto w 2013 r. W ramach reformy z 2013 r., ogólne cele WPR podzielono na trzy grupy:

- i. rentowna produkcja żywności;
- ii. zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działaniami w dziedzinie klimatu;
- iii. zrównoważony rozwój terytorialny.

Aby ocenić postępy w osiąganiu powyższych celów i określić przyszłe wyzwania, w ramach szerokich konsultacji przeprowadzono usystematyzowaną debatę z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, w tym podmiotów spoza sektora. Dane na temat realizacji celów

WPR zebrano ponadto w oparciu o bogaty zasób dostępnych informacji (streszczenie w ramce 1 poniżej), które posłużyły jako podstawa do oceny jej osiągnięć i niedociągnięć na przestrzeni lat, a zwłaszcza w kontekście ostatniej reformy. Dotyczy to w szczególności:

- danych zebranych w oparciu o wspólne ramy monitorowania i ewaluacji (CMEF), które służą do pomiaru skuteczności realizacji celów WPR²;
- szeregu ewaluacji zaplanowanych w stosunku do bieżących wieloletnich ram finansowych (2014–2020), aby ocenić realizację obecnych celów WPR, przy czym pierwsze wyniki udostępniono na przełomie 2017/18 r.³.

Postępy w realizacji celów końcowych i pule środków finansowych udostępnione w ramach rocznych sprawozdań z realizacji (RSR) na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

- Dodatkowe dokumenty, dane, fakty, dane istotne dla oceny skutków zostały opublikowane na stronie internetowej DG AGRI⁴.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W ramach otwartych publicznych konsultacji otrzymano ponad 322 000 uwag, przeprowadzono usystematyzowany dialog z zainteresowanymi stronami, zorganizowano pięć warsztatów eksperckich, zebrano opinie z platformy REFIT, od Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz parlamentów krajowych. Uwzględniono również zalecenia Grupy Zadaniowej ds. Rynków Rolnych⁵ oraz konferencji w Cork w sprawie rozwoju obszarów wiejskich (2016)⁶.

² Ustanowione art. 110 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008, jak również rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 834/2014 z dnia 22 lipca 2014 r. ustanawiającym zasady stosowania wspólnych ram monitorowania i ewaluacji wspólnej polityki rolnej.

³ Komisja Europejska (2017), Plan ocen i analiz na lata 2017–2021, Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich.

⁴ Zob.:

https://ec.europa.eu/agriculture/statistics/facts-and-figures_en

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/consultations/cap-modernising/eco_background_final_en.pdf

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/consultations/cap-modernising/env_background_final_en.pdf

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/consultations/cap-modernising/soc_background_final_en.pdf

⁵ Sprawozdanie Grupy Zadaniowej ds. Rynków Rolnych (2016): „Poprawa wyników rynkowych: wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw”.

⁶ Komisja Europejska (2016), Cork 2.0:

Konferencja europejska dotycząca rozwoju obszarów wiejskich.
<https://ec.europa.eu/agriculture/events/rural-development-2016en>.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Aby zebrać dane i opinie od ekspertów na temat kwestii związanych z WPR zorganizowano szereg wyspecjalizowanych warsztatów w okresie od marca 2017 r. do lutego 2018 r. Warsztaty te umożliwiły wymianę poglądów między ekspertami i urzędnikami Komisji Europejskiej oraz poczynienie postępów w opracowywaniu kluczowych wniosków/kwestii, które należało uwzględnić w procesie modernizowania i upraszczania WPR.

Wybrano pięć kwestii, nad którymi pracowano w ramach warsztatów, aby przeanalizować najbardziej istotne obszary, w odniesieniu do których wykryto luki w wiedzy i odnotowano spory dotyczące kierunków polityki. Warsztaty te oparto na jednej metodzie, przy czym:

- (1) wykorzystano zbiór najnowszych danych dostępnych na szczeblu ekspertów, pracowników akademickich, praktyków i instytucji międzynarodowych;
- (2) położono nacisk na praktyczne doświadczenia w terenie;
- (3) dokonano oceny potencjału nowych technologii/podejść, aby móc lepiej kształtować politykę w danym obszarze.

Streszczenia warsztatów i prezentacje są dostępne na stronie:

https://ec.europa.eu/agriculture/events/cap-have-your-say/workshops_en

Warsztat 1: Najlepsze praktyki w odniesieniu do potrzeb w zakresie ochrony środowiska i klimatu (23/24 marca 2017 r.)

W tych dwudniowych warsztatach wziął udział szereg ekspertów wyspecjalizowanych w kwestiach związanych z ochroną środowiska i klimatem. W ramach warsztatów przeanalizowano:

- dostępne narzędzia oceny potrzeb w zakresie ochrony środowiska;
- metody zwiększania stopnia wykorzystania środków (z naciskiem na podejście behawioralne).

Warsztat 2: Zarządzanie ryzykiem (18/19 maja 2017 r.)

W ciągu tych dwudniowych warsztatów próbowano poczynić postępy w gromadzeniu danych na potrzeby debaty na temat sposobów wspierania społeczności rolniczej, aby mogła ona lepiej reagować na zagrożenia dotyczące produkcji, cen i dochodów. W ramach warsztatów przeanalizowano:

- wyzwania, jakim musi sprostać rynkowa siatka bezpieczeństwa oraz zmiany w systemie zarządzania ryzykiem od niedawna obowiązujące w USA;
- przyszłe rynki UE, unijny sektor ubezpieczeń i reasekuracji rolniczych, rodzaje partnerstwa publiczno-prywatnego oraz system ubezpieczania zbiorów;
- behawioralne aspekty zarządzania ryzykiem.

Warsztat 3: Żywność i powiązane z nią kwestie (31 maja 2017 r.)

Warsztaty dotyczące żywności i powiązanych kwestii, w trakcie których analizowano sposoby dostosowywania WPR do polityki zdrowotnej i jej zdolność do ułatwiania rolnikom przystosowania się do zmian w strukturze konsumpcji. Na szczególną uwagę zasługuje oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Warsztat 4: Zagadnienia społeczno-ekonomiczne (9 czerwca 2017 r.)

W trakcie warsztatów na temat zagadnień społeczno-ekonomicznych skupiono się na analizie dynamiki wzrostu gospodarczego i miejsc pracy w unijnym sektorze rolno-spożywczym. Analizowano powiązania między światowym rolnictwem i łańcuchami wartości żywności w UE zarówno z punktu widzenia koncepcyjnego, jak i praktycznego, na podstawie analizy konkretnych przypadków.

Warsztat 5: Pomiar efektywności realizacji celów środowiskowych i klimatycznych WPR (26 lutego 2018 r.)

Podczas warsztatów przeanalizowano, jakie podstawowe cele polityki można wyznaczyć na szczeblu UE, w jaki sposób mogą one zostać wdrożone na szczeblu państw członkowskich oraz w jaki sposób można je monitorować, kontrolować i oceniać.

• **Ocena skutków**

Ocena skutków towarzysząca wnioskowi legislacyjnemu oraz opinie Rady ds. Kontroli Regulacyjnej są dostępne na stronie:

[*Lista ocen skutków i towarzyszących im opinii Rady ds. Kontroli Regulacyjnej*](#)

Początkowo Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała opinię negatywną. Rada doceniła zamiar zmodernizowania i uproszczenia WPR oraz pogłębioną analizę różnych scenariuszy, w której z pożytkiem podkreślono konieczne kompromisy między celami polityki, uznała ona jednak, że w sprawozdaniu nie przedstawiono wystarczająco jasno uzasadnienia dla nowego modelu realizacji, jego wykonalności i sposobu działania. W sprawozdaniu z oceny skutków poczyniono wymagane uzupełnienia, w tym dodano specjalny załącznik dotyczący wniosków w sprawie nowego modelu realizacji. Na tej podstawie Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię z zastrzeżeniami. Przyjmując z zadowoleniem wprowadzone poprawki, Rada zażądała dalszych wyjaśnień dotyczących precyzyjnych zabezpieczeń w celu łagodzenia określonych rodzajów ryzyka. Załącznik 1 do sprawozdania z oceny skutków (dokument roboczy służb Komisji) zawiera poprawki wprowadzone celem spełnienia wymogów Rady.

W sprawozdaniu z oceny skutków omówiono poszczególne warianty strategiczne. W ocenie skutków nie wskazano preferowanego rozwiązania. Zamiast tego przeanalizowano różne warianty połączenia poszczególnych elementów wniosku, próbując ustalić, jakie połączenie byłoby optymalne.

W wariantach porównywano różne podejścia mające przyczynić się do osiągnięcia określonych celów:

1. różne poziomy ambicji celów dotyczących środowiska i klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem potencjalnego wpływu obowiązkowych i dobrowolnych systemów realizacji;

2. różne sposoby wspierania dochodów gospodarstw rolnych, a w szczególności podziału tego wsparcia między różne kategorie rolników, koncentrując się na potencjalnych skutkach dla małych i średnich gospodarstw;
3. szeroko zakrojone interwencje społeczno-ekonomiczne, w szczególności w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich, a także przekrojowe podejścia do procesu modernizacji.

W pierwszym wariancie zbadano potencjał dobrowolnego ekoprogramu w odniesieniu do zwiększenia ambicji celów dotyczących ochrony środowiska i klimatu. Przeanalizowano również potencjał wykorzystania do wspierania dochodu rolników instrumentów zarządzania ryzykiem przy niższych płatnościach bezpośrednich. Dwa podwarianty odzwierciedlają różne poziomy ambicji celów środowiskowych wśród państw członkowskich i różne podejścia do płatności bezpośrednich w ramach nowego modelu realizacji.

W innym wariancie, płatności bezpośrednie są lepiej ukierunkowane a wdrożenie zasady warunkowości bardziej ambitne, by poprawić – zarówno pod względem ekonomicznym jak i środowiskowym – skuteczność działań podejmowanych w ramach WPR, a także stawić czoła wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu. Również w tym przypadku przedstawiono podwarianty ukazujące ewentualne różnice poziomu ambicji w odniesieniu do celów związanych ze środowiskiem i klimatem wśród państw członkowskich.

W ostatnim wariancie położono duży nacisk na dbałość o środowisko i zatrudnienie, a także skoncentrowano się na małych i średnich gospodarstwach, co powinno przyczynić się do utrzymania miejsc pracy na obszarach wiejskich. Państwa członkowskie są zobowiązane do przeznaczenia 30 % płatności w ramach pierwszego filaru na dodatkowe środki na cztery systemy, które byłyby dobrowolne dla rolników – rolnictwo ekologiczne, trwałe użytki zielone, obszary z ograniczeniami naturalnymi i linearne elementy krajobrazu – aby nadal wspierać działania na rzecz klimatu i zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi.

W ocenie skutków wskazano, że trudne kompromisy są nieuniknione przy znaczącej zmianie podstawowych parametrów polityki, która dąży do realizacji tak wielu różnorodnych celów.

Najważniejszym z podstawowych parametrów jest poziom wsparcia w ramach WPR. Zaproponowane przez Komisję w przedstawionym w maju 2018 r. wniosku w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 ograniczenie tego wsparcia o 5 % mieści się w zakresie uwzględnionym w ocenie skutków.

W przypadku dochodów gospodarstw rolnych znaczenie mają zarówno poziom, jak i dystrybucja wsparcia. Zapewnienie odpowiedniego poziomu wsparcia, a tym samym dochodów gospodarstw rolnych, ma podstawowe znaczenie dla zagwarantowania w przyszłości bezpieczeństwa żywnościowego, odpowiedniego poziomu ambicji celów dotyczących środowiska i klimatu oraz vitalności obszarów wiejskich. **Lepsze ukierunkowanie wsparcia** na potrzeby małych i średnich gospodarstw i obszarów o ograniczeniach naturalnych może przyczynić się do utrzymania miejsc pracy w gospodarstwach rolnych i działalności rolniczej na całym obszarze, a zatem do wzmocnienia społeczno-gospodarczej struktury obszarów wiejskich. Dzięki ograniczeniu i ujednoliceniu zostanie ulepszony podział płatności bezpośrednich. Jest oczywiste, że wszelkie opcje, które przekierowują w znacznym stopniu płatności bezpośrednie na potrzeby gospodarstw i regionów o niższej produktywności w krótkiej perspektywie mogą prowadzić do obniżenia konkurencyjności UE, wzmacniając jednak zarazem ochronę środowiska. Mniej oczywisty jest jednak dobór odpowiedniej kombinacji środków, który pozwoliłby złagodzić negatywny wpływ na dochody a jednocześnie lepiej odpowiedzieć na inne ważne dla

rolnictwa wyzwania, jak ochrona środowiska i zmiana klimatu lub oczekiwania społeczne. Konieczne są tu bodźce do zmian, które poprawią zarówno gospodarcze, jak i środowiskowe wyniki tego sektora.

Opinie uzyskane w wyniku konsultacji z zainteresowanymi stronami oraz analizy wskazują, że jest to możliwe, pod warunkiem, że niezbędne środki wspomagające, określające **wyższy poziom ambicji celów w zakresie środowiska i klimatu** umożliwią przyjęcie najlepszych praktyk (zarówno w rolnictwie konwencjonalnym jak i w innych jego formach) wykorzystujących wiedzę, innowacje oraz odpowiednie najnowsze technologie.

Z założeń i wyborów dokonanych w ramach analizy wynika, że można połączyć realizację gospodarczych, ekologicznych i społecznych celów WPR, a także uzyskać pożądany poziom jej modernizacji i uproszczenia. Podsumowując, przekierowanie wsparcia może pozwolić w kontrolowany sposób wpływać na dochody i przyczynić się do pożądanego zwiększenia ambicji działań na rzecz środowiska i klimatu oraz **synergii WPR** z innymi obszarami polityki. Będzie to jednak możliwe jedynie wówczas, gdy zarówno sektor jak i decydenci wykorzystają możliwości, już dziś oferowane przez innowacje i technologie, do modernizacji i uproszczenia polityki.

Inne założenia i wybory z pewnością zmieniłyby pewne aspekty, lecz nie zmieniłyby głównego przesłania, zgodnie z którym *preferowany wariant przyszłej WPR powinien łączyć przynoszące najlepsze wyniki elementy różnych wariantów, lecz unikać związanych z nimi niedociągnięć, wprowadzając niezbędne zabezpieczenia, aby zapewnić jednakowe warunki konkurencji na poziomie UE*. Oznacza to, że potrzebne są jasne kryteria dotyczące poziomu i dystrybucji wsparcia dochodu (np. w odniesieniu do ograniczania lub degresywności), ambicji celów w odniesieniu do klimatu i środowiska, zasady warunkowości, bodźców modernizacji i właściwego stopnia pomocniczości/uproszczenia.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Trudności przy wdrażaniu obecnych przepisów w dużej mierze wynikają z nacisku na zgodność ze szczegółowymi przepisami, ustanowionymi na szczeblu UE. Proponowany nowy model realizacji polityki wyeliminuje ustanawianie kryteriów kwalifikowalności do wsparcia na poziomie UE, co umożliwi państwom członkowskim określenie warunków kwalifikowalności, które najlepiej odpowiadają ich szczególnej sytuacji. Oczekuje się, że doprowadzi to do znacznego uproszczenia.

Tradycyjnie w ramach kolejnych reform WPR opracowywano nowe instrumenty. Czasami koordynacja tych instrumentów okazywała się trudna. W ramach obecnego wniosku wszystkie poszczególne elementy wsparcia w dziedzinie WPR połączono w spójne ramy, co ograniczy obciążenia administracyjne związane z wdrażaniem WPR.

- **Prawa podstawowe**

Wniosek został przygotowany z poszanowaniem praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek Komisji w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 (COM(2018) 322 final) zawiera przepis stanowiący, że znaczna część unijnego budżetu powinna nadal być

przeznaczana na rolnictwo, które jest wspólną polityką o strategicznym znaczeniu. Proponuje się zatem ukierunkowanie WPR na główne działania oraz przydzielenie w cenach bieżących na potrzeby EFRG 286,2 mld EUR a na potrzeby EFRROW 78,8 mld EUR.

Uzupełnienie dla tych funduszy rolniczych stanowią środki w ramach programu „Horyzont Europa”, ponieważ pula środków przewidzianych dla tego programu obejmuje 10 mld EUR na wsparcie badań i innowacji w dziedzinach: produkcji żywności, rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i biogospodarki. W ramach EFRG zostanie utworzona nowa rezerwa rolna, aby finansować dodatkowe wsparcie dla sektora rolnego. Kwoty z rezerwy niewykorzystane w danym roku przenosi się na kolejny rok.

W odniesieniu do podziału płatności bezpośrednich między państwa członkowskie, proponuje się, by w przypadku tych państw członkowskich, w których płatności bezpośrednie wynoszą mniej niż 90 % unijnej średniej, kontynuować proces rozpoczęty w okresie 2014–2020 i zlikwidować bieżącą rozbieżność w wysokości 50 %, aby dorównać do poziomu 90 %. Wszystkie państwa członkowskie będą uczestniczyć w finansowaniu tego procesu konwergencji zewnętrznej płatności bezpośrednich. Środki przydzielone państwom członkowskim na płatności bezpośrednie w rozporządzeniu dotyczącym planu strategicznego WPR oblicza się na tej podstawie.

W odniesieniu do działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich planuje się przywrócenie równowagi finansowej między budżetem UE i budżetami państw członkowskich. Zgodnie z planami dotyczącymi europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych wzrost krajowych stóp współfinansowania umożliwi utrzymanie publicznego wsparcia na rzecz europejskich obszarów wiejskich na praktycznie niezmiennym poziomie. Podział wsparcia w ramach EFRROW jest oparty na obiektywnych kryteriach powiązanych z celami strategicznymi i z uwzględnieniem obecnie obowiązującego podziału. Podobnie jak obecnie, regiony słabiej rozwinięte powinny nadal korzystać z wyższych stóp współfinansowania, co ma dotyczyć także niektórych interwencji takich jak LEADER i płatności na zobowiązania w dziedzinie zarządzania.

Państwa członkowskie będą mogły korzystać z pewnej elastyczności w zakresie przeniesień między alokacjami. Do 15 % odpowiednich płatności bezpośrednich może zostać przeniesione na rzecz alokacji z EFRROW i *vice versa*. Wyższy odsetek może zostać przeniesiony z płatności bezpośrednich na alokację z EFRROW na rzecz interwencji dotyczących celów w zakresie środowiska i klimatu oraz na rzecz wsparcia na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników.

Szczegóły finansowego wpływu wniosku w sprawie WPR określono w sprawozdaniu finansowym stanowiącym załącznik do wniosku.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Przestawienie się na politykę bardziej ukierunkowaną na wyniki wymaga ustanowienia solidnych ram wykonania w oparciu o zestaw wspólnych wskaźników, które umożliwią Komisji ocenę i monitorowanie efektywności realizacji polityki. Obowiązujące **wspólne ramy monitorowania i ewaluacji (CMEF)** i obecny system monitorowania płatności bezpośrednich i rozwoju obszarów wiejskich zostaną wykorzystane jako podstawa monitorowania i oceny realizacji polityki, lecz należy je uprościć i doprecyzować (w tym

zadbać o spójność między obydwoma filarami). Należy poczynić dalsze inwestycje w opracowywanie odpowiednich wskaźników i zapewnić dostateczne strumienie danych.

Nowe **ramy realizacji, monitorowania i ewaluacji (PMEF)** obejmą wszystkie instrumenty przyszłej WPR: plany strategiczne WPR, jak również elementy WPR nieuwzględnione w planach strategicznych WPR (niektóre elementy wspólnej organizacji rynków, specjalne programy). Wyniki będą mierzone w odniesieniu do szczegółowych celów polityki przy wykorzystaniu zestawu wspólnych wskaźników.

Nowy model będzie działał w oparciu o następujące zasady:

- wskaźniki kontekstu pozostają aktualne, ponieważ odzwierciedlają istotne aspekty ogólnych tendencji kontekstowych w gospodarce, środowisku naturalnym i społeczeństwie i ich wpływ na wyniki jest prawdopodobny.
- Należy przede wszystkim dokonać wyboru ograniczonej liczby, za to lepiej ukierunkowanych wskaźników w taki sposób, aby w oparciu o jasne definicje wybrać te, które możliwie najdokładniej wykazują, czy wspierane interwencje przyczyniają się do osiągnięcia celów w stosunku do ustalonego scenariusza odniesienia.
- Ogólna ocena realizacji celów polityki będzie przeprowadzana na podstawie wieloletnich wskaźników oddziaływania. Coroczne monitorowanie działań następczych będzie prowadzone w oparciu o kompletny zestaw wskaźników rezultatu.
- Wskaźniki produktu wykażą w skali roku zależność między wydatkami a skutecznością wdrażania polityki. Jest to procedura przeprowadzana co roku w oparciu o zestaw (w zasadzie już dostępnych) wskaźników produktu.
- Wiarygodność odpowiednich wskaźników realizacji celów można podnieść poprzez synergię między danymi statystycznymi i danymi administracyjnymi, lecz wymaga to ustanowienia systemu kontroli jakości.

W istocie proponuje się zmianę zakresu jasno określonych i egzekwowanych w obrębie wspólnych ram odpowiedzialności i możliwości, aby osiągnąć w tym samym czasie większą liczbę kluczowych celów, takich jak: uproszczenie, ukierunkowanie na wyniki (a nie na zapewnianie zgodności), wydajność i skuteczność polityki.

Roczny przegląd realizacji celów ma stanowić jeden z kluczowych elementów stałego monitorowania procesu realizacji polityki i sterowania nim. W celu dokonania rocznego przeglądu realizacji celów, odpowiednie wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu będą musiały zostać przedłożone wspólnie w ramach rocznego sprawozdania z wdrażania planu strategicznego WPR, tzw. *rocznego sprawozdania z realizacji celów*. Państwa członkowskie będą co roku składały sprawozdanie dotyczące wytworzonych produktów i poniesionych wydatków, oraz postępów w realizacji celów ustanowionych dla całego okresu, wyrażonych jako wartości wskaźników rezultatu.

Oceny będą przeprowadzane zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r., w którym trzy instytucje potwierdziły, że ocena obowiązującego ustawodawstwa i polityk powinna stanowić podstawę dla oceny skutków poszczególnych wariantów dalszych działań. Ocenie będą podlegać wyniki programów w terenie i będzie się

ona opierać na wskaźnikach i poziomach docelowych oraz szczegółowej analizie stopnia, w jakim program można uznać za odpowiedni, skuteczny, wydajny, spójny z innymi strategiami UE i zapewniający wystarczającą wartość dodaną UE. Oceny będą zawierać wnioski dotyczące zidentyfikowanych niedociągnięć/problemów lub ewentualnej poprawy działań lub ich rezultatów i zmaksymalizowania ich skuteczności/wpływu.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Wniosek dotyczy trzech rozporządzeń:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 (zwanego dalej: rozporządzeniem dotyczącym planu strategicznego WPR)
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 (zwanego dalej: rozporządzeniem horyzontalnym w sprawie WPR)
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, (UE) nr 251/2014 w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, (UE) nr 228/2013 ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i (UE) nr 229/2013 ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego (zwanego dalej: rozporządzeniem zmieniającym)

Łącznie rozporządzenia te zmieniają WPR, dostosowując jej cele do priorytetów określonych przez przewodniczącego Jeana-Claude'a Junckera i celów zrównoważonego rozwoju, upraszczając jednocześnie proces wdrażania polityki. WPR będzie bardziej dostosowana do lokalnych warunków dzięki usunięciu warunku kwalifikowalności do wsparcia na poziomie UE. Państwa członkowskie będą mogły określić większość warunków kwalifikowalności na poziomie krajowym, aby dostosować je do swych specyficznych uwarunkowań. Zarazem obciążenia administracyjne związane z kontrolą zostaną zmniejszone dzięki ograniczeniu wymogu spełniania przez beneficjentów końcowych warunków kwalifikowalności określonych na szczeblu UE.

Aby w dalszym ciągu WPR mogła przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju rolnictwa, produkcji żywności oraz obszarów wiejskich, jej cele zorientowane są na rentowność

i dochody gospodarstw rolnych, bardziej skuteczną realizację polityki w zakresie ochrony środowiska i klimatu, a także na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Przekrojowym celem jest wspieranie wiedzy, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Nowa WPR będzie dążyć do realizacji celów szczegółowych takich jak:

- a) wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności w całej Unii (w celu wzmocnienia bezpieczeństwa żywnościowego);
- b) zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
- c) poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;
- d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii;
- e) wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;
- f) przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
- g) przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;
- h) promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
- i) poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, jak też dobrostanu zwierząt;

Realizując wymienione cele szczegółowe, państwa członkowskie zapewnią uproszczenie i dobre wyniki wsparcia w ramach WPR. W oparciu o rodzaje interwencji wyszczególnione w rozporządzeniu, państwa członkowskie będą opracowywać interwencje dostosowane do ich uwarunkowań. Państwa członkowskie będą musiały zwracać szczególną uwagę na szczegółowe cele środowiskowe i klimatyczne, kwestię wymiany pokoleń oraz działania mające na celu modernizację procesu wdrażania polityki poprzez lepsze wykorzystanie wiedzy i doradztwa oraz nowych technologii (cyfrowych).

Państwa członkowskie będą przedstawiać swoje propozycje interwencji mające na celu realizację szczegółowych celów UE w planie strategicznym WPR. W przepisach określono zasady dotyczące treści takiego planu strategicznego WPR, a Komisja będzie sprawdzać plany i je zatwierdzać. Plany strategiczne WPR obejmą większość instrumentów wsparcia finansowanych z EFRG (w tym programy sektorowe, które do tej pory były ustanawiane na podstawie rozporządzenia o wspólnej organizacji rynków produktów rolnych) i EFRROW. W ten sposób każde państwo członkowskie opracuje dla siebie jednolitą i spójną strategię interwencji. Przy użyciu wspólnie określonych wskaźników rezultatu w planach strategicznych WPR państwa członkowskie określą cele, jakie chcą osiągnąć w danym okresie programowania.

Po ustanowieniu planów strategicznych WPR państwa członkowskie będą corocznie składać sprawozdania z postępów w ich wdrażaniu, przy użyciu systemu wspólnych wskaźników. Państwa członkowskie i Komisja będą monitorować postępy i oceniać skuteczność interwencji.

W poniższej części przedstawiono informacje na temat treści przedmiotowych trzech rozporządzeń.

Rozporządzenie dotyczące planu strategicznego WPR

W tytule I określono zakres rozporządzenia oraz definicje.

Tytuł II przedstawia cele ogólne i szczegółowe WPR, które należy realizować w ramach interwencji opracowanych przez państwa członkowskie i przedstawionych w ich planach strategicznych WPR. W tytule III wprowadzono szereg wspólnych wymogów dotyczących planów strategicznych WPR oraz elementy mające zastosowanie do kilku rodzajów interwencji. Wspólne wymogi dotyczą przestrzegania zasad ogólnych i praw podstawowych, takich jak unikanie zakłócania konkurencji, poszanowanie rynku wewnętrznego i niedyskryminacja oraz przestrzeganie przepisów WTO dotyczących wsparcia krajowego. Obejmują one również wymogi dotyczące konkretnych elementów, które muszą być zdefiniowane w planach WPR, takich jak użytki rolne, działalność rolnicza, osoba faktycznie prowadząca działalność rolniczą, młody rolnik. W sekcji tej opisano zobowiązania w zakresie „warunkowości” (zobowiązania dotyczące dobrych praktyk rolniczych, które każdy rolnik musi wypełniać, ale również obowiązków wynikających z prawodawstwa UE) oraz konieczności posiadania dobrze funkcjonujących usług doradczych dla gospodarstw rolnych.

Wreszcie w tytule tym przedstawia się rodzaje interwencji, które państwa członkowskie mogą wykorzystywać, aby wdrożyć swoje plany strategiczne WPR. Rodzaje interwencji to szeroko pojęte kategorie interwencji, które państwa członkowskie mogą wykorzystywać w swoich planach strategicznych WPR.

Tytuł IV zawiera przepisy finansowe. Zawarto w nim w szczególności alokacje środków finansowych w podziale na państwa członkowskie i fundusze oraz określono stopień elastyczności dozwolony przy przesunięciach środków między funduszami. Określono w nim stawki wkładu EFRROW w odniesieniu do wydatków publicznych w państwach członkowskich oraz przewidziano minimalne lub maksymalne alokacje środków finansowych na cele szczegółowe.

Tytuł V zawiera przepisy dotyczące planów strategicznych WPR. Określono w nim, jakie elementy państwa członkowskie muszą uwzględnić podczas opracowywania planu strategicznego WPR oraz jaka jest jego minimalna zawartość, z uwzględnieniem celów końcowych i planowania finansowego. W tytule tym wyjaśniono również, jakie zasady mają zastosowanie do zatwierdzania przez Komisję planów strategicznych WPR oraz w jaki sposób plany te można zmienić.

Tytuł VI zawiera niezbędne elementy dotyczące koordynacji i zarządzania. Określono w nim zakres odpowiedzialności organów państw członkowskich w odniesieniu do konkretnych zadań związanych z planami strategicznymi WPR. Aby zaangażować wszystkie zainteresowane strony w tytule tym ustanowiono komitet monitorujący. Ustanowiono w nim również sieci kontaktów, które mają umożliwić pomyślną realizację planów strategicznych WPR. Sieci te będą ustanowione zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu UE.

Wreszcie w tytule tym ustanowiono europejskie partnerstwo innowacyjne, aby stymulować wymianę wiedzy i innowacyjność.

W tytule VII wprowadza się ramy realizacji, monitorowania i ewaluacji określające co ma się znajdować w sprawozdaniach państw członkowskich z postępów w realizacji ich planów strategicznych WPR, kiedy należy je składać oraz zasady monitorowania i oceny tych postępów. Tytuł ten zawiera w szczególności przepisy dotyczące premii za skuteczną realizację celów środowiskowych i klimatycznych.

Wreszcie, tytuły VIII i IX zawierają odpowiednio przepisy dotyczące konkurencji, wyjaśniające w jaki sposób należy stosować poszczególne przepisy regulujące pomoc państwa, oraz przepisy końcowe określające, które z rozporządzeń zostają uchylone i kiedy przedmiotowe rozporządzenie wejdzie w życie.

Rozporządzenie horyzontalne w sprawie WPR

Proponuje się utrzymanie obecnej struktury WPR opartej na dwóch filarach, w ramach której środki o zasięgu ogólnym wdrażane w rytmie rocznym w ramach I filara byłyby uzupełnione lepiej dostosowanymi do uwarunkowań krajowych i regionalnych środkami w ramach programów wieloletnich II filara. Jednak w nowym modelu WPR po 2020 r. nacisk będzie położony na zwiększoną pomocniczość, tak aby państwa członkowskie mogły lepiej dostosowywać środki wykonawcze w ramach obu filarów do warunków krajowych i konkretnych okoliczności, w jakich funkcjonują rolnicy. Większa pomocniczość oznacza bardziej równomierne rozłożenie obowiązków w zakresie zarządzania WPR i ukształtowanie na nowo relacji między Unią Europejską, państwami członkowskimi i rolnikami.

W tym kontekście obecne rozporządzenie horyzontalne w sprawie WPR jest dostosowane do nowego modelu realizacji polityki oraz odzwierciedla zwiększony zakres elastyczności, jakim dysponują państwa członkowskie przy jej wdrażaniu (w zależności od ich lokalnych potrzeb), ograniczenie biurokracji z perspektywy beneficjentów oraz zorientowanie polityki na wyniki.

Przesunięcie nacisku na poziomie UE z zapewniania zgodności na realizację celów wymaga precyzyjnego określenia celów, jakie polityka ma zrealizować: cele te zostaną zatem ustanowione na poziomie UE. Aby w większym stopniu ukierunkować politykę na wyniki należy odejść od zapewniania legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń na rzecz zapewniania realizacji celów i poszanowania podstawowych wymogów UE przez Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (ZSZiK) lub organy zarządzające (agencje płatnicze, jednostki koordynujące, właściwe organy i jednostki certyfikujące). Zostaną utrzymane solidne i wiarygodne struktury zarządzania, które charakteryzują WPR.

Oprócz przepisów finansowych, rozporządzenie horyzontalne w sprawie WPR w dalszym ciągu zawiera przepisy dotyczące ogólnych zasad kontroli i kar, kontroli w zakresie warunkowości i ZSZiK. W rezultacie rozporządzenie ustanawia zasady dotyczące: finansowania, systemów zarządzania i kontroli, procedur rozliczania (rocznego rozliczenia finansowego i rocznego rozliczenia z realizacji celów) oraz kontroli zgodności rozliczeń.

Wspomniane rozporządzenie zawiera różne elementy upraszczające. Po pierwsze, nowe roczne rozliczenie z realizacji celów odzwierciedla przejście od nacisku na przestrzeganie przepisów przez poszczególnych beneficjentów do nacisku na skuteczną realizację polityki w państwach członkowskich.

Ponadto w rozporządzeniu przewidziano zmniejszenie liczby agencji płatniczych oraz wzmocnienie roli jednostki koordynującej i jednostki certyfikującej zgodnie z nowym modelem realizacji. Uczyni to system bardziej przejrzystym i zmniejszy obciążenia zarówno dla organów administracji krajowych, jak i dla Komisji. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym wprowadzono podejście oparte na pojedynczym audycie, można też ograniczyć liczbę audytów przeprowadzanych przez służby Komisji.

Rozporządzenie zmieniające

Komunikat w sprawie przyszłości rolnictwa i produkcji żywności potwierdza, że zorientowanie na rynek stanowi kluczowy element WPR, lecz podkreśla także wyzwania związane ze zrównoważeniem środowiskowym i zmianą klimatu. Ponadto sytuuje on sektor rolnictwa w samym centrum debaty na temat żywności i odnośnych obaw obywateli, przypominając, że „najważniejszym zadaniem polityki jest zapewnienie rolnikom pomocy w przewidywaniu zmian w nawykach żywieniowych i dostosowywaniu produkcji do sygnałów płynących z rynku i do wymagań konsumentów”. Ponieważ szczegółowe przepisy, które uniemożliwiają dokonanie niezbędnych korekt zostały określone na szczeblu UE, reforma stanowi okazję do dokonania koniecznych zmian. WPR powinna ponadto stanowić odpowiedź na obawy obywateli związane ze zrównoważoną produkcją rolną.

W związku z tym przewiduje się utrzymanie struktury i głównych zasad określonych w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013, przy jednoczesnej zmianie ograniczonej liczby przepisów w świetle zmian gospodarczych, środowiskowych i społecznych, jakie zaszły od czasu jego wejścia w życie w 2014 r.

Po pierwsze, przewiduje się uchylenie przepisów dotyczących interwencji sektorowych, które były wcześniej ustanowione w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013, ponieważ te interwencje w ramach przyszłej WPR zostaną uregulowane [rozporządzeniem dotyczącym planu strategicznego WPR] i będą częścią planów strategicznych państw członkowskich, co zapewni większą spójność interwencji w ramach WPR.

Po drugie, mimo że przeprowadzone kolejno w latach 2008 i 2013 reformy polityki dotyczącej wina ogólnie osiągnęły swoje cele zapewniając gospodarczy sukces sektora wina, to jednak sektor ten stanął przed nowymi ekonomicznymi, środowiskowymi i klimatycznymi wyzwaniami. W związku z tym rozporządzenie przewiduje szereg szczegółowych zmian do obowiązujących przepisów, aby odpowiedzieć na te wyzwania.

Po trzecie, w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” wezwano do zwiększenia atrakcyjności oznaczeń geograficznych dla rolników i konsumentów oraz do ułatwienia zarządzania nimi. Proponuje się zatem zmianę obecnych przepisów dotyczących oznaczeń geograficznych zawartych w czterech podstawowych aktach prawnych, aby uprościć system oznaczeń geograficznych, skrócić proces rejestracji oznaczeń geograficznych i efektywniej zatwierdzać zmiany do specyfikacji produktu. Zmiany te mają spowodować uproszczenie systemu oznaczeń geograficznych, uczynić go bardziej zrozumiałym dla konsumentów, łatwiejszym do promowania i tańszym, dzięki obniżeniu kosztów administracyjnych zarządzania nim.

W odniesieniu do przepisów dotyczących oznaczeń geograficznych win, ograniczenie badania wniosków przez organy UE do kontroli oczywistych błędów, oddzielenie praw własności intelektualnej od innych wymogów określonych w specyfikacji produktu, a także uprawnienie państw członkowskich do podejmowania decyzji w sprawie zmian, które nie mają znaczenia

na poziomie UE, przyczyniłoby się do usprawnienia całej procedury, skrócenia terminów zatwierdzania oraz racjonalizacji nakładów, zgodnie z powiązanymi ze sobą zasadami pomocniczości i proporcjonalności. Podobnie przewiduje się uproszczenie niektórych procedur, np. procedury sprzeciwu, co ma się przyczynić do podniesienia wydajności procesu zatwierdzania.

Wyjaśnienie definicji „chroniona nazwa pochodzenia” w przypadku win umożliwi grupom producentów wykorzystywanie nowych odmian, uprawianych również w odpowiedzi na zmianę klimatu, i właściwe uzasadnianie wniosków, zgodnie z realiami uprawy winorośli i praktyk enologicznych. Proponuje się również wzmocnienie ochrony oznaczeń geograficznych przed ich podrabianiem w internecie oraz ochrony towarów w transzycie.

Uproszczenie proponowane w odniesieniu do oznaczeń geograficznych win musi mieć również zastosowanie do produktów rolnych i środków spożywczych aby zapewnić odpowiedni stopień spójności między systemami i przynieść korzyści producentom oznaczeń geograficznych również w tym sektorze. System oznaczeń geograficznych win aromatyzowanych, który obejmuje jedynie 5 spośród 3350 oznaczeń geograficznych, nie może funkcjonować i powinien zostać włączony do innego systemu – system produktów rolnych i środków spożywczych wydaje się właściwy, ponieważ obejmuje już inne napoje alkoholowe.

Ponadto w rozporządzeniu przewidziano przepisy, które przekładają się na wewnętrzne zobowiązania podjęte przez UE i jej państwa członkowskie w kontekście niedawnych decyzji ministerialnych na szczeblu Światowej Organizacji Handlu, szczególnie w odniesieniu do dopłat eksportowych.

Ponadto proponuje się usunąć szereg nieaktualnych przepisów, między innymi dotyczących systemu ograniczania produkcji i wymogów mających zastosowanie do sektora cukru, które przestały obowiązywać z końcem roku gospodarczego 2016/2017.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 42 i art. 43 ust. 2,

uwzględniając Akt przystąpienia z 1979 r., w szczególności ust. 6 dołączonego do niego protokołu nr 4 dotyczącego bawelny,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁷,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów⁸,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów zatytułowanym „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” z dnia 29 listopada 2017 r. określono wyzwania, cele i kierunki przyszłej wspólnej polityki rolnej („WPR”) po 2020 r. Cele te obejmują m.in. konieczność wyraźniejszego ukierunkowania WPR na rezultaty, przyspieszenia modernizacji i pogłębienia zrównoważoności – w tym pod względem gospodarczym, społecznym oraz w zakresie środowiska i klimatu – obszarów rolnych, leśnych

⁷ Dz.U. C z , s. .

⁸ Dz.U. C z , s. .

i wiejskich, oraz pomocy w zmniejszeniu związanych z prawodawstwem Unii obciążeń administracyjnych dla beneficjentów.

- (2) Ponieważ należy udoskonalić sposób, w jaki WPR odpowiada na wyzwania i możliwości pojawiające się na poziomie unijnym, międzynarodowym, krajowym, regionalnym, lokalnym oraz na poziomie gospodarstw, konieczne jest usprawnienie zarządzania WPR, a także poprawienie realizacji celów Unii i istotne zmniejszenie obciążeń administracyjnych. W ramach WPR opierającej się na realizacji celów („model realizacji”) Unia powinna określić podstawowe parametry polityki, takie jak cele WPR i podstawowe wymogi, natomiast odpowiedzialność za sposób realizacji celów i celów końcowych powinna w większym stopniu spoczywać na państwach członkowskich. Dzięki udoskonalonej pomocniczości możliwe jest lepsze uwzględnianie lokalnych warunków i potrzeb poprzez takie dostosowywanie wsparcia, aby maksymalnie zwiększyć jego wkład w realizację celów Unii.
- (3) Stosowanie wspólnych definicji określonych w całości na poziomie unijnym przysparza państwom członkowskim pewnych trudności w uwzględnianiu swoich uwarunkowań na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Należy zatem pozwolić państwom członkowskim na elastyczność w określaniu niektórych definicji w swoich planach strategicznych WPR. Aby zapewnić równe warunki działania, należy jednak ustanowić na poziomie unijnym pewne ramy odniesienia określające niezbędne istotne elementy, które należy uwzględnić w wyżej wspomnianych definicjach („definicje ramowe”).
- (4) Aby Unia mogła wypełnić swoje międzynarodowe zobowiązania dotyczące wsparcia wewnętrznego określone w Porozumieniu w sprawie rolnictwa WTO, a w szczególności aby podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności i związane z nim typy interwencji były nadal zgłaszane jako wsparcie kategorii zielonej, które nie wywiera skutków zakłócających handel ani skutków dla produkcji, lub też wywiera takie skutki w minimalnym stopniu, w ramowej definicji „działalności rolniczej” należy uwzględnić zarówno wytwarzanie produktów rolnych, jak i utrzymywanie użytków rolnych. Zgodnie z zasadą dostosowywania do warunków lokalnych państwa członkowskie powinny określić aktualne definicje działalności rolniczej w swoich planach strategicznych WPR.
- (5) Aby zachować istotne, wspólne dla całej Unii elementy zapewniające porównywalność między decyzjami państw członkowskich, nie ograniczając przy tym jednak tych państw w realizacji celów Unii, należy ustanowić ramową definicję terminu „użytek rolny”. Powiązane ramowe definicje terminów „grunty orne”, „uprawy trwałe” i „trwałe użytki zielone” należy określić ogólnie, aby umożliwić państwom członkowskim ich dalsze uszczegółowienie zgodnie z lokalnymi warunkami w poszczególnych państwach. Ramową definicję terminu „grunty orne” należy określić w taki sposób, aby umożliwić państwom członkowskim uwzględnienie w niej różnych form produkcji, w tym systemu rolno-leśnego i obszarów ornych z krzewami i drzewami, oraz aby wprowadzić wymóg włączenia obszarów gruntów ugorowanych, co zapewni oddzielenie interwencji od wielkości produkcji. W ramowej definicji terminu „uprawy trwałe” należy uwzględnić obszary rzeczywiście wykorzystywane do celów produkcyjnych oraz obszary nieprodukcyjne, a także szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji, które mają zdefiniować państwa członkowskie. Ramową definicję terminu „trwałe użytki zielone” należy ustanowić w taki sposób, aby umożliwić państwom członkowskim szczegółowe określenie kryteriów

i włączenie gatunków innych niż trawy lub innych zielnych roślin pastewnych, które nadają się do wypasu lub do produkcji paszy, niezależnie od tego, czy rzeczywiście stosuje się je do celów produkcji.

- (6) Synergie między EFRROW a programem „Horyzont Europa” powinny zachęcić do jak najlepszego wykorzystania w ramach EFRROW wyników działalności badawczej i innowacyjnej, a w szczególności rezultatów projektów finansowanych ze środków programu „Horyzont Europa” oraz europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz „wydajnego i zrównoważonego rolnictwa”, co zwiększy innowacyjność w sektorze rolnictwa i na obszarach wiejskich.
- (7) Aby prawo gwarantowało, że wsparcie jest wypłacane na użytek rolny, który znajduje się w dyspozycji rolnika, i na którym prowadzona jest działalność rolnicza, należy ustanowić definicję ramową terminu „kwalifikujący się hektar” wraz z jej istotnymi elementami. W szczególności, aby uniknąć podwójnego ubiegania się o pomoc, państwa członkowskie powinny ustanowić warunki pozwalające na ustalenie, czy grunty są w dyspozycji rolnika. Ze względu na prawdopodobieństwo okazynego i tymczasowego wykorzystywania gruntów rolnych do działalności niezwiązanej bezpośrednio z rolnictwem oraz potencjał niektórych rodzajów działalności pozarolniczej w zakresie różnicowania dochodów gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny ustanowić odpowiednie warunki, aby uwzględnić użytki rolne wykorzystywane także do działalności pozarolniczej jako kwalifikujące się hektary.
- (8) W odniesieniu do obszarów wykorzystywanych do produkcji konopi, w celu ochrony zdrowia publicznego i zapewnienia spójności z innymi przepisami, wykorzystywanie odmian nasion konopi o zawartości tetrahydrokanabinolu poniżej 0,2 % powinno stanowić część definicji kwalifikującego się hektara.
- (9) W celu dalszej poprawy efektywności WPR wsparcie dochodu należy ukierunkować na osoby faktycznie prowadzące działalność rolniczą. Aby zapewnić wspólne podejście na poziomie unijnym do takiego ukierunkowania wsparcia, należy ustanowić ramową definicję terminu „osoba faktycznie prowadząca działalność rolniczą” z uwzględnieniem jej istotnych elementów. Opierając się na tej definicji ramowej, państwa członkowskie powinny określić w swoich planach strategicznych WPR, których rolników nie uznaje się za osoby faktycznie prowadzące działalność rolniczą, biorąc pod uwagę takie warunki, jak badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, cel przedsiębiorstwa i figurowanie w rejestrach. Definicja ta nie powinna również skutkować pozbawieniem wsparcia osób prowadzących działalność rolniczą i nierolniczą, które aktywnie działają w rolnictwie, lecz również angażują się w działalność pozarolniczą poza swoim gospodarstwem, gdyż prowadzenie zróżnicowanej działalności często umacnia społeczno-gospodarczą strukturę obszarów wiejskich.
- (10) Aby w ramach realizacji celu wymiany pokoleń zapewnić spójność między rodzajami interwencji w formie płatności bezpośrednich a rodzajami interwencji związanymi z rozwojem obszarów wiejskich, należy ustanowić na poziomie unijnym ramową definicję terminu „młody rolnik” z uwzględnieniem jej istotnych elementów.
- (11) Aby skonkretyzować cele wspólnej polityki rolnej określone w art. 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz zapewnić, by Unia w odpowiedni sposób odpowiadała na stojące przed nią najnowsze wyzwania, w niniejszym

rozporządzeniu należy określić zestaw celów ogólnych odzwierciedlających kierunki wyznaczone w komunikacie Komisji pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”. Zestaw celów szczegółowych wymaga dokładniejszego zdefiniowania na poziomie unijnym, a państwa członkowskie powinny stosować te cele w swoich planach strategicznych WPR. Zachowując równowagę między różnymi aspektami zrównoważonego rozwoju zgodnie z oceną skutków, te cele szczegółowe powinny umożliwić przełożenie celów ogólnych WPR na bardziej konkretne priorytety z uwzględnieniem odpowiedniego prawodawstwa Unii, w szczególności w odniesieniu do klimatu, energii i środowiska.

- (12) Bardziej inteligentna, nowoczesna i zrównoważona WPR musi uwzględniać badania naukowe i innowacje, aby mogła wspierać wielofunkcyjność unijnych systemów rolnictwa, leśnictwa i produkcji żywności poprzez inwestowanie w rozwój technologiczny i cyfryzację, a także usprawnianie dostępu do bezstronnej, rzetelnej, odpowiedniej i nowej wiedzy.
- (13) W ramach modelu realizacji WPR Unia powinna wyznaczać cele unijne oraz określać rodzaje interwencji, a także podstawowe wymogi Unii mające zastosowanie do państw członkowskich, a te ostatnie powinny odpowiadać za przekładanie ram unijnych na rozwiązania dotyczące wsparcia mające zastosowanie do beneficjentów. W tym kontekście państwa członkowskie powinny działać zgodnie z Kartą praw podstawowych i ogólnymi zasadami prawa Unii oraz zapewnić, by ramy prawne przyznawania wsparcia unijnego beneficjentom opierały się na krajowych planach strategicznych WPR i były zgodne z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i [rozporządzeniu horyzontalnym].
- (14) Jeśli chodzi o wspieranie inteligentnego i odpornego sektora rolnictwa, płatności bezpośrednie są nadal istotnym elementem służącym zagwarantowaniu sprawiedliwego wsparcia dochodu dla rolników. Aby zwiększyć korzyści rynkowe dla rolników, konieczne są także inwestycje w restrukturyzację gospodarstw, modernizację, innowacje, dywersyfikację i absorpcję nowych technologii.
- (15) W kontekście wyraźniejszego zorientowania WPR na rynek, jak określono w komunikacie Komisji pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”, wpływ sił rynkowych, zmiana klimatu i związana z nią częstotliwość i nasilenie ekstremalnych zdarzeń pogodowych, a także częstsze kryzysy sanitarne i fitosanitarne mogą wiązać się z ryzykiem zmienności cen i większą presją na dochody. W związku z tym, chociaż to rolnicy ponoszą ostatecznie odpowiedzialność za kształtowanie strategii dotyczących swoich gospodarstw, należy ustanowić solidne ramy zapewniające odpowiednie zarządzanie ryzykiem. W tym celu państwa członkowskie i rolnicy mogą korzystać z unijnej platformy dotyczącej zarządzania ryzykiem do celów budowania zdolności, która zapewnia rolnikom odpowiednie instrumenty finansowe na potrzeby inwestowania oraz dostęp do kapitału obrotowego, szkoleń, transferu wiedzy i poradnictwa.
- (16) W kontekście przyszłości unijnego rolnictwa i leśnictwa ogromne znaczenie mają następujące kwestie: zwiększanie troski o środowisko, intensyfikacja działań w dziedzinie klimatu oraz udział w dążeniu do osiągnięcia unijnych celów związanych ze środowiskiem i zmianą klimatu. Struktura WPR powinna zatem odzwierciedlać większe ambicje względem powyższych celów. Dzięki odpowiedniemu modelowi realizacji działania podejmowane w celu przeciwdziałania degradacji środowiska

i zmianie klimatu powinny być ukierunkowane na wyniki, a art. 11 TFUE należy do tego celu uważać za zobowiązanie do osiągnięcia rezultatu.

Ponieważ wiele obszarów wiejskich w Unii cierpi na problemy strukturalne, takie jak brak atrakcyjnych możliwości zatrudnienia, niedobór wykwalifikowanej siły roboczej, niedoinwestowanie sektora łączności, infrastruktury i podstawowych usług, a także odpływ młodzieży, zasadnicze znaczenie ma wzmocnienie struktury społeczno-gospodarczej na tych obszarach, zgodnie z deklaracją Cork 2.0, w szczególności poprzez tworzenie miejsc pracy i wymianę pokoleń, wprowadzenie na obszarach wiejskich strategii Komisji w zakresie tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego, wspieranie włączenia społecznego, wymiany pokoleniowej oraz rozwoju „inteligentnych wsi” w rejonach wiejskich w całej Unii Europejskiej. Jak wskazano w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”, nowe łańcuchy wartości na obszarach wiejskich, takie jak czysta energia, rozwijająca się biogospodarka, gospodarka o obiegu zamkniętym i ekoturystyka, mogą oferować duże możliwości w zakresie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na tych obszarach. W tym kontekście kluczową rolę w zapewnieniu dostępu do finansowania oraz we wzmacnianiu zdolności gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw do rozwoju mogą odegrać instrumenty finansowe oraz wykorzystanie gwarancji InvestEU. Obszary wiejskie mają potencjał, jeśli chodzi o możliwości zatrudniania obywateli państw trzecich posiadających prawo pobytu oraz wspieranie ich integracji społecznej i ekonomicznej, zwłaszcza w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

- (17) WPR powinna nadal zapewniać bezpieczeństwo żywnościowe, które należy rozumieć jako stały dostęp do wystarczającej ilości bezpiecznej i bogatej w składniki odżywcze żywności. Ponadto powinna ona przyczyniać się do poprawy reagowania unijnego rolnictwa na nowe oczekiwania społeczne w zakresie żywności i zdrowia, dotyczące zrównoważonej produkcji rolnej, zdrowszego odżywiania, marnowania żywności oraz dobrostanu zwierząt. WPR powinna nadal promować produkcję o szczególnych i cennych cechach, wspierając jednocześnie rolników w aktywnym dostosowywaniu produkcji do sygnałów płynących z rynku i oczekiwań konsumentów.
- (18) Z uwagi na zakres reform, które są niezbędne do osiągnięcia celów i zareagowania na przyczyny zaniepokojenia, należy ustanowić nowe ramy prawne w postaci jednego rozporządzenia uwzględniającego wsparcie Unii finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i zastępującego ustalenia zawarte obecnie w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013⁹ oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013¹⁰.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487).

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów

- (19) W niniejszym rozporządzeniu należy ustanowić przepisy mające zastosowanie do unijnego wsparcia finansowanego ze środków EFRG i EFRROW i przyznawanego w formie rodzajów interwencji określonych w planach strategicznych WPR sporządzonych przez państwa członkowskie i zatwierdzonych przez Komisję.
- (20) Aby Unia mogła wywiązać się ze swoich międzynarodowych zobowiązań dotyczących wsparcia wewnętrznego, określonych w Porozumieniu WTO w sprawie rolnictwa, niektóre rodzaje interwencji przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu powinny być nadal zgłaszane jako wsparcie kategorii zielonej, które nie wywiera skutków zakłócających handel ani skutków dla produkcji, lub też wywiera takie skutki w minimalnym stopniu, lub jako płatności objęte tzw. kategorią niebieską w ramach programów ograniczania produkcji, i jako takie być zwolnione ze zobowiązań w zakresie zmniejszenia. Chociaż przepisy określone w niniejszym rozporządzeniu w odniesieniu do takich rodzajów interwencji są już zgodne z wymogami w zakresie kategorii zielonej określonymi w załączniku 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa lub wymogami w zakresie kategorii niebieskiej określonymi w art. 6 ust. 5 Porozumienia, należy zapewnić, aby interwencje zaplanowane przez państwa członkowskie w planach strategicznych WPR dla tych rodzajów interwencji były nadal zgodne z tymi wymogami.
- (21) Bazując na wcześniejszych systemach, które opierały się na zasadzie wzajemnej zgodności i były wdrażane do 2020 r., system nowej warunkowości uzależnia otrzymanie pełnego wsparcia z WPR od zapewnienia przez beneficjentów zgodności z podstawowymi normami dotyczącymi środowiska, zmiany klimatu, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt. Podstawowe normy obejmują – w uproszczonej formie – wykaz wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Powyższe podstawowe normy powinny lepiej uwzględniać wyzwania związane ze środowiskiem i zmianą klimatu oraz nową, ukierunkowaną na środowisko strukturę WPR, zapewniając tym samym wyższy poziom ambicji w zakresie ochrony środowiska i klimatu, zgodnie z zapowiedziami Komisji w komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” i w wieloletnich ramach finansowych (WRF). Warunkowość ma na celu przyczynienie się do rozwoju zrównoważonego rolnictwa poprzez zwiększenie świadomości beneficjentów co do potrzeby przestrzegania tych podstawowych norm. Ma ona również na celu wyraźniejsze dostosowanie WPR do oczekiwań społecznych poprzez poprawę spójności tej polityki z celami w dziedzinie środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin oraz dobrostanu zwierząt. Warunkowość powinna stać się integralną częścią ukierunkowanej na środowisko struktury WPR i jednym z elementów tworzących podstawy dla bardziej ambitnych zobowiązań w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Powinna być też kompleksowo stosowana w całej Unii. W przypadku rolników, którzy nie spełniają tych wymogów, państwa członkowskie powinny zapewnić stosowanie proporcjonalnych, skutecznych i odstraszających kar zgodnie z [rozporządzeniem horyzontalnym].

wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 608).

- (22) Ramy norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska mają na celu przyczynienie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, sprostania wyzwaniom związanym z wodą, przyczynienie się do ochrony gleb i jej jakości oraz ochrony różnorodności biologicznej i jej jakości. Powyższe ramy należy udoskonalić, w szczególności uwzględniając praktyki określone do 2020 r. w ramach ekologizacji płatności bezpośrednich, a także łagodzenie zmiany klimatu oraz potrzebę poprawy zrównoważonego charakteru produkcji rolnej, zwłaszcza gospodarki składnikami odżywczymi. Uznaje się, że każda norma dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska przyczynia się do realizacji wielu celów. W celu wdrożenia przedmiotowych ram państwa członkowskie w odniesieniu do każdej normy ustanowionej na szczeblu unijnym powinny określić normę krajową, uwzględniając szczególne cechy danego obszaru, w tym warunki glebowe i klimatyczne, istniejące warunki gospodarki rolnej, użytkowanie gruntów, płodozmian, praktyki gospodarki rolnej oraz strukturę gospodarstw rolnych. Państwa członkowskie mogą również dodatkowo zdefiniować inne krajowe normy związane z głównymi celami określonymi w załączniku III, aby poprawić realizację celów w zakresie środowiska i klimatu określonych w ramach norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Jako część norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, w celu wspierania zarówno wyników agronomicznych gospodarstw rolnych, jak i ich efektywności środowiskowej, opracowywane będą plany gospodarki składnikami odżywczymi; pomoże w tym specjalne elektroniczne narzędzie dotyczące zrównoważonego charakteru gospodarstw rolnych, które państwa członkowskie będą udostępniać rolnikom. Narzędzie to powinno zapewnić wsparcie w podejmowaniu decyzji w gospodarstwach, począwszy od minimalnych funkcji w zakresie gospodarki składnikami odżywczymi. Szeroki zakres interoperacyjności i modułowa struktura powinny również umożliwić dodawanie innych aplikacji elektronicznych do zarządzania gospodarstwem i e-rządzenia. Aby zapewnić równe warunki działania dla rolników w całej UE, Komisja może wesprzeć państwa członkowskie w opracowywaniu wspomnianego narzędzia, a także w świadczeniu koniecznych do jego funkcjonowania usług przechowywania i przetwarzania danych.
- (23) Państwa członkowskie muszą w pełni wdrożyć wymogi podstawowe w zakresie zarządzania, aby zaczęły one obowiązywać na poziomie gospodarstw i służyły zapewnianiu równego traktowania rolników. W celu zagwarantowania spójności przepisów dotyczących warunkowości poprzez poprawienie zrównoważonego charakteru polityki, wymogi podstawowe w zakresie zarządzania powinny obejmować główne akty prawne Unii w dziedzinie środowiska, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin oraz dobrostanu zwierząt, których wdrożenie na poziomie krajowym wiąże się z nałożeniem na rolników indywidualnych ściśle określonych obowiązków, w tym obowiązków na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG¹¹ i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE¹² lub dyrektywy Rady

¹¹ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

¹² Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

91/676/EWG¹³. Mając na uwadze podjęcie działań następnych w odniesieniu do wspólnego oświadczenia złożonego przez Parlament Europejski i Radę, załączonego do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013¹⁴, odpowiednie przepisy dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁵ i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE¹⁶ włączono w zakres warunkowości w formie wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz odpowiednio dostosowano wykaz norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska.

- (24) Aby usprawnić zrównoważone zarządzanie i ogólną wydajność gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarach wiejskich, państwa członkowskie powinny wprowadzić usługi doradcze dla rolników obejmujące aspekty gospodarcze, środowiskowe i społeczne, a także określić niezbędne uprawnienia wszystkich środków na poziomie gospodarstwa przewidzianych w planach strategicznych WPR. Dzięki takim usługom doradczym rolnicy i inni beneficjenci wsparcia w ramach WPR powinni zyskać większą świadomość związku między zarządzaniem gospodarstwem i gospodarowaniem gruntami z jednej strony a niektórymi normami, wymogami i informacjami, w tym dotyczącymi środowiska i klimatu, z drugiej strony. Wykaz takich norm, wymogów i informacji obejmuje normy odnoszące się do rolników i innych beneficjentów WPR lub dla nich niezbędne, określone w planach strategicznych WPR, a także normy, wymogi i informacje wynikające z przepisów dotyczących wody i zrównoważonego stosowania pestycydów, jak również z inicjatyw w zakresie przeciwdziałania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zarządzania ryzykiem. W celu poprawy jakości i skuteczności doradztwa państwa członkowskie powinny włączyć doradców do systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa („AKIS”), aby móc udzielać aktualnych informacji technologicznych i naukowych opracowanych w ramach badań naukowych i innowacji.
- (25) Aby zapewnić bardziej sprawiedliwy podział wsparcia dochodu, kwoty płatności bezpośrednich powyżej określonego pułapu należy zmniejszyć, a produkt należy stosować do celów płatności bezpośrednich niezwiązanych z wielkością produkcji, w tym w pierwszej kolejności jako uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności, albo przesunąć go do EFRROW. Aby uniknąć negatywnego wpływu na miejsca pracy, przy stosowaniu tego mechanizmu należy uwzględnić kwestię zatrudnienia.

¹³ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1).

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 549).

¹⁵ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71).

- (26) W przepisach Unii należy określić, że państwa członkowskie powinny wprowadzić w swoich planach strategicznych WPR wymogi dotyczące minimalnego obszaru warunkującego otrzymanie płatności niezwiązanych z wielkością produkcji. Takie wymogi powinny być związane z koniecznością uniknięcia nadmiernego obciążenia administracyjnego spowodowanego zarządzaniem licznymi płatnościami niskich kwot oraz z potrzebą zapewnienia, by wsparcie skutecznie przyczyniało się do realizacji celów WPR, na które przeznacza się płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji. Aby zagwarantować minimalny poziom wsparcia dochodu z działalności rolniczej dla wszystkich osób faktycznie prowadzących działalność rolniczą oraz aby zachować zgodność z celem traktatowym dotyczącym zapewniania odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, należy ustanowić roczną płatność obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji, należącą do rodzaju interwencji „podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności”. Aby poprawić ukierunkowanie tego wsparcia, można dokonać zróżnicowania kwot płatności dla różnych grup terytoriów w oparciu o warunki społeczno-gospodarcze lub agronomiczne. Aby uniknąć niekorzystnego wpływu na dochody rolników, państwa członkowskie mogą zdecydować o wdrożeniu podstawowego wsparcia dochodu do celów stabilności w oparciu o uprawnienia do płatności. W takim przypadku wartość uprawnień do płatności przed jakąkolwiek dalszą konwergencją powinna być proporcjonalna do ich wartości określonej w ramach systemów płatności podstawowej zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1307/2013, z uwzględnieniem także płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska. Państwa członkowskie powinny również osiągnąć bardziej zaawansowaną konwergencję, aby kontynuować stopniowe odchodzenie od wcześniejszych wartości.
- (27) Przyznając wsparcie bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji w oparciu o system uprawnień do płatności, państwa członkowskie powinny nadal zarządzać rezerwą krajową lub rezerwami krajowymi w podziale na grupy terytoriów. Rezerwy te należy wykorzystywać w pierwszej kolejności na rzecz młodych rolników i rolników rozpoczynających działalność rolniczą. Aby zagwarantować sprawne funkcjonowanie systemu, konieczne jest również ustanowienie przepisów dotyczących wykorzystywania i przekazywania uprawnień do płatności.
- (28) Podstawą rolnictwa Unii pozostają małe gospodarstwa, które odgrywają istotną rolę we wspieraniu zatrudnienia na obszarach wiejskich i przyczyniają się do rozwoju terytorialnego. W celu promowania bardziej zrównoważonego podziału wsparcia oraz zmniejszenia obciążenia administracyjnego beneficjentów otrzymujących niewielkie kwoty państwa członkowskie powinny móc zaproponować drobnym producentom rolnym możliwość zastąpienia innych płatności bezpośrednich płatnością ryczałtową.
- (29) Z uwagi na potwierdzoną potrzebę promowania bardziej zrównoważonego podziału wsparcia na rzecz małych lub średnich gospodarstw rolnych w bardziej widoczny i mierzalny sposób, należy ustanowić na poziomie unijnym specjalną płatność niezwiązaną z wielkością produkcji na hektar, tj. uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności. Aby umożliwić lepsze ukierunkowanie uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności oraz z uwagi na różnice w strukturze gospodarstw w Unii, państwa członkowskie powinny mieć możliwość wypłacania różnych kwot wsparcia uzupełniającego w zależności od zakresu, w jakim mieści się powierzchnia gospodarstw mierzona w hektarach.

- (30) Zakładanie i rozwój nowej działalności gospodarczej w sektorze rolnym przez młodych rolników wymaga znacznych środków finansowych i stanowi element, który należy rozważyć przy przydziale i ukierunkowywaniu płatności bezpośrednich. Rozwój ten jest kluczowy dla konkurencyjności sektora rolnictwa w Unii i w związku z tym państwa członkowskie mogą ustanowić uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników. Taki rodzaj interwencji należy wprowadzić, aby zapewnić młodym rolnikom dodatkowe wsparcie dochodu po rozpoczęciu działalności.
- (31) WPR powinna zapewnić osiągnięcie przez państwa członkowskie lepszych wyników dotyczących środowiska poprzez poszanowanie lokalnych potrzeb i faktycznych warunków prowadzenia działalności przez rolników. W swoich planach strategicznych WPR państwa członkowskie powinny wprowadzić, w ramach płatności bezpośrednich, dobrowolne dla rolników ekoprogramy, które powinny być w pełni skoordynowane z innymi odpowiednimi interwencjami. Państwa członkowskie powinny je zdefiniować jako płatność przyznawaną w charakterze zachęty do dostarczania dóbr publicznych lub wynagrodzenia za dostarczanie dóbr publicznych poprzez stosowanie praktyk rolniczych korzystnych dla środowiska i klimatu lub jako rekompensatę za wprowadzenie takich praktyk. W obu przypadkach powinny one mieć na celu lepszą realizację celów środowiskowych i klimatycznych WPR oraz być opracowane w taki sposób, aby wychodziły poza obowiązkowe wymogi, które przewidziano już w systemie warunkowości. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wprowadzeniu ekoprogramów dotyczących takich praktyk rolniczych, jak ulepszone zarządzanie pastwiskami trwałymi oraz elementami krajobrazu oraz rolnictwo ekologiczne. Systemy te mogą również obejmować „programy podstawowe”, które mogą być warunkiem podjęcia bardziej ambitnych zobowiązań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich.
- (32) Należy umożliwić państwom członkowskim wykorzystywanie części swoich pułapów finansowych przeznaczonych, w ramach płatności bezpośrednich, na wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji, na cele związane ze zwiększaniem konkurencyjności, zrównoważoności lub poprawianiem jakości w niektórych sektorach i gałęziach produkcji, które są szczególnie istotne z przyczyn społecznych, gospodarczych lub środowiskowych i znajdują się w trudnej sytuacji. Ponadto należy również umożliwić państwom członkowskim wykorzystywanie dodatkowej części swoich pułapów finansowych przeznaczonych na płatności bezpośrednie do przyznawania wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji konkretnie na wsparcie z tytułu produkcji upraw roślin wysokobiałkowych, aby zmniejszyć unijny deficyt w tym sektorze.
- (33) Należy zapewnić zgodność wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii. Obejmuje to w szczególności wymogi protokołu ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych w ramach GATT¹⁷, odpowiednio do zmian w oddzielnym obszarze bazowym UE dla nasion oleistych, wynikających ze

¹⁷ Protokół ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych w ramach GATT (Dz.U. L 147 z 18.6.1993).

zmian w składzie UE. Komisja powinna być uprawniona do przyjęcia w tym celu aktów wykonawczych określających szczegółowe przepisy w tym zakresie.

- (34) Zgodnie z celami określonymi w protokole nr 4 w sprawie bawełny załączonym do Aktu przystąpienia z 1979 r. należy kontynuować „płatność specyficzną” na kwalifikujący się hektar związaną z uprawą bawełny, a także wsparcie na rzecz organizacji międzybranżowych w regionach produkcji bawełny. Ponieważ jednak alokacja budżetowa na bawełnę jest ustalona i nie można jej wykorzystać do innych celów oraz z uwagi na fakt, że podstawą realizacji tego programu jest prawo traktatowe, płatności w odniesieniu do bawełny nie powinny stanowić części interwencji zatwierdzonych w planie strategicznym WPR. Aby zapewnić skuteczne stosowanie płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny oraz skuteczne zarządzanie tą płatnością, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia niektórych aktów.
- (35) Aby przyczynić się do realizacji celów WPR i wzmocnić synergie z innymi instrumentami WPR, konieczne są sektorowe rodzaje interwencji. Zgodnie z modelem realizacji minimalne wymogi dotyczące treści i celów takich rodzajów interwencji sektorowych powinny zostać opracowane na poziomie unijnym, aby zapewnić równe szanse na rynku wewnętrznym i zapobiec powstaniu warunków nierównej i niesprawiedliwej konkurencji. Państwa członkowskie powinny uzasadnić włączenie takich rodzajów interwencji do swoich planów strategicznych WPR i zapewnić spójność z innymi interwencjami na poziomie sektorowym. Szeroko rozumiane rodzaje interwencji, które należy ustanowić na poziomie unijnym, powinny obejmować sektory owoców i warzyw, wina, produktów pszczelich, oliwy z oliwek i oliwek stołowych, chmielu i innych produktów, które mogą zostać określone w przyszłości, w przypadku których uznano, że ustanowienie programów sektorowych będzie miało korzystny wpływ na osiągnięcie niektórych lub wszystkich celów ogólnych i szczegółowych WPR wyznaczonych w niniejszym rozporządzeniu.
- (36) Krajowe pule środków finansowych lub inne ograniczenia w postaci górnych limitów są konieczne do utrzymania specyfiki interwencji i ułatwienia programowania interwencji sektorowych dotyczących wina, oliwy z oliwek i oliwek stołowych, chmielu i innych produktów rolnych zdefiniowanych w niniejszym rozporządzeniu. W sektorach owoców i warzyw oraz w sektorze pszczelarskim należy jednak nadal przyznawać pomoc finansową Unii zgodnie z przepisami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013¹⁸, aby nie utrudniać realizacji dodatkowych celów, które są specyficzne dla tego rodzaju interwencji. W przypadku gdy państwa członkowskie wprowadzą w swoich planach strategicznych WPR wsparcie dla „innych interwencji sektorowych”, odpowiednią

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

alokację finansową należy odliczyć od alokacji na rodzaj interwencji w formie płatności bezpośrednich danego państwa członkowskiego, aby pozostały one neutralne pod względem finansowym. Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się nie wdrażać interwencji sektorowych w odniesieniu do chmielu i oliwy z oliwek, odpowiednie alokacje dla tego państwa członkowskiego należy udostępnić jako dodatkowe alokacje na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich.

- (37) Zasady odnoszące się do interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich określono na szczeblu unijnym, szczególnie w zakresie podstawowych wymogów dotyczących stosowania przez państwa członkowskie kryteriów kwalifikacji. Państwa członkowskie powinny jednak mieć duży margines swobody, jeśli chodzi o definiowanie konkretnych warunków zgodnie z własnymi potrzebami. Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich obejmują płatności z tytułu zobowiązań środowiskowych, klimatycznych i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania, które państwa członkowskie powinny wspierać na całym swoim terytorium zgodnie ze swoimi szczególnymi krajowymi, regionalnymi lub lokalnymi potrzebami. Państwa członkowskie powinny przyznawać płatności rolnikom i innym zarządom gruntu, którzy dobrowolnie podejmują zobowiązania w dziedzinie zarządzania przyczyniające się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz do ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego, w tym jakości i ilości wody, jakości powietrza, gleby, bioróżnorodności i usług ekosystemowych, w tym dobrowolnych zobowiązań w ramach sieci Natura 2000 oraz wsparcia dla różnorodności genetycznej. Wsparcie w ramach płatności z tytułu zobowiązań w dziedzinie zarządzania można również przyznawać na podejścia kierowane lokalnie, zintegrowane lub opierające się na współpracy oraz na interwencje zorientowane na rezultaty.
- (38) Wsparcie z tytułu zobowiązań w dziedzinie zarządzania może obejmować premie dla rolnictwa ekologicznego na utrzymywanie gruntów ekologicznych lub konwersję na grunty ekologiczne; płatności z tytułu innych rodzajów interwencji wspierających systemy produkcji przyjazne dla środowiska, takie jak agroekologia, uprawa konserwująca i produkcja zintegrowana; usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów; premie z tytułu lasów i zakładania systemów rolno-leśnych; dobrostan zwierząt; zachowanie oraz zrównoważone wykorzystanie i rozwój zasobów genetycznych. W ramach tego rodzaju interwencji państwa członkowskie mogą opracowywać inne systemy w zależności od swoich potrzeb. Ten rodzaj płatności powinien pokrywać wyłącznie dodatkowe koszty i utracone dochody będące rezultatem zobowiązań przekraczających wartość bazową obowiązkowych norm i wymogów ustanowionych w prawie unijnym i krajowym, jak również warunkowości, zgodnie z planem strategicznym WPR. Zobowiązania związane z tym rodzajem interwencji można podejmować na ustalony wcześniej roczny lub wieloletni okres, przy czym w należycie uzasadnionych przypadkach okres ten może przekraczać siedem lat.
- (39) Środki w zakresie leśnictwa powinny przyczyniać się do realizacji strategii leśnej dla Unii Europejskiej i opierać się na krajowych lub regionalnych programach leśnych państw członkowskich lub równoważnych instrumentach, które należy opracowywać na podstawie zobowiązań wynikających z rozporządzenia w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych pochodzących z działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem [*rozporządzenie LULUCF*] oraz zobowiązań podjętych na konferencjach ministerialnych w sprawie

ochrony lasów w Europie. Interwencje powinny opierać się na planach urządzenia lasu lub równoważnych instrumentach i mogą obejmować rozwój obszarów leśnych i zrównoważone zarządzanie lasami, w tym zalesianie gruntów oraz tworzenie i odnawianie systemów rolno-leśnych; ochronę, odtwarzanie i poprawę stanu zasobów leśnych, z uwzględnieniem potrzeb adaptacyjnych; inwestycje służące zagwarantowaniu i poprawie ochrony lasu i jego odporności, a także świadczenie usług w zakresie ekosystemów leśnych i klimatu; oraz środki i inwestycje wspierające odnawialne źródła energii oraz biogospodarkę.

- (40) Aby zapewnić godziwy dochód i odporność sektora rolnictwa na całym terytorium Unii, państwa członkowskie mogą przyznać wsparcie rolnikom prowadzącym działalność w miejscach, gdzie występują ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Jeżeli chodzi o płatności z tytułu obszarów z ograniczeniami naturalnymi, określenie to, stosowane w polityce rozwoju obszarów wiejskich w latach 2014–2020, powinno mieć nadal zastosowanie. Aby WPR przyczyniła się do poprawy stanu środowiska Unii i w celu wzmocnienia synergii tej polityki z finansowaniem inwestycji w środowisko i różnorodność biologiczną, konieczne jest utrzymanie odrębnego środka mającego na celu rekompensatę dla beneficjentów za niedogodności związane z wdrażaniem programu Natura 2000 i ramowej dyrektywy wodnej. W związku z tym należy w dalszym ciągu przyznawać wsparcie rolnikom i posiadaczom lasów ze względu na doświadczane przez nich szczególne niedogodności wynikające z wdrażania dyrektywy 2009/147/WE i dyrektywy 92/43/EWG oraz aby przyczynić się do skutecznego zarządzania obszarami Natura 2000. Należy również udostępniać rolnikom wsparcie, aby pomóc im w uporaniu się z niedogodnościami na obszarach znajdujących się w dorzeczeniach, wynikającymi z wdrażania ramowej dyrektywy wodnej. Wsparcie powinno być powiązane z określonymi wymogami opisanymi w planach strategicznych WPR, wykraczającymi poza odpowiednie obowiązkowe normy i wymogi. Państwa członkowskie powinny również zapewnić, aby płatności dla rolników nie prowadziły do podwójnego finansowania ze środków ekoprogramów. Opracowując plany strategiczne WPR, państwa członkowskie powinny ponadto uwzględniać specyficzne potrzeby obszarów Natura 2000.
- (41) Cele WPR należy również realizować poprzez wspieranie inwestycji produkcyjnych i nieprodukcyjnych, w gospodarstwach, jak i poza gospodarstwami. Tego rodzaju inwestycje mogą dotyczyć infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją lub przystosowaniem się do zmiany klimatu rolnictwa i leśnictwa, w tym dostępu do gruntów rolnych i leśnych, scalania i poprawy gruntów oraz dostaw i oszczędzania energii i wody. Aby skuteczniej zapewnić spójność planów strategicznych WPR z celami Unii, a także równe warunki działania w państwach członkowskich, w niniejszym rozporządzeniu ujęto wykaz negatywny tematów inwestycji.
- (42) Mając na uwadze konieczność wyeliminowania luk inwestycyjnych w unijnym sektorze rolnictwa i usprawnienia dostępu do instrumentów finansowych dla grup priorytetowych, w szczególności dla młodych rolników i nowych podmiotów o wyższym profilu ryzyka, należy zachęcać do korzystania z gwarancji InvestEU oraz do łączenia dotacji z instrumentami finansowymi. Ponieważ korzystanie z instrumentów finansowych w państwach członkowskich jest mocno zróżnicowane ze względu na różnice dotyczące dostępu do finansowania, rozwoju sektora bankowego, obecności kapitału wysokiego ryzyka oraz obeznania administracji publicznych i potencjalnych beneficjentów z instrumentami finansowymi, państwa członkowskie

powinny ustanowić w planie strategicznym WPR odpowiednie cele końcowe, beneficjentów i warunki preferencyjne, a także inne możliwe zasady kwalifikowalności.

- (43) Młodzi rolnicy i nowe podmioty wciąż napotykają znaczne przeszkody dotyczące dostępu do gruntów, wysokich cen i dostępu do kredytów. Ich przedsiębiorstwa są w większym stopniu zagrożone zmiennością cen (zarówno w odniesieniu do nakładów, jak i plonów), a podmioty te mają duże potrzeby w zakresie szkolenia z umiejętności w dziedzinie przedsiębiorczości i zarządzania. Istotne jest zatem, aby kontynuować udzielanie wsparcia na rozpoczęcie działalności nowych przedsiębiorstw i nowych gospodarstw rolnych. Państwa członkowskie powinny opracować podejście strategiczne oraz określić jasny i spójny zestaw interwencji na rzecz wymiany pokoleń w ramach dotyczącego tej kwestii celu szczegółowego. W tym celu państwa członkowskie mogą ustanowić w swoich planach strategicznych WPR preferencyjne warunki dotyczące instrumentów finansowych dla młodych rolników i nowych podmiotów, w tym koncentrację tematyczną w kwocie odpowiadającej co najmniej 2 % rocznej puli płatności bezpośrednich. Należy zwiększyć maksymalną kwotę pomocy na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników i na zakładanie przedsiębiorstw wiejskich do 100 000 EUR, przy czym beneficjenci powinni móc skorzystać z tej kwoty również za pośrednictwem instrumentów finansowych lub w połączeniu z taką formą wsparcia.
- (44) Biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiednich narzędzi do zarządzania ryzykiem, należy utrzymać finansowanie ze środków EFRROW składek ubezpieczeniowych i funduszy ubezpieczeń wzajemnych. Kategoria funduszy ubezpieczeń wzajemnych obejmuje zarówno fundusze związane ze stratami produkcyjnymi, jak i ogólne i specyficzne dla danego sektora narzędzia stabilizacji dochodów związane z utraconymi dochodami.
- (45) Wsparcie powinno umożliwiać ustanowienie i wdrożenie współpracy między co najmniej dwoma podmiotami, aby zrealizować cele WPR. Wsparcie może obejmować wszystkie aspekty takiej współpracy, takie jak ustanowienie systemów jakości; wspólne działania w zakresie środowiska i działania w dziedzinie klimatu; promowanie krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych; projekty pilotażowe; projekty grup operacyjnych w ramach europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, lokalne projekty rozwojowe, inteligentne wsie, stowarzyszenia kupujących i kółka rolnicze; partnerstwa gospodarstw rolnych; plany urządzenia lasu; sieci i klastry; rolnictwo społeczne; rolnictwo wspierane przez społeczność lokalną; działania wchodzące w zakres inicjatywy LEADER; oraz ustanawianie grup producentów i organizacji producentów, a także innych form współpracy uznanej za niezbędną do realizacji celów szczegółowych WPR.
- (46) W komunikacie pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” określono dzielenie się wiedzą i skoncentrowanie się na innowacjach jako przekrojowy cel nowej WPR. W jej ramach należy dalej wspierać interaktywny model innowacji, dzięki któremu podmioty prowadzą ściślejszą współpracę, aby jak najlepiej wykorzystać uzupełniające się rodzaje wiedzy w celu rozpowszechniania praktycznych rozwiązań. Należy usprawnić usługi doradcze dla rolników w ramach systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa. W planie strategicznym WPR powinny znaleźć się informacje na temat metod współpracy służb doradczych, sieci na rzecz badań naukowych i sieci

obszarów wiejskich. Każde państwo członkowskie lub, w odpowiednich przypadkach, region, może finansować szereg działań mających na celu wymianę wiedzy i innowacji, stosując rodzaje interwencji przedstawione w niniejszym rozporządzeniu.

- (47) Należy kontynuować finansowanie ze środków EFRG rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich i interwencji sektorowych, podczas gdy EFRROW powinien nadal służyć jako źródło finansowania dla rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, jak opisano w niniejszym rozporządzeniu. Przepisy dotyczące zarządzania finansami WPR należy określić oddzielnie w odniesieniu do obu funduszy i do działań wspieranych w ramach tych funduszy, uwzględniając fakt, że nowy model realizacji pozwala państwom członkowskim na większą elastyczność i pomocniczość w realizacji swoich celów. Rodzaje interwencji na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny obejmować okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r.
- (48) Wsparcie na rzecz płatności bezpośrednich w ramach planów strategicznych WPR należy przyznawać w ramach alokacji krajowych ustalonych w niniejszym rozporządzeniu. Wspomniane alokacje krajowe powinny odzwierciedlać fakt kontynuowania zmian, które polegają na stopniowym zwiększaniu alokacji dla państw członkowskich o najniższym poziomie wsparcia na hektar, aby zniwelować 50 % różnicy między poziomem najniższego wsparcia a 90 % średniej unijnej. Aby uwzględnić mechanizm zmniejszania płatności i wykorzystanie otrzymanego w wyniku jego zastosowania produktu w państwie członkowskim, należy zezwolić na to, aby w planie strategicznym WPR danego państwa członkowskiego całkowite orientacyjne alokacje finansowe na rok były większe niż alokacja krajowa.
- (49) Aby ułatwić zarządzanie środkami finansowymi EFRROW, należy ustalić jednolitą wielkość wkładu na rzecz wsparcia z EFRROW w odniesieniu do wydatków publicznych w państwach członkowskich. W odniesieniu do niektórych rodzajów operacji należy ustalić szczególną wielkość wkładu, aby uwzględnić ich szczególne znaczenie lub charakter. Aby złagodzić szczególne ograniczenia wynikające z poziomu rozwoju, oddalenia i odizolowania, należy ustalić odpowiednią wielkość wkładu EFRROW dla regionów słabiej rozwiniętych, regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE, oraz dla mniejszych wysp Morza Egejskiego.
- (50) Ze środków EFRROW nie należy wspierać inwestycji, które mogłyby szkodzić środowisku naturalnemu. W związku z tym konieczne jest wprowadzenie w niniejszym rozporządzeniu pewnej liczby zasad dotyczących wykluczenia, a także możliwości dalszego rozwijania tych gwarancji w aktach delegowanych. W szczególności ze środków EFRROW nie należy finansować inwestycji w nawadnianie, które nie przyczyniają się do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu danej jednolitej części wód lub jednolitych części wód, ani inwestycji w zalesianie, które nie są spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska zgodnymi z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej.
- (51) W celu zapewnienia odpowiedniego finansowania niektórych priorytetów należy określić zasady dotyczące minimalnych alokacji finansowych dla tych priorytetów w ramach wsparcia z EFRROW. Aby zapewnić rolnikom równe warunki działania, należy również określić maksymalną wielkość alokacji dla wsparcia związanego z produkcją w ramach płatności bezpośrednich. Ponadto należy również umożliwić

państwom członkowskim wykorzystywanie dodatkowej części swoich pałapów finansowych przeznaczonych na płatności bezpośrednie do przyznawania wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji konkretnie na poprawę konkurencyjności, zrównoważoności lub jakości produkcji roślin wysokobiałkowych.

- (52) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii dotyczącymi realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, program ten przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w politykach Unii oraz do osiągnięcia celu końcowego, jakim jest przeznaczanie 25 % wydatków z budżetu UE na realizację celów związanych z klimatem. W odniesieniu do działań realizowanych w ramach WPR oczekuje się, że 40 % całkowitej puli środków finansowych WPR będzie przyczyniać się do realizacji celów klimatycznych. Odpowiednie działania zostaną określone w trakcie przygotowania i realizacji programu oraz zostaną poddane ponownej ocenie w kontekście odpowiednich ewaluacji i przeglądów.
- (53) Przekazanie państwom członkowskim odpowiedzialności za ocenę potrzeb i osiągnięcie celów końcowych idzie w parze z większą elastycznością włączeniu obu rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich, sektorowych rodzajów interwencji oraz rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich. Powinien to ułatwić pewien stopień elastyczności w dostosowywaniu odpowiednich krajowych alokacji środków finansowych. Dlatego w przypadku gdy państwa członkowskie szacują, że pula wstępnie przydzielonych środków jest zbyt niska w stosunku do wszystkich planowanych środków, uzasadniona jest pewna doza elastyczności; równocześnie należy unikać znacznych wahań poziomu rocznego bezpośredniego wsparcia dochodów w stosunku do kwot dostępnych na potrzeby wieloletnich interwencji w ramach EFRROW.
- (54) Aby zwiększyć unijną wartość dodaną i utrzymać dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny produktów rolnych oraz dążyć do realizacji wspomnianych powyżej celów ogólnych i szczegółowych, państwa członkowskie nie powinny podejmować decyzji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w izolacji, lecz w ramach zorganizowanego procesu, który powinien znaleźć odzwierciedlenie w planie strategicznym WPR. W ogólnych przepisach unijnych należy określić ogólnounijne cele WPR, główne rodzaje interwencji, ramy wykonania oraz strukturę zarządzania. Celem takiego podziału zadań jest zagwarantowanie, aby zainwestowane środki finansowe w pełni odpowiadały osiąganym rezultatom.
- (55) W celu zapewnienia wyraźnego strategicznego charakteru planów strategicznych WPR oraz ułatwienia powiązań z innymi politykami Unii, a zwłaszcza z ugruntowanymi długoterminowymi celami krajowymi wynikającymi z prawodawstwa Unii lub umów międzynarodowych, np. dotyczącymi zmiany klimatu, lasów, różnorodności biologicznej i wody, każde państwo członkowskie powinno posiadać jeden plan strategiczny WPR.
- (56) W trakcie opracowywania planów strategicznych WPR państwa członkowskie powinny przeanalizować swoją specyficzną sytuację i potrzeby, wyznaczyć cele końcowe związane z realizacją celów WPR i opracować interwencje, które pozwolą na osiągnięcie tych celów końcowych i równocześnie będą dostosowane do szczególnych warunków krajowych i regionalnych, w tym do potrzeb regionów najbardziej

oddalonych zgodnie z art. 349 TFUE. Proces ten powinien wzmocnić zasadę pomocniczości we wspólnych unijnych ramach, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z ogólnymi zasadami prawa Unii i celami WPR. W związku z tym należy ustanowić przepisy dotyczące struktury i treści planów strategicznych WPR.

- (57) Aby zapewnić odpowiednie ustalenie celów końcowych przez państwa członkowskie oraz odpowiednią formę interwencji, umożliwiającą maksymalne zwiększenie ich wkładu w realizację celów WPR, konieczne jest oparcie strategii planów strategicznych WPR na wcześniejszej analizie warunków lokalnych i ocenie potrzeb w odniesieniu do celów WPR.
- (58) Opracowując plany strategiczne WPR, należy dążyć do zapewnienia jak największej spójności między różnorodnymi narzędziami WPR, ponieważ plany te powinny obejmować rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich, sektorowe rodzaje interwencji oraz rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich. W planach tych należy również zagwarantować i zademonstrować odpowiednie dostosowanie wyborów dokonanych przez państwa członkowskie do priorytetów i celów Unii. W związku z tym powinny one zawierać zorientowaną na rezultaty strategię interwencji zbudowaną wokół celów szczegółowych WPR, w tym związanych z tymi celami końcowych celów ilościowych. Aby umożliwić ich monitorowanie w skali rocznej, wyżej wspomniane cele końcowe powinny się opierać na wskaźnikach rezultatu.
- (59) Strategia powinna również podkreślać komplementarność różnych narzędzi WPR oraz komplementarność tych narzędzi z innymi politykami Unii. W szczególności każdy plan strategiczny WPR powinien w stosownych przypadkach uwzględniać przepisy dotyczące ochrony środowiska i klimatu, a opracowane na podstawie tych przepisów plany krajowe należy opisać w ramach analizy bieżącej sytuacji („analiza SWOT”). Należy sporządzić wykaz aktów prawnych, do których w szczególności należy się odwołać, sporządzając plan strategiczny WPR.
- (60) Ze względu na fakt, że państwom członkowskim należy przyznać elastyczność w odniesieniu do możliwości przekazania, w oparciu o ramy krajowe, części zadań związanych z realizacją strategicznego planu WPR na poziom regionalny, w celu ułatwienia koordynacji rozwiązywania problemów ogólnokrajowych przez regiony, plany strategiczne WPR powinny zawierać opis powiązań między interwencjami krajowymi a regionalnymi.
- (61) Ponieważ plany strategiczne WPR powinny umożliwiać Komisji przejęcie odpowiedzialności za zarządzanie budżetem Unii oraz zagwarantować państwom członkowskim pewność prawa w odniesieniu do niektórych elementów planu, plany powinny zawierać szczegółowy opis poszczególnych interwencji, w tym warunki kwalifikowalności, alokacje budżetowe, planowane produkty oraz koszty jednostkowe. Aby przedstawić przegląd wszystkich aspektów budżetowych z podziałem na poszczególne interwencje, konieczny jest plan finansowy oraz plan dotyczący celów końcowych.
- (62) W celu zapewnienia niezwłocznego rozpoczęcia i efektywnej realizacji planów strategicznych WPR, warunkiem wsparcia z EFRG i z EFRROW powinny być należyte ramowe warunki administracyjne. W każdym planie strategicznym WPR należy zatem określić wszystkie struktury zarządzania i koordynacji planu

strategicznego WPR, w tym systemy kontroli i kar, oraz strukturę monitorowania i sprawozdawczości.

- (63) Ze względu na znaczenie celu ogólnego dotyczącego modernizacji sektora rolnictwa oraz jego przekrojowy charakter, państwa członkowskie powinny uwzględnić w swoich planach strategicznych WPR specjalny opis dotyczący wkładu, jaki dany plan wniesie w realizację tego celu.
- (64) W świetle obaw dotyczących obciążenia administracyjnego związanego z zarządzaniem dzielonym, przedmiotem szczególnej uwagi w planach strategicznych WPR powinno być także uproszczenie.
- (65) Ze względu na fakt, że nie jest właściwe, aby Komisja zatwierdzała informacje, które można uznać za dotyczące ogólnego kontekstu lub przeszłości lub które wchodzą w zakres kompetencji państw członkowskich, pewne informacje należy przedstawić w załącznikach do planu strategicznego WPR.
- (66) Zgodnie z pkt 22 i 23 porozumienia międzyinstytucjonalnego na rzecz lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba oceny funduszy w oparciu o informacje zgromadzone w kontekście konkretnych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania funduszy w terenie.
- (67) Zatwierdzenie planu strategicznego WPR przez Komisję stanowi istotny krok na drodze do zagwarantowania, aby polityka była wdrażana zgodnie ze wspólnymi celami. Zgodnie z zasadą pomocniczości Komisja powinna zapewnić państwom członkowskim odpowiednie wytyczne dotyczące przedstawiania spójnej i ambitnej logiki interwencji.
- (68) Należy zapewnić możliwość programowania planów strategicznych WPR i dokonywania ich przeglądów, zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
- (69) Odpowiedzialność za zarządzanie planem strategicznym WPR i jego realizację powinna ponosić instytucja zarządzająca. Jej obowiązki należy określić w niniejszym rozporządzeniu. Instytucja zarządzająca powinna mieć możliwość przekazania części swoich obowiązków, zachowując odpowiedzialność za skuteczność i prawidłowość zarządzania. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby w ramach zarządzania planami strategicznymi WPR i ich wdrażania, interesy finansowe Unii były chronione zgodnie z [rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) X] [*nowe rozporządzenie finansowe*] i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) X [*nowe rozporządzenie horyzontalne*].
- (70) Zgodnie z zasadą zarządzania dzielonego Komisja korzysta przy wdrażaniu WPR z pomocy komitetów złożonych z przedstawicieli państw członkowskich. Na potrzeby uproszczenia systemu i uzgodnienia stanowisk państw członkowskich oraz do celów wdrożenia niniejszego rozporządzenia ustanowiono tylko jeden komitet monitorujący, w ramach którego połączono Komitet ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich i Komitet ds. Płatności Bezpośrednich ustanowione na okres programowania 2014–2020. Udzielenie pomocy państwom członkowskim w realizacji planów strategicznych WPR

jest wspólnym obowiązkiem instytucji zarządzającej i wspomnianego komitetu monitorującego. Zgodnie z przepisami ustanowionymi niniejszym rozporządzeniem Komisję wspomaga również Komitet ds. Wspólnej Polityki Rolnej.

- (71) Z inicjatywy Komisji EFRROW powinien wspierać – udzielając pomocy technicznej – działania związane z wykonywaniem zadań, o których mowa w [art. 7 rozporządzenia *horyzontalnego*]. Pomocy technicznej można również udzielać z inicjatywy państw członkowskich do celów realizacji zadań niezbędnych do skutecznego zarządzania wsparciem i jego wdrażania w związku z planem strategicznym WPR. Zwiększenie pomocy technicznej udzielanej z inicjatywy państw członkowskich jest możliwe jedynie w przypadku Malty.
- (72) W sytuacji gdy państwa członkowskie dysponują o wiele większą elastycznością przy jednoczesnym wzmocnieniu zasady pomocniczości w odniesieniu do opracowywania interwencji, kluczowym narzędziem realizowania polityki i sterowania nią oraz zapewniania wystarczającej uwagi i zdolności w państwach członkowskich, są sieci. Pojedyncza sieć powinna zapewniać lepszą koordynację działań służących tworzeniu sieci kontaktów na szczeblu unijnym oraz na szczeblach krajowym i regionalnym. Europejska i krajowa sieć ds. wspólnej polityki rolnej zastępuje obecną Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i sieć europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, przyjmując postać platformy umożliwiającej intensywniejszą wymianę wiedzy, aby wykorzystać rezultaty i wartość dodaną polityki na szczeblu europejskim, szczególnie programu „Horyzont Europa”. Mając na uwadze wyżej wspomnianą intensywniejszą wymianę wiedzy i innowacji, ustanowiono europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, wdrażające interaktywny model innowacji zgodnie z metodyką określoną w niniejszym rozporządzeniu.
- (73) Każdy plan strategiczny WPR powinien podlegać regularnemu monitorowaniu pod kątem wdrażania i postępów w realizacji wyznaczonych celów końcowych. Należy ustanowić ramy realizacji celów, monitorowania i ewaluacji WPR, które będą służyły wykazywaniu postępów i ocenie wpływu wdrażania polityki i jej skuteczności.
- (74) Ukierunkowanie na rezultaty wynikające z modelu realizacji wymaga skutecznych ram wykonania, szczególnie z uwagi na fakt, że plany strategiczne WPR przyczyniają się do realizacji szeroko zakrojonych celów ogólnych innych wspólnie zarządzanych polityk. W przypadku polityki zorientowanej na wyniki konieczne jest przeprowadzanie rocznej i wieloletniej ewaluacji na podstawie wybranych produktów oraz wskaźników rezultatu i oddziaływania, określonych w ramach realizacji celów, monitorowania i ewaluacji. W związku z tym należy wybrać ograniczony i ukierunkowany zestaw wskaźników, który pozwoli na możliwie dokładne stwierdzenie, czy wspierana interwencja przyczynia się do osiągnięcia wyznaczonych celów. Wskaźniki rezultatu i produktu dotyczące celów w dziedzinie klimatu i środowiska mogą obejmować interwencje określone w krajowych instrumentach planowania z dziedziny ochrony środowiska i klimatu wynikających z prawodawstwa Unii.
- (75) Częścią ram realizacji celów, monitorowania i ewaluacji powinno być monitorowanie osiągniętych postępów przez państwa członkowskie oraz przekazywanie Komisji rocznych sprawozdań na ten temat. Na podstawie informacji przekazywanych przez państwa członkowskie Komisja powinna informować o postępach w osiągnięciu celów

szczegółowych przez cały okres programowania, używając w tym celu podstawowego zestawu wskaźników.

- (76) Należy wdrożyć mechanizmy podejmowania działań w celu ochrony interesów finansowych Unii w przypadku gdy realizacja planu strategicznego WPR znacznie odbiega od wytyczonych celów końcowych. Państwa członkowskie mogą być zatem poproszone o przedłożenie planów działania w przypadku znaczącej i nieuzasadnionej gorszej od spodziewanej realizacji celów. Nieosiągnięcie planowanych rezultatów może prowadzić do zawieszenia i ostatecznie zmniejszenia unijnego finansowania. Ponadto w ramach mechanizmu zachęty opierającego się na przyznawaniu premii za realizację celów ustanawia się ogólną premię za rezultaty, aby zachęcać do skutecznej realizacji celów środowiskowych i klimatycznych.
- (77) Zgodnie z zasadą zarządzania dzielonego państwa członkowskie powinny być odpowiedzialne za ewaluację swoich planów strategicznych WPR, Komisja zaś odpowiada za sporządzanie na szczeblu unijnym sprawozdań podsumowujących z ewaluacji *ex ante* państw członkowskich i za ewaluację *ex post* na poziomie unijnym.
- (78) Na potrzeby stosowania niniejszego rozporządzenia, a także w celu monitorowania i analizowania uprawnień finansowych oraz administrowania nimi niezbędne są powiadomienia od państw członkowskich. Aby zapewnić właściwe stosowanie przepisów określonych w niniejszym rozporządzeniu oraz aby powiadomienia takie były szybkie, skuteczne, dokładne, racjonalne pod względem kosztów i zgodne z ochroną danych osobowych, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia określonych aktów, w tym wymogów dotyczących powiadomień na podstawie tych umów, oraz w odniesieniu do dalszych przepisów dotyczących charakteru i rodzaju przekazywanych informacji, kategorii przetwarzanych danych oraz maksymalnego okresu ich przechowywania, praw dostępu do informacji lub systemów informacji oraz warunków publikowania informacji.
- (79) Do wsparcia rodzajów interwencji na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny mieć zastosowanie art. 107, 108 i 109 TFUE. Niemniej jednak, ze względu na szczególnie charakter sektora rolnictwa, wspomniane postanowienia TFUE nie powinny mieć zastosowania do rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich i rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich odnoszących się do operacji wchodzących w zakres stosowania art. 42 TFUE, które są przeprowadzane na podstawie niniejszego rozporządzenia i zgodnie z nim, ani do płatności dokonywanych przez państwa członkowskie, mających stanowić dodatkowe krajowe finansowanie rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, którym przyznano wsparcie unijne i które wchodzą w zakres stosowania art. 42 TFUE.
- (80) Rolnicy są coraz częściej narażeni na ryzyko zmienności dochodów, częściowo z powodu wpływu sił rynkowych, a częściowo w związku z ekstremalnymi zdarzeniami pogodowymi i częstymi kryzysami sanitarnymi i fitosanitarnymi mającymi wpływ na pogłowie zwierząt gospodarskich i aktywa agronomiczne w Unii. W celu złagodzenia skutków zmienności dochodów poprzez zachęcanie rolników do oszczędzania w dobrych latach, aby byli w stanie poradzić sobie w gorszych latach, krajowe środki podatkowe, w ramach których podstawę opodatkowania dochodu

stosowaną w odniesieniu do rolników wylicza się w oparciu o wieloletni okres, należy wyłączyć ze stosowania zasad pomocy państwa.

- (81) Dane osobowe zgromadzone do celów stosowania jakichkolwiek przepisów określonych w niniejszym rozporządzeniu należy przetwarzać w sposób zgodny z tymi celami. W przypadku przetwarzania do celów monitorowania i oceny dane te powinny być również zanonimizowane, przetwarzane w formie zagregowanej, oraz chronione zgodnie z prawem unijnym dotyczącym ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodnego przepływu takich danych, w szczególności z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁹ oraz z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679²⁰. Osoby, których dane dotyczą, należy poinformować o takim przetwarzaniu oraz o ich prawach w odniesieniu do ochrony danych.
- (82) W celu uzupełnienia lub zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów niniejszego rozporządzenia należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.²¹. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (83) Aby zagwarantować pewność prawa, ochronę praw rolników oraz sprawne, spójne i efektywne funkcjonowanie rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia określonych aktów w odniesieniu do przepisów uzależniających przyznanie płatności od wykorzystania kwalifikowanego materiału siewnego niektórych odmian konopi oraz ustanawiających procedurę określania odmian konopi i weryfikacji zawartości tetrahydrokanabinolu; przepisów dotyczących norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz niektórych związanych z nimi elementów w odniesieniu do wymogów kwalifikowalności; oraz treści deklaracji i wymogów dotyczących aktywacji uprawnień do płatności; szczegółowych przepisów dotyczących ekoprogramów; środków mających zapobiegać sytuacji, w której beneficjenci wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji odczuwają strukturalne zakłócenia równowagi na rynku w danym sektorze, w tym decyzji, że takie wsparcie może być nadal wypłacane do 2027 r. na podstawie jednostek produkcyjnych, w odniesieniu do których zostało

¹⁹ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

²¹ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

ono przyznane we wcześniejszym okresie odniesienia; przepisów i warunków dotyczących zatwierdzania gruntów i odmian do celów płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny oraz przepisów w zakresie warunków przyznawania tej płatności.

- (84) Aby sektorowe rodzaje interwencji przyczyniały się do realizacji celów WPR i aby wzmocnić synergie z innymi instrumentami WPR oraz zapewnić równe warunki działania na rynku wewnętrznym i uniknąć nierównej lub nieuczciwej konkurencji, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia określonych aktów w odniesieniu do kryteriów zatwierdzania organizacji międzybranżowych oraz przepisów regulujących sytuację, gdy zatwierdzona organizacja międzybranżowa nie spełnia tych kryteriów i obowiązków wobec producentów; zasad właściwego funkcjonowania sektorowych rodzajów interwencji, podstaw obliczania unijnej pomocy finansowej, w tym okresów odniesienia i obliczania wartości produkcji sprzedanej, oraz maksymalnego poziomu unijnej pomocy finansowej na operacje wycofania z rynku; przepisów określających pułap wydatków na ponowne sadzenie winnic; przepisów, na podstawie których producenci mają wycofywać produkty uboczne produkcji wina, i wyjątków od tego obowiązku mających na celu uniknięcie dodatkowego obciążenia administracyjnego, oraz przepisów dotyczących dobrowolnej certyfikacji destylarni. W szczególności w celu zapewnienia wydajnego i skutecznego wykorzystania unijnych środków finansowych na interwencje w sektorze pszczelarskim, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia określonych aktów w odniesieniu do dodatkowych wymogów w zakresie obowiązku powiadamiania oraz ustanowienia minimalnego wkładu Unii na rzecz wydatków na wdrożenie tych rodzajów interwencji.
- (85) Aby zagwarantować pewność prawa oraz osiągnięcie celów przy pomocy interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia określonych aktów w odniesieniu do wsparcia dla zobowiązań w dziedzinie zarządzania, inwestycji i współpracy.
- (86) W celu uzupełnienia i zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów niniejszego rozporządzenia należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do alokacji dla państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich oraz w odniesieniu do przepisów dotyczących treści planu strategicznego WPR.
- (87) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia oraz zapobieżenia nieuczciwej konkurencji lub dyskryminacji wśród rolników należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do: ustalania obszarów odniesienia do celów wsparcia dla nasion oleistych; zasad zatwierdzania gruntów i odmian do celów płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny i związanych z nią powiadomień; obliczania zmniejszenia płatności w przypadku gdy kwalifikujący się obszar bawełny przekroczy powierzchnię obszaru bazowego; unijnej pomocy finansowej na destylację produktów ubocznych powstających podczas produkcji wina; rocznego podziału między państwa członkowskie całkowitej kwoty unijnego wsparcia na rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich; zasad dotyczących przedstawiania elementów, które należy uwzględnić w planie strategicznym WPR; zasad dotyczących procedury i terminów zatwierdzania planów strategicznych WPR oraz składania i zatwierdzania wniosków o zmianę planu strategicznego WPR; jednolitych warunków stosowania wymogów dotyczących informowania i promocji

w zakresie możliwości oferowanych przez plan strategiczny WPR; zasad dotyczących ram realizacji celów, monitorowania i ewaluacji; sposobu prezentacji treści rocznych sprawozdań z realizacji celów; zasad dotyczących informacji, które mają być przekazywane przez państwa członkowskie na potrzeby ewaluacji realizacji celów przez Komisję; przepisów dotyczących zapotrzebowania na dane i synergii między potencjalnymi źródłami danych oraz szczegółowych rozwiązań dotyczących zapewniania spójnego podejścia do podejmowania decyzji o przyznawaniu państwom członkowskim premii za realizację celów. Uprawnienia te są wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²².

- (88) W przypadkach uzasadnionych szczególnie pilną potrzebą wynikającą z konieczności rozwiązania szczególnych problemów przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości systemu płatności bezpośrednich z uwagi na nadzwyczajne okoliczności, Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie. Ponadto w celu rozwiązania pilnych problemów w co najmniej jednym z państw członkowskich, przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłości systemu płatności bezpośrednich, Komisja powinna przyjąć akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie, jeżeli, w należycie uzasadnionych przypadkach, nadzwyczajne okoliczności mają wpływ na przyznanie wsparcia oraz zagrażają skutecznemu wykonaniu płatności w ramach systemów wsparcia wymienionych w niniejszym rozporządzeniu.
- (89) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013²³ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013²⁴ powinny pozostać poza zakresem niniejszego rozporządzenia, chyba że znajduje się w nim wyraźne do nich odniesienie.
- (90) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ze względu na różnice między poszczególnymi obszarami wiejskimi i ograniczone środki finansowe państw członkowskich, natomiast możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii dzięki wieloletniej gwarancji finansowania unijnego i skoncentrowaniu się na wyraźnie określonych priorytetach, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (91) Należy zatem uchylić rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.
- (92) Aby ułatwić przejście od przepisów określonych w rozporządzeniach (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 do przepisów niniejszego rozporządzenia, należy

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23).

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41).

przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia określonych aktów w odniesieniu do niezbędnych środków w zakresie ochrony wszelkich nabytych praw i uzasadnionych oczekiwań beneficjentów.

- (93) Aby zapewnić pewność i ciągłość prawa, szczególne przepisy w odniesieniu do Chorwacji dotyczące stopniowego wprowadzania płatności bezpośrednich i uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich w ramach mechanizmu stopniowego dochodzenia do pełnych płatności powinny nadal obowiązywać do dnia 1 stycznia 2021 r.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEDMIOT I ZAKRES STOSOWANIA, PRZEPISY MAJĄCE ZASTOSOWANIE I DEFINICJE

Artykuł 1 *Przedmiot i zakres stosowania*

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy dotyczące:
 - a) celów ogólnych i szczegółowych, jakie mają być realizowane za pomocą unijnego wsparcia finansowanego z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR), oraz powiązanych z nimi wskaźników;
 - b) rodzajów interwencji i wspólnych wymogów, jakie państwa członkowskie muszą spełniać, aby realizować te cele, jak też powiązanych z nimi uzgodnień finansowych;
 - c) planów strategicznych WPR sporządzanych przez państwa członkowskie, ustanawiania celów, określania interwencji i przydzielania zasobów finansowych, zgodnie z celami szczegółowymi i zidentyfikowanymi potrzebami;
 - d) koordynacji i zarządzania oraz monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji.
2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do unijnego wsparcia finansowanego z EFRG i EFRROW na rzecz interwencji wymienionych w planach strategicznych WPR sporządzanych przez państwa członkowskie i zatwierdzanych przez Komisję, obejmujących okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 2 *Przepisy mające zastosowanie*

1. Do wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [rozporządzenie horyzontalne]²⁵ oraz przepisy przyjęte na podstawie tego rozporządzenia.
2. Do wsparcia finansowanego z EFRROW na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie przepisy tytułu II rozdział III, tytułu III rozdział II oraz art. 41

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [...] z dnia [data] [pełen tytuł] (Dz.U. L ... z ..., S. ...).

i 43 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [w sprawie wspólnych przepisów]²⁶.

Artykuł 3 *Definicje*

Do celów przyznawania wsparcia unijnego na podstawie niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- a) „rolnik” oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, której gospodarstwo rolne jest położone na obszarze objętym zakresem terytorialnym Traktatów, określonym w art. 52 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) w związku z art. 349 i 355 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), oraz która prowadzi działalność rolniczą zdefiniowaną przez państwa członkowskie;
- b) „gospodarstwo rolne” oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego;
- c) „interwencja” oznacza instrument wsparcia opatrzony zestawem warunków kwalifikujących, określony przez państwa członkowskie w planach strategicznych WPR w oparciu o rodzaj interwencji, jak przewidziano w niniejszym rozporządzeniu;
- d) „poziom dofinansowania” oznacza wielkość wkładu publicznego w daną operację. W przypadku instrumentów finansowych odnosi się on do ekwiwalentu dotacji brutto wsparcia zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 20 rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014²⁷;
- e) „fundusz ubezpieczeń wzajemnych” oznacza system akredytowany przez państwo członkowskie zgodnie z prawem krajowym tego państwa, który umożliwia stowarzyszonym rolnikom ubezpieczanie się i za pomocą którego stowarzyszonym rolnikom, którzy ponieśli straty gospodarcze, wypłacane są rekompensaty;
- f) „operacja” oznacza:
 - (i) projekt, umowę, działanie lub grupę projektów wybrane w ramach danych programów;

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [...] z dnia [data] [pełen tytuł] (Dz.U. L ... z ..., s. ...).

²⁷ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1).

- (ii) w kontekście instrumentów finansowych: wkład z programu do instrumentu finansowego oraz późniejsze wsparcie finansowe świadczone z tego instrumentu finansowego na rzecz ostatecznych odbiorców;
- g) „instytucja pośrednicząca” oznacza każdy podmiot prawa publicznego lub podmiot prawa prywatnego, za którego działalność odpowiedzialność ponosi instytucja zarządzająca lub który wykonuje obowiązki w imieniu takiej instytucji;
- h) W przypadku rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich „beneficjent” oznacza:
 - (i) podmiot prawa publicznego, podmiot prawa prywatnego, podmiot posiadający lub nie osobowość prawną bądź osobę fizyczną odpowiedzialne za samo inicjowanie lub inicjowanie i realizację operacji;
 - (ii) w kontekście programów pomocy państwa: podmiot, który otrzymuje pomoc;
 - (iii) w kontekście instrumentów finansowych: organ, który wdraża fundusz zarządzający lub – w przypadku gdy nie istnieje struktura funduszu zarządzającego – organ, który wdraża fundusz szczegółowy, lub – w przypadkach gdy instytucja zarządzająca zarządza instrumentem finansowym – instytucja zarządzająca;
- i) „cele końcowe” oznaczają wcześniej ustalone wartości, które mają zostać osiągnięte na koniec okresu w odniesieniu do wskaźników rezultatu przewidzianych w ramach celu szczegółowego;
- j) „cele pośrednie” oznaczają cele pośrednie, które mają zostać osiągnięte w danym punkcie w czasie w trakcie okresu objętego planem strategicznym WPR w odniesieniu do wskaźników przewidzianych w ramach celu szczegółowego.

Artykuł 4

Definicje, które należy sformułować w planach strategicznych WPR

1. Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR definicje:
 - a) „działalność rolnicza” definiuje się w taki sposób, aby obejmowała zarówno wytwarzanie produktów rolnych wymienionych w załączniku I do TFUE, w tym bawełnę i zagajniki o krótkiej rotacji, jak i utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy, bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i użycie zwykłego sprzętu rolniczego;
 - b) „użytek rolny” definiuje się w taki sposób, aby w jego skład wchodziły grunty orne, uprawy trwałe i trwałe użytki zielone. Terminy „grunty orne”, „uprawy trwałe”, „trwałe użytki zielone” są szczegółowo określone przez państwa członkowskie w ramach następującej struktury:

- (i) „grunty orne” oznaczają grunty uprawiane w celu produkcji roślinnej lub obszary dostępne dla produkcji roślinnej, ale ugorowane, i obejmują obszary odłogowane zgodnie z art. 22, 23 i 24 rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999²⁸, art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005²⁹, art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 oraz art. 65 niniejszego rozporządzenia;
 - (ii) „uprawy trwałe” oznaczają uprawy niepodlegające płodozmianowi, inne niż trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe, które zajmują grunty przez okres pięciu lat lub dłużej i dają powtarzające się plony, w tym szkółki i zagajniki o krótkiej rotacji;
 - (iii) „trwałe użytki zielone i pastwiska trwałe” (zwane łącznie „trwałymi użytkami zielonymi”) oznaczają grunty, które nie były objęte płodozmianem danego gospodarstwa rolnego przez okres co najmniej pięciu lat, wykorzystywane do uprawy traw lub innych zielnych roślin pastewnych rozsiewających się naturalnie (samosiewnych) lub uprawianych (wysiewanych). Mogą one obejmować inne gatunki, takie jak krzewy lub drzewa, które mogą nadawać się do wypasu lub do wytwarzania paszy dla zwierząt;
- c) do celów rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich „kwalifikujący się hektar” definiuje się w taki sposób, aby objąć wszelkie użytki rolne danego gospodarstwa rolnego:
- (i) które w trakcie roku, na który wnioskuje się o wsparcie, są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej lub – w przypadku gdy te użytki rolne wykorzystywane są także do prowadzenia działalności pozarolniczej – są w przeważającej mierze wykorzystywane do celów działalności rolniczej, i które pozostają w dyspozycji rolnika. W przypadkach należycie uzasadnionych względami środowiskowymi kwalifikujące się hektary mogą również obejmować pewne obszary wykorzystywane do działalności rolniczej tylko co drugi rok.
 - (ii) które zapewniły prawo do płatności na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 2 niniejszego rozporządzenia lub na podstawie systemu płatności podstawowej, lub systemu jednolitej płatności obszarowej określonego w tytule III rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 i które:

²⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR) oraz zmieniające i uchylające niektóre rozporządzenia (Dz.U. L 160 z 26.6.1999, s. 80).

²⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1).

- nie są już zgodne z definicją „kwalifikującego się hektara” określoną w lit. a) rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 w wyniku wdrożenia dyrektyw 92/43/EWG i 2009/147/WE lub dyrektywy 2000/60/WE;
- w okresie, w którym mają zastosowanie odnośne zobowiązania danego rolnika, są zalesione zgodnie z art. 31 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999, art. 43 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, w ramach systemu krajowego, którego warunki są zgodne z art. 43 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 65 i 67 niniejszego rozporządzenia;
- w okresie, w którym mają zastosowanie odnośne zobowiązania danego rolnika, są obszarem odłogowanym zgodnie z art. 22, 23 i 24 rozporządzenia (WE) nr 1257/1999, art. 39 rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, art. 28 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub art. 65 niniejszego rozporządzenia.

Obszary wykorzystywane do produkcji konopi stanowią kwalifikujące się hektary tylko wtedy, gdy stosowane odmiany zawierają maksymalnie 0,2 % tetrahydrokanabinolu;

- d) „osoby faktycznie prowadzące działalność rolniczą” definiuje się w taki sposób, aby nie przyznawano wsparcia dochodu osobom, dla których działalność rolnicza stanowi tylko nieznaczającą część ich ogólnej działalności gospodarczej lub których główna działalność gospodarcza nie jest działalnością rolniczą, przy jednoczesnym niewykluczaniu ze wsparcia osób prowadzących działalność rolniczą i nierolniczą. Definicja umożliwia określenie tego, którzy rolnicy nie są uznawani za osoby faktycznie prowadzące działalność rolniczą, na podstawie warunków, takich jak: badanie dochodów, nakłady pracy w gospodarstwie, przedmiot działalności przedsiębiorstwa lub uwzględnienie w rejestrach.
- e) „młodego rolnika” definiuje się w taki sposób, aby uwzględnić:
- (i) maksymalny wiek nieprzekraczający 40 lat;
 - (ii) warunek bycia „kierującym gospodarstwem”;
 - (iii) wymóg odbycia odpowiedniego przeszkolenia i posiadania odpowiednich umiejętności.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy uzależniające przyznanie płatności od wykorzystania kwalifikowanego materiału siewnego określonych odmian konopi oraz ustanawiających procedurę określania odmian konopi i weryfikacji zawartości tetrahydrokanabinolu w konopiach, o której mowa w ust. 1 lit. c), w celu ochrony zdrowia publicznego.

TYTUŁ II

CELE I WSKAŹNIKI

Artykuł 5 *Cele ogólne*

Wsparcie z EFRG i EFRROW ma na celu dalszą poprawę zrównoważonego rozwoju rolnictwa, żywności i obszarów wiejskich oraz przyczynia się do osiągnięcia następujących celów ogólnych:

- a) wspieranie inteligentnego, odpornego i zróżnicowanego sektora rolnictwa przy zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego;
- b) zwiększenie troski o środowisko oraz intensyfikacja działań w dziedzinie klimatu, aby przyczynić się do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem;
- c) umacnianie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich.

Cele te uzupełniają przekrojowy cel modernizacji tego sektora przez sprzyjanie dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, a także zachęcanie do ich wykorzystywania.

Artykuł 6 *Cele szczegółowe*

- 1. Cele ogólne osiąga się, realizując następujące cele szczegółowe:
 - a) wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego;
 - b) zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację;
 - c) poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości;
 - d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii;
 - e) wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze;
 - f) przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu;
 - g) przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich;

- h) promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa;
 - i) poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt.
2. Realizując cele szczegółowe, państwa członkowskie zapewniają uproszczenie i dobre wyniki wsparcia w ramach WPR.

Artykuł 7
Wskaźniki

1. Realizacja celów, o których mowa w art. 5 i 6 ust. 1, jest oceniana na podstawie wspólnych wskaźników dotyczących produktu, rezultatu i oddziaływania. Zestaw wspólnych wskaźników obejmuje:
- a) wskaźniki produktu odnoszące się do produktów wytworzonych w ramach wspieranych interwencji;
 - b) wskaźniki rezultatu odnoszące się do danych celów szczegółowych i stosowane do ustalenia w planach strategicznych WPR ilościowych celów pośrednich i końcowych w odniesieniu do tych celów szczegółowych oraz do oceny postępów w osiąganiu celów końcowych. Wskaźniki odnoszące się do celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem mogą obejmować interwencje uwzględnione w odnośnych krajowych instrumentach planowania z dziedziny ochrony środowiska i klimatu wynikających z prawodawstwa Unii wymienionego w załączniku XI;
 - c) wskaźniki oddziaływania odnoszące się do celów określonych w art. 5 i 6 ust. 1 i stosowane w kontekście planów strategicznych WPR oraz w kontekście WPR.

Wspólne wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania są określone w załączniku I.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających załącznik I w celu dostosowania wspólnych wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania, tak aby uwzględnić doświadczenia wyniesione z ich stosowania i, w razie potrzeby, w celu dodania nowych.

TYTUŁ III

WSPÓLNE WYMOGI I RODZAJE INTERWENCJI

ROZDZIAŁ I

WSPÓLNE WYMOGI

SEKCJA 1

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 8

Wybór interwencji

Państwa członkowskie realizują cele określone w tytule II przez określenie interwencji na podstawie rodzajów interwencji określonych w rozdziałach II, III i IV niniejszego tytułu zgodnie ze wspólnymi wymogami określonymi w niniejszym rozdziale.

Artykuł 9

Zasady ogólne

Państwa członkowskie opracowują interwencje ujęte w swoich planach strategicznych WPR zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i ogólnymi zasadami prawa Unii.

Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje były określone na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, były zgodne z rynkiem wewnętrznym i nie powodowały zakłóceń konkurencji.

Państwa członkowskie ustanawiają ramy prawne regulujące przyznanie unijnego wsparcia na rzecz beneficjentów na podstawie planu strategicznego WPR oraz zgodnie z zasadami i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i rozporządzeniu (UE) [rozporządzenie horyzontalne].

Artykuł 10

Wsparcie krajowe w ramach WTO

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje w oparciu o rodzaje interwencji wymienione w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, w tym definicje określone w art. 3 oraz definicje, które należy sformułować w planach strategicznych WPR, określone w art. 4, były zgodne z postanowieniami ust. 1 załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

Interwencje te powinny również być zgodne z postanowieniami dodatkowego ustępu załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, określonego w załączniku II do niniejszego rozporządzenia. Interwencje należące do rodzajów interwencji innych niż podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności, uzupełniające

redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności, uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników i systemy na rzecz klimatu i środowiska mogą zamiast tego być zgodne z postanowieniami innego ustępu załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, jeżeli jest to uzasadnione w planie strategicznym WPR.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje na podstawie płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny przewidzianej w rozdziale II sekcja 2 podsekcja 2 niniejszego tytułu były zgodne z postanowieniami art. 6 ust. 5 Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa.

SEKCJA 2

WARUNKOWOŚĆ

Artykuł 11

Zasada i zakres stosowania

1. Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system warunkowości, zgodnie z którym nakłada się kary administracyjne na beneficjentów otrzymujących płatności bezpośrednie na podstawie rozdziału II niniejszego tytułu lub roczne premie na podstawie art. 65, 66 i 67, którzy nie spełniają wymogów podstawowych w zakresie zarządzania określonych w prawie Unii ani norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowionych w planie strategicznym WPR i wymienionych w załączniku III, w odniesieniu do następujących określonych obszarów:
 - a) klimat i środowisko;
 - b) zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt i zdrowie roślin;
 - c) dobrostan zwierząt.
2. Przepisy dotyczące kar administracyjnych, które należy uwzględnić w planie strategicznym WPR, są zgodne z wymogami określonymi w tytule IV rozdział IV rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne].
3. Akty prawne, o których mowa w załączniku III, dotyczące wymogów podstawowych w zakresie zarządzania, mają zastosowanie w wersji obowiązującej oraz – w przypadku dyrektyw – w wersji wdrożonej przez państwa członkowskie.
4. Do celów niniejszej sekcji „wymóg podstawowy w zakresie zarządzania” oznacza każdy wymóg podstawowy w zakresie zarządzania na podstawie prawa Unii, o którym mowa w załączniku III, w ramach danego aktu prawnego, różny co do istoty od wszelkich innych wymogów zawartych w tym samym akcie.

Artykuł 12

Obowiązki państw członkowskich w odniesieniu do dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie użytki rolne, łącznie z gruntami, które nie są już wykorzystywane do celów produkcyjnych, były utrzymywane dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Państwa członkowskie określają – na poziomie krajowym lub regionalnym – normy minimalne obowiązujące beneficjentów w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska zgodnie z głównym celem norm, o których mowa w załączniku III, uwzględniając cechy szczególne danych obszarów, włączając w to warunki glebowe i klimatyczne, istniejące systemy rolnicze, użytkowanie gruntów, płodozmian, metody uprawy roli oraz strukturę gospodarstw.
2. W odniesieniu do głównych celów określonych w załączniku III państwa członkowskie mogą ustalić normy dodatkowe w stosunku do tych określonych w wymienionym załączniku dla tych głównych celów. Państwa członkowskie nie określają jednak minimalnych norm dla głównych celów innych niż główne cele określone w załączniku III.
3. Państwa członkowskie ustanawiają system zapewniania beneficjentom narzędzia dotyczącego zrównoważonego charakteru gospodarstw rolnych w zakresie składników pokarmowych, o którym mowa w załączniku III, o minimalnym zakresie i funkcjach określonych w tym załączniku, a beneficjenci używają tego narzędzia.

Komisja może wspierać państwa członkowskie w opracowywaniu tego narzędzia, a także w zakresie wymogów dotyczących usług przechowywania i przetwarzania danych.
4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o zasady dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, w tym ustanawiających elementy systemu wskaźnika trwałych użytków zielonych, rok odniesienia i wskaźnik przekształcenia zgodnie z normą GAEC 1, o której mowa w załączniku III, oraz format i dodatkowe elementy minimalne i funkcje narzędzia dotyczącego zrównoważonego charakteru gospodarstw rolnych w zakresie składników pokarmowych.

SEKCJA 3

USŁUGI DORADCZE DLA ROLNIKÓW

Artykuł 13

Usługi doradcze dla rolników

1. Państwa członkowskie włączają do swoich planów strategicznych WPR system świadczenia usług doradczych dla rolników i innych beneficjentów wsparcia w ramach WPR w zakresie gospodarowania gruntami oraz zarządzania gospodarstwem („usługi doradcze dla rolników”).
2. Usługi doradcze dla rolników obejmują wymiar gospodarczy, środowiskowy i społeczny oraz dostarczają aktualnych informacji technologicznych i naukowych

opracowanych w drodze badań naukowych i innowacji. Muszą one być włączone do wzajemnie powiązanych usług świadczonych przez podmioty udzielające doradztwa dla rolników, przez naukowców, organizacje rolników i inne odnośnie zainteresowane podmioty tworzące systemy wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS).

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby udzielane rolnikom doradztwo było bezstronne oraz aby podmioty udzielające tego doradztwa nie znajdowały się w sytuacji konfliktu interesów.
4. Usługi doradcze dla rolników obejmują co najmniej:
 - a) wszystkie wymogi, warunki i zobowiązania w dziedzinie zarządzania mające zastosowanie do rolników i innych beneficjentów i ustanowione w planie strategicznym WPR, w tym wymogi i normy warunkowości i warunki dotyczące systemów wsparcia, jak również informacje na temat instrumentów finansowych i biznesplanów określonych w ramach planu strategicznego WPR;
 - b) wymogi określone przez państwa członkowskie do celów wdrożenia dyrektywy 2000/60/WE, dyrektywy [92/43/EWG](#), dyrektywy 2009/147/WE, dyrektywy 2008/50/WE, dyrektywy (UE) 2016/2284, rozporządzenia (UE) 2016/2031, rozporządzenia (UE) 2016/429, art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009³⁰ i dyrektywy 2009/128/WE;
 - c) praktyki rolnicze zapobiegające rozwojowi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, jak określono w komunikacie „Europejski plan działania «Jedno zdrowie» na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”³¹;
 - d) zarządzanie ryzykiem, jak określono w art. 70;
 - e) wsparcie innowacji, w szczególności w zakresie przygotowania i realizacji projektów grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o których mowa w art. 114;
 - f) rozwój w rolnictwie i na obszarach wiejskich technologii cyfrowych, o których mowa w art. 102 lit. b).

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

³¹ Europejski plan działania „Jedno zdrowie” na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (COM(2017) 339 final).

ROZDZIAŁ II

RODZAJE INTERWENCJI W FORMIE PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNICH

SEKCJA 1

RODZAJE INTERWENCJI I ZMNIEJSZENIE

Artykuł 14

Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich

5. Rodzaje interwencji w niniejszym rozdziale mogą mieć formę płatności bezpośrednich niezwiązanych i związanych z wielkością produkcji.
6. Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji:
 - a) podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności;
 - b) uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności;
 - c) uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników;
 - d) systemy na rzecz klimatu i środowiska.
7. Wyróżnia się następujące płatności bezpośrednie związane z wielkością produkcji:
 - a) wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji;
 - b) płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny.

Artykuł 15

Zmniejszenie płatności

1. Państwa członkowskie zmniejszają kwotę płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi na podstawie niniejszego rozdziału za dany rok kalendarzowy i która przekracza 60 000 EUR, w następujący sposób:
 - a) o co najmniej 25 % w transzy między 60 000 EUR a 75 000 EUR;
 - b) o co najmniej 50 % w transzy między 75 000 EUR a 90 000 EUR;
 - c) o co najmniej 75 % w transzy między 90 000 EUR a 100 000 EUR;
 - d) o 100 % w przypadku kwoty przekraczającej 100 000 EUR.
2. Przed zastosowaniem ust. 1 państwa członkowskie odejmują od kwoty płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi w danym roku kalendarzowym na podstawie niniejszego rozdziału:

- a) wynagrodzenia związane z działalnością rolniczą zadeklarowane przez rolnika, w tym podatki i składki na zabezpieczenie społeczne związane z zatrudnieniem; oraz
- b) równoważny koszt stałej pracy nieodpłatnej związanej z działalnością rolniczą i wykonywanej przez osoby pracujące w danym gospodarstwie, które nie otrzymują wynagrodzenia lub otrzymują za wykonane usługi niższe wynagrodzenie niż kwota płacona normalnie za takie usługi, lecz są wynagradzane z wyniku ekonomicznego gospodarstwa rolnego.

W celu obliczenia kwot, o których mowa w lit. a) i b), państwa członkowskie stosują średnie standardowe wynagrodzenie powiązane z działalnością rolniczą na szczeblu krajowym lub regionalnym, pomnożone przez liczbę rocznych jednostek roboczych zadeklarowanych przez danego rolnika.

- 3. Szacunkowa kwota wynikająca ze zmniejszenia płatności jest wykorzystywana przede wszystkim jako wkład w finansowanie uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodu do celów stabilności, a w dalszej kolejności w finansowanie innych interwencji należących do płatności bezpośrednich niezwiązanych z wielkością produkcji.

Państwa członkowskie mogą również wykorzystać całą tę kwotę lub jej część do finansowania rodzajów interwencji w ramach EFRROW, jak określono w rozdziale IV, w drodze przesunięcia. Takie przesunięcie do EFRROW jest częścią tabeli finansowych planu strategicznego WPR i może zostać poddane przeglądowi w 2023 r. zgodnie z art. 90. Maksymalne limity przesunięć środków z EFRG do EFRROW ustanowione na podstawie art. 90 nie mają zastosowania do tego przesunięcia.

- 4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy ustanawiające zharmonizowaną podstawę obliczania zmniejszenia płatności określonego w ust. 1, aby zapewnić prawidłowy rozdział finansowych wśród uprawnionych beneficjentów.

SEKCJA 2

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE NIEZWIĄZANE Z WIELKOŚCIĄ PRODUKCJI

PODSEKCJA 1 PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 16

Minimalne wymogi, jakie należy spełnić, aby otrzymać płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji

- 1. Państwa członkowskie przyznają płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji na warunkach określonych w niniejszej sekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.

2. Państwa członkowskie ustalają próg obszarowy i przyznają płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji wyłącznie osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą, których kwalifikowalny obszar gospodarstwa rolnego, w odniesieniu do którego wystąpiono o płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji, przekracza ten próg obszarowy.

Ustalając próg obszarowy, państwa członkowskie dążą do zapewnienia, aby płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji były przyznawane osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą tylko wtedy, gdy:

- a) zarządzanie odnośnymi płatnościami nie pociąga za sobą nadmiernego obciążenia administracyjnego, oraz
 - b) odnośne kwoty skutecznie przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w art. 6 ust. 1, realizacji których służą płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji.
3. Zainteresowane państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu ust. 1 do regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego.

PODSEKCJA 2

PODSTAWOWE WSPARCIE DOCHODU DO CELÓW STABILNOŚCI

Artykuł 17

Przepisy ogólne

1. Państwa członkowskie zapewniają podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności („podstawowe wsparcie dochodu”) na warunkach określonych w niniejszej podsekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie zapewniają podstawowe wsparcie dochodu w formie rocznej płatności na kwalifikujący się hektar niezwiązanej z wielkością produkcji.
3. Nie naruszając przepisów art. 19–24, udziela się podstawowego wsparcia dochodu dla każdego kwalifikującego się hektara zadeklarowanego przez osobę faktycznie prowadzącą działalność rolniczą.

Artykuł 18

Kwota wsparcia na hektar

1. O ile państwa członkowskie nie podejmą decyzji o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności, o których mowa w art. 19, wsparcie wypłaca się jako jednolitą kwotę na hektar.
2. Państwa członkowskie mogą zdecydować o zróżnicowaniu kwoty podstawowego wsparcia dochodu na hektar dla różnych grup terytoriów cechujących się podobnymi warunkami społeczno-ekonomicznymi lub agronomicznymi.

Artykuł 19
Uprawnienia do płatności

1. Państwa członkowskie, które zastosowały system płatności podstawowej, jak określono w tytule III rozdział I sekcja 1 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, mogą zdecydować o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności zgodnie z art. 20–24 niniejszego rozporządzenia.
2. W przypadku gdy państwa członkowskie, które zastosowały system płatności podstawowej, jak określono w tytule III rozdział I sekcja 1 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, zdecydowały o nieprzyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności, uprawnienia do płatności przyznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 wygasają z dniem 31 grudnia 2020 r.

Artykuł 20
Wartość uprawnień do płatności oraz ujednolicanie

1. Państwa członkowskie określają wartość jednostkową uprawnień do płatności przed ujednoliceniem zgodnie z niniejszym artykułem przez dostosowanie wartości uprawnień do płatności proporcjonalnie do ich wartości ustalonej zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do roku składania wniosków 2020 i powiązanych płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska przewidzianych w tytule III rozdział III tego rozporządzenia, w odniesieniu do roku składania wniosków 2020.
2. Państwa członkowskie mogą zdecydować o zróżnicowaniu wartości uprawnień do płatności zgodnie z art. 18 ust. 2.
3. Do roku składania wniosków 2026 państwa członkowskie wyznaczają maksymalny poziom wartości uprawnień do płatności w odniesieniu do państwa członkowskiego lub każdej grupy terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2.
4. W przypadku gdy wartość uprawnień do płatności określona zgodnie z ust. 1 nie jest jednolita w obrębie państwa członkowskiego lub grupy terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2, państwa członkowskie zapewniają ujednolicenie wartości uprawnień do płatności do jednakowej wartości jednostkowej najpóźniej do roku składania wniosków 2026.
5. Do celów ust. 4 państwa członkowskie zapewniają, aby najpóźniej w roku składania wniosków 2026 wartość wszystkich uprawnień do płatności odpowiadała co najmniej 75 % średniej planowanej kwoty jednostkowej dla podstawowego wsparcia dochodu w roku składania wniosków 2026, jak określono w planie strategicznym WPR przekazany zgodnie z art. 106 ust. 1 w odniesieniu do państwa członkowskiego lub terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2.
6. Państwa członkowskie finansują zwiększenie wartości uprawnień do płatności wymagane w celu spełnienia przepisów ust. 4 i 5, stosując wszelkie ewentualne kwoty wynikające z zastosowania ust. 3 oraz w razie potrzeby, zmniejszając różnicę między wartością jednostkową uprawnień do płatności określoną zgodnie z ust. 1 a średnią planowaną kwotą jednostkową podstawowego wsparcia dochodu w roku składania wniosków 2026, jak określono w planie strategicznym WPR przekazany

zgodnie z art. 106 ust. 1 w odniesieniu do państwa członkowskiego lub terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zastosowaniu takiego zmniejszenia do wszystkich tych uprawnień do płatności lub ich części, o wartości określonej zgodnie z ust. 1 i przekraczającej średnią planowaną kwotę jednostkową podstawowego wsparcia dochodu w roku składania wniosków 2026, jak określono w planie strategicznym WPR przekazany zgodnie z art. 106 ust. 1 w odniesieniu do państwa członkowskiego lub terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2.

7. Zmniejszenia, o których mowa w ust. 6, muszą być oparte na obiektywnych i niedyskryminujących kryteriach. Bez uszczerbku dla wartości minimalnej ustanowionej zgodnie z ust. 5 kryteria te mogą obejmować ustalenie maksymalnego obniżenia, które nie może przekraczać 30 %.

Artykuł 21

Aktywacja uprawnień do płatności

1. Państwa członkowskie przyznają osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą posiadającym uprawnienia do płatności, na własność lub w formie dzierżawy, podstawowe wsparcie dochodu po aktywacji tych uprawnień do płatności. Państwa członkowskie zapewniają, aby do celów aktywacji uprawnień do płatności osoba faktycznie prowadząca działalność rolniczą deklarowała kwalifikujące się hektary powiązane z każdym uprawnieniem do płatności.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby uprawnienia do płatności, w tym w przypadku faktycznego lub przewidywanego dziedziczenia, były aktywowane jedynie w państwie członkowskim lub w grupie terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2, gdzie zostały przydzielone.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby aktywowane uprawnienia do płatności dawały prawo do płatności na podstawie kwoty w nich określonej.

Artykuł 22

Rezerwy na uprawnienia do płatności

1. Każde państwo członkowskie, które podejmuje decyzję o przyznaniu podstawowego wsparcia dochodu na podstawie uprawnień do płatności, prowadzi rezerwę krajową.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, w przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się zróżnicować podstawowe wsparcie dochodu zgodnie z art. 18 ust. 2, mogą podjąć decyzję o ustanowieniu rezerwy dla każdej grupy terytoriów określonych zgodnie z tym artykułem.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby uprawnienia do płatności z rezerwy były przyznawane tylko osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą.
4. Państwa członkowskie wykorzystują swoje rezerwy, aby przydzielać uprawnienia do płatności na zasadzie priorytetu następującym rolnikom:

- a) młodym rolnikom, którzy założyli gospodarstwo rolne po raz pierwszy;
 - b) rolnikom, którzy założyli gospodarstwo rolne po raz pierwszy jako kierujący gospodarstwem i odbyli stosowne szkolenia lub nabyli niezbędne umiejętności określone przez państwa członkowskie dla młodych rolników.
5. Państwa członkowskie przydzielają uprawnienia do płatności lub zwiększają wartość istniejących uprawnień do płatności osób faktycznie prowadzących działalność rolniczą, których uprawnienia wynikają z ostatecznego orzeczenia sądu lub aktu administracyjnego o charakterze wiążącym wydanego przez właściwy organ państwa członkowskiego. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby faktycznie prowadzące działalność rolniczą otrzymywały uprawnienia do płatności w liczbie i o wartości określonych we wspomnianym orzeczeniu lub akcie w terminie ustalonym przez państwo członkowskie.
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby rezerwa była uzupełniana przez liniowe zmniejszenie wartości wszystkich uprawnień do płatności, w przypadku gdy rezerwa nie wystarczy na pokrycie przydziału uprawnień do płatności zgodnie z ust. 4 i 5.
7. Państwa członkowskie mogą ustalić dodatkowe przepisy dotyczące wykorzystania rezerw i określić przypadki, które mogłyby spowodować jej uzupełnienie przez liniowe zmniejszenie wartości wszystkich uprawnień do płatności.
8. Państwa członkowskie ustalają wartość nowych uprawnień do płatności przydzielonych z rezerwy na poziomie krajowej średniej wartości uprawnień do płatności w roku przydziału lub średniej wartości uprawnień do płatności dla każdej grupy terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2 w odniesieniu do roku przydziału.
9. Państwa członkowskie mogą również podjąć decyzję o zwiększeniu wartości istniejących uprawnień do płatności do poziomu średniej wartości krajowej w roku przydziału lub średniej wartości dla każdej grupy terytoriów określonych zgodnie z art. 18 ust. 2.

Artykuł 23 *Uprawnienia delegowane*

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy dotyczące:

- a) ustanowienia rezerwy;
- b) dostępu do rezerwy;
- c) treści deklaracji i wymogów dotyczących aktywacji uprawnień do płatności.

Artykuł 24
Przekazywanie uprawnień do płatności

1. Z wyjątkiem przypadku przekazania w drodze faktycznego lub przewidywanego dziedziczenia, uprawnienia do płatności są przekazywane wyłącznie osobie faktycznie prowadzącej działalność rolniczą.
2. W przypadku gdy państwa członkowskie zadecydują o zróżnicowaniu podstawowego wsparcia dochodu zgodnie z art. 18 ust. 2, uprawnienia do płatności zostają przeniesione wyłącznie w obrębie grupy terytoriów, gdzie zostały przydzielone.

Artykuł 25
Płatność ryczałtowa dla drobnych producentów rolnych

Państwa członkowskie mogą przyznawać drobnym producentom rolnym określonym przez państwa członkowskie płatności ryczałtowe, zastępując płatności bezpośrednie na podstawie niniejszej sekcji i sekcji 3 niniejszego rozdziału. Państwa członkowskie ujmują odpowiednie interwencje w planie strategicznym WPR jako opcjonalne dla rolników.

PODSEKCJA 3
UZUPEŁNIAJĄCE WSPARCIE DOCHODU

Artykuł 26
Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności

1. Państwa członkowskie zapewniają uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu do celów stabilności („redystrybucyjne wsparcie dochodu”) na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie zapewniają redystrybucję wsparcia od większych do mniejszych lub średnich gospodarstw rolnych przez zapewnienie redystrybucyjnego wsparcia dochodu w postaci rocznej płatności na kwalifikujący się hektar oddzielonej od produkcji dla rolników uprawnionych do płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodu, o którym mowa w art. 17.
3. Państwa członkowskie ustalają kwotę na hektar lub różne kwoty dla różnych zakresów liczby hektarów, jak również maksymalną liczbę hektarów na rolnika, z tytułu której jest wypłacane redystrybucyjne wsparcie dochodu.
4. Zaplanowana na dany rok składania wniosków kwota przypadająca na hektar nie przekracza średniej krajowej kwoty płatności bezpośrednich na hektar dla tego roku składania wniosków.
5. Krajową średnią kwotę płatności bezpośrednich na hektar definiuje się jako stosunek pułapu krajowego dla płatności bezpośrednich na dany rok składania wniosków, ustanowionego w załączniku IV, do całkowitych planowanych produktów

w odniesieniu do podstawowego wsparcia dochodu w tym roku składania wniosków, wyrażony w liczbie hektarów.

Artykuł 27

Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników

1. Państwa członkowskie mogą przewidzieć uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. W ramach swoich zobowiązań polegających na przyczynianiu się do realizacji celu szczegółowego „przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” określonego w art. 6 ust. 1 lit. g) oraz na przeznaczeniu na ten cel co najmniej 2 % środków przydzielonych im na płatności bezpośrednie zgodnie z art. 86 ust. 4 państwa członkowskie mogą zapewniać uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników, którzy po raz pierwszy podjęli działalność i którzy są uprawnieni do płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodu, o którym mowa w art. 17.
3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników ma formę rocznej oddzielonej od produkcji płatności na kwalifikujący się hektar.

PODSEKCJA 4

SYSTEMY NA RZECZ KLIMATU I ŚRODOWISKA

Artykuł 28

Systemy na rzecz klimatu i środowiska

1. Państwa członkowskie zapewniają wsparcie dobrowolnych systemów na rzecz klimatu i środowiska („ekoprogramy”) na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie udzielają wsparcia w ramach tego rodzaju interwencji osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą, które zobowiązują się prowadzić na kwalifikujących się hektarach praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska.
3. Państwa członkowskie ustanawiają wykaz praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska.
4. Praktyki te są zaprojektowane tak, by spełniały co najmniej jeden z celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu, określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f).
5. W ramach tego rodzaju interwencji państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności dotyczące zobowiązań, które:

- a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2 niniejszego tytułu;
 - b) wykraczają poza minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;
 - c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a);
 - d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 65.
6. Wsparcie dla ekoprogramów ma formę płatności rocznej za kwalifikujący się hektar oraz przydzielane jest jako:
- a) płatności dodatkowe w stosunku do podstawowego wsparcia dochodu określonego w podsekcji 2 niniejszej sekcji; albo
 - b) płatności stanowiące rekompensatę dla beneficjentów za część lub całość poniesionych dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku podjętych zobowiązań ustanowionych zgodnie z art. 65.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje objęte zakresem niniejszego artykułu były zgodne z interwencjami przyznanymi na podstawie art. 65.
8. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających przepisy niniejszego rozporządzenia o szczegółowe przepisy dotyczące ekoprogramów.

SEKCJA 3

PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE ZWIĄZANE Z WIELKOŚCIĄ PRODUKCJI

PODSEKCJA 1

WSPARCIE DOCHODÓW ZWIĄZANE Z WIELKOŚCIĄ PRODUKCJI

Artykuł 29

Przepisy ogólne

- 1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą na warunkach określonych w niniejszej podsekcji i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
- 2. Interwencje państw członkowskich stanowią pomoc dla wspieranych sektorów i rodzajów produkcji lub konkretnych typów rolniczych wymienionych w art. 30, znajdujących się w trudnej sytuacji lub borykających się z trudnościami, polegającą

na zwiększeniu ich konkurencyjności, ich zrównoważonego charakteru lub poprawie ich jakości.

3. To wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji ma formę płatności rocznej na hektar lub za zwierzę.

Artykuł 30 *Zakres stosowania*

Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji można przyznawać jedynie następującym sektorom i rodzajom produkcji lub konkretnym typom rolniczym w ich ramach, jeśli są one istotne ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych: zboża, nasiona oleiste, rośliny wysokobiałkowe, rośliny strączkowe, len, konopie, ryż, orzechy, ziemniak skrobiowy, mleko i przetwory mleczne, nasiona, mięso baranie i mięso kozie, wołowina i cielęcina, oliwa z oliwek, jedwabniki, susz paszowy, chmiel, burak cukrowy, trzcina cukrowa i cykoria, owoce i warzywa, zagajniki o krótkiej rotacji oraz inne uprawy niespożywcze, z wyłączeniem drzew, stosowane do wytwarzania produktów, które mogą zastępować materiały kopalne.

Artykuł 31 *Kwalifikowalność*

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji w formie płatności na hektar wyłącznie w odniesieniu do obszarów, które określiły jako kwalifikujące się hektary.
2. W przypadku gdy wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji dotyczy bydła lub owiec i kóz, jako warunki kwalifikowalności do wsparcia państwa członkowskie określają wymogi w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgodnie z, odpowiednio, rozporządzeniem (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady³² lub rozporządzeniem Rady (WE) nr 21/2004³³. Jednakże, bez uszczerbku dla innych mających zastosowanie warunków kwalifikowalności, bydło lub owce i kozy są uznane za kwalifikujące się do wsparcia, po warunkiem że wymogi dotyczące identyfikacji i rejestracji są spełnione w terminie określonym przez państwa członkowskie na dany rok składania wniosków.

³² Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz.U. L 204 z 11.8.2000, s. 1).

³³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 z dnia 17 grudnia 2003 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestrowania owiec i kóz oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 i dyrektywę 92/102/EWG i 64/432/EWG (Dz.U. L 5 z 9.1.2004, s. 8).

Artykuł 32

Środki chroniące beneficjentów wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji przed skutkami strukturalnych zakłóceń równowagi na rynku w danym sektorze

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie w zakresie środków chroniących beneficjentów wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji przed skutkami strukturalnych zakłóceń równowagi na rynku w danym sektorze. Te akty delegowane mogą zezwalać państwom członkowskim na decydowanie, aby wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji mogło być nadal wypłacane do 2027 r. na podstawie jednostek produkcyjnych, w odniesieniu do których wsparcie przyznano we wcześniejszym okresie odniesienia.

Artykuł 33

Wdrożenie protokołu ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych

1. W przypadku gdy interwencja w ramach wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji dotyczy niektórych lub wszystkich nasion oleistych, o których mowa w załączniku do protokołu ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych³⁴, całkowity obszar objęty wsparciem na podstawie planowanych produktów włączony do planów strategicznych WPR zainteresowanych państw członkowskich nie może przekraczać maksymalnego obszaru objętego wsparciem dla całej Unii do celów zapewnienia zgodności z jej zobowiązaniami międzynarodowymi.

Najpóźniej w terminie 6 miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustalające orientacyjny obszar odniesienia każdego państwa członkowskiego objęty wsparciem, obliczony na podstawie udziału każdego z państw członkowskich w średniej powierzchni upraw w Unii w okresie pięciu lat poprzedzających rok wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

2. Każde państwo członkowskie, które zamierza przyznać wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji nasion oleistych objętych protokołem ustaleń, o którym mowa w ust. 1, określa w projekcie swojego planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 106 ust. 1, odnośne planowane produkty pod względem liczby hektarów.

Jeżeli w powiadomieniach od państw członkowskich o wszystkich planowanych produktach wielkość maksymalnego obszaru objętego wsparciem dla całej Unii zostanie przekroczona, Komisja oblicza dla każdego państwa członkowskiego, które zgłosiło nadwyżkę w stosunku do swojego obszaru odniesienia, współczynnik zmniejszenia, proporcjonalny do ilości przekraczającej jego planowane produkty. Działanie to służy dostosowaniu do maksymalnego obszaru objętego wsparciem

³⁴ Protokół ustaleń między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie nasion oleistych w ramach GATT (Dz.U. L 147 z 18.6.1993).

w całej Unii, o którym mowa w ust. 1. Każde zainteresowane państwo członkowskie jest informowane o tym współczynniku zmniejszenia w uwagach Komisji do planu strategicznego WPR zgodnie z art. 106 ust. 3. Współczynnik zmniejszenia dla każdego państwa członkowskiego ustala się w akcie wykonawczym, którym Komisja zatwierdza plan strategiczny WPR tego państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 106 ust. 6.

Po upływie terminu, o którym mowa w art. 106 ust. 1, państwa członkowskie nie zmieniają z własnej inicjatywy swojego obszaru objętego wsparciem.

3. Jeżeli państwa członkowskie zamierzają zwiększyć swoje planowane produkty, o których mowa w ust. 1, zatwierdzone przez Komisję w planach strategicznych WPR, powiadamiają Komisję o skorygowanych planowanych produktach w drodze wniosku o zmianę planów strategicznych WPR zgodnie z art. 107 przed dniem 1 stycznia roku poprzedzającego dany rok składania wniosków.

W stosownych przypadkach, w celu uniknięcia przekroczenia wielkości maksymalnego obszaru objętego wsparciem w całej Unii, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy, Komisja dokonuje korekty współczynników zmniejszenia, o których mowa w tym ustępie, w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich, które przekroczyły wielkość obszaru odniesienia w planach strategicznych WPR.

Komisja informuje zainteresowane państwa członkowskie o korekcie współczynnika zmniejszenia najpóźniej przed dniem 1 lutego roku poprzedzającego dany rok składania wniosków.

Każde zainteresowane państwo członkowskie przedstawia odpowiedni wniosek o zmianę planu strategicznego WPR wraz ze zmienionym współczynnikiem zmniejszenia, o którym mowa w akapicie drugim, przed dniem 1 kwietnia roku poprzedzającego dany rok składania wniosków. Zmieniony współczynnik zmniejszenia ustalany jest w akcie wykonawczym zatwierdzającym zmianę planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 107 ust. 8.

4. W odniesieniu do nasion oleistych objętych protokołem ustaleń, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy, państwa członkowskie informują Komisję w rocznych sprawozdaniach z realizacji celów, o których mowa w art. 121, o łącznej liczbie hektarów, za które rzeczywiście wypłacono wsparcie.

PODSEKCJA 2

PŁATNOŚĆ SPECYFICZNA W ODNIESIENIU DO BAWELNY

Artykuł 34

Zakres stosowania

Państwa członkowskie przyznają płatność specyficzną w odniesieniu do bawełny osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą produkującym bawełnę objętą kodem CN 5201 00 na warunkach określonych w niniejszej podsekcji.

Artykuł 35
Przepisy ogólne

1. Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest przyznawana na hektar kwalifikowalnego obszaru uprawy bawełny. Obszar jest kwalifikowalny, jeśli znajduje się w granicach gruntów rolnych zatwierdzonych przez państwo członkowskie do produkcji bawełny, jest obsiany odmianami zatwierdzonymi przez państwo członkowskie i rzeczywiście zbierane są z niego plony w normalnych warunkach wzrostu.
2. Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest wypłacana w odniesieniu do bawełny o solidnej i właściwej jakości handlowej.
3. Państwa członkowskie zatwierdzają grunty i odmiany, o których mowa w ust. 1, zgodnie z przepisami i warunkami, które mają być przyjęte zgodnie z ust. 4.
4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy i warunki dotyczące zatwierdzania gruntów i odmian do celów płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny.
5. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące procedury zatwierdzania gruntów i odmian do celów płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny oraz powiadamiania producentów w związku z tym zatwierdzaniem. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 36
Obszary bazowe, stałe wielkości plonów i kwoty odniesienia

1. Ustanawia się następujące krajowe obszary bazowe:
 - Bułgaria: 3 342 ha
 - Grecja: 250 000 ha
 - Hiszpania: 48 000 ha
 - Portugalia: 360 ha
2. Ustanawia się następujące stałe wielkości plonów w okresie odniesienia:
 - Bułgaria: 1,2 t/ha
 - Grecja: 3,2 t/ha
 - Hiszpania: 3,5 t/ha
 - Portugalia: 2,2 t/ha

3. Kwotę płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny na hektar obszaru kwalifikowalnego oblicza się przez pomnożenie wielkości plonów ustanowionej w ust. 2 przez następujące kwoty odniesienia:
 - Bułgaria: 624,11 EUR;
 - Grecja: 225,04 EUR;
 - Hiszpania: 348,03 EUR;
 - Portugalia: 219,09 EUR.
4. Jeżeli w danym roku powierzchnia obszaru kwalifikowalnego uprawy bawełny w danym państwie członkowskim przekracza powierzchnię obszaru bazowego ustanowioną w ust. 1, kwotę, o której mowa w ust. 3, dla tego państwa członkowskiego zmniejsza się proporcjonalnie do wielkości, o jaką przekroczono obszar bazowy.
5. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy i warunki dotyczące przyznawania płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny, wymogów kwalifikowalności i praktyk agronomicznych.
6. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące obliczania zmniejszenia przewidzianego w ust. 4. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 37

Zatwierdzone organizacje międzybranżowe

1. Do celów niniejszej podsekcji „zatwierdzona organizacja międzybranżowa” oznacza podmiot prawny, który zrzesza rolników produkujących bawełnę i co najmniej jeden podmiot zajmujący się odziarnianiem bawełny, oraz prowadzi taką działalność, jak:
 - a) pomoc, w szczególności poprzez badania naukowe i badania rynku, w lepszej koordynacji wprowadzania bawełny do obrotu;
 - b) sporządzanie znormalizowanych formularzy umów zgodnych z przepisami unijnymi;
 - c) ukierunkowywanie produkcji na produkty lepiej dostosowane do potrzeb rynkowych i popytu konsumentów, szczególnie pod względem jakości i ochrony konsumentów;
 - d) aktualizacja metod i środków mających na celu poprawę jakości produktów;
 - e) opracowywanie strategii marketingowych promowania bawełny za pośrednictwem systemów certyfikacji jakości.
2. Państwo członkowskie, na którego terytorium mają siedzibę podmioty zajmujące się odziarnianiem bawełny, zatwierdza organizacje międzybranżowe spełniające kryteria ustanowione zgodnie z ust. 3.

3. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy dotyczące:
- a) kryteriów zatwierdzania organizacji międzybranżowych;
 - b) obowiązków producentów;
 - c) sytuacji, w których zatwierdzona organizacja międzybranżowa nie spełnia kryteriów, o których mowa w lit. a).

Artykuł 38
Przyznawanie płatności

- 1. Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny przyznawana jest rolnikom na kwalifikujący się hektar zgodnie z art. 36.
- 2. W przypadku rolników, którzy są członkami zatwierdzonej organizacji międzybranżowej, płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny na kwalifikujący się hektar w ramach obszaru bazowego określonego w art. 36 ust. 1 zostaje zwiększona o 2 EUR.

ROZDZIAŁ III
SEKTOROWE RODZAJE INTERWENCJI

SEKCJA 1
PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 39
Zakres stosowania

W niniejszym rozdziale ustanawia się przepisy dotyczące rodzajów interwencji w następujących sektorach:

- a) w sektorze owoców i warzyw, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. i) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- b) w sektorze produktów pszczelich, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. v) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- c) w sektorze wina, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. l) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- d) w sektorze chmielu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. f) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- e) w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;

- f) w pozostałych sektorach, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a)–h), lit. k), m), lit. o)–t) oraz lit. w) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

Artykuł 40

Obowiązkowe i nieobowiązkowe sektorowe rodzaje interwencji

1. Rodzaj wsparcia sektorowego w sektorze owoców i warzyw, o którym mowa w art. 39 lit. a), i w sektorze pszczelarskim, o którym mowa w art. 39 lit. b), jest obowiązkowy dla wszystkich państw członkowskich.
2. Rodzaj wsparcia sektorowego w sektorze wina, o którym mowa w art. 39 lit. c), jest obowiązkowy dla państw członkowskich wymienionych w załączniku V.
3. Państwa członkowskie mogą zdecydować w swoim planie strategicznym WPR o realizacji sektorowych rodzajów interwencji, o których mowa w art. 39 lit. d), e) i f).
4. Państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, może wdrożyć rodzaj wsparcia sektorowego, o którym mowa w art. 39 lit. f), w sektorze chmielu tylko jeśli zdecyduje w swoim planie strategicznym WPR, że nie będzie wdrażać sektorowego rodzaju interwencji, o którym mowa w art. 39 lit. d).
5. Państwa członkowskie, o których mowa w art. 82 ust. 4, mogą wdrożyć rodzaj wsparcia sektorowego, o którym mowa w art. 39 lit. f), w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych tylko jeśli zdecydują w swoich planach strategicznych WPR, że nie będą wdrażać sektorowego rodzaju interwencji, o którym mowa w art. 39 lit. e).

Artykuł 41

Przekazane uprawnienia dotyczące dodatkowych wymogów odnoszących się do sektorowych rodzajów interwencji

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wymogi dodatkowe w stosunku do określonych w niniejszym rozdziale, w szczególności w odniesieniu do:

- a) zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodzajów interwencji określonych w niniejszym rozdziale;
- b) podstawy obliczania unijnej pomocy finansowej, o której mowa w niniejszym rozdziale, w tym okresów odniesienia i sposobu obliczania wartości produkcji sprzedanej;
- c) maksymalnego poziomu unijnej pomocy finansowej na operacje wycofania z rynku, o których mowa w art. 46 ust. 4 lit. a), oraz na rodzaje interwencji, o których mowa w art. 52 ust. 3;
- d) przepisów określających pułap wydatków na ponowne sadzenie winnic, o którym mowa w art. 52 ust. 1 lit. a);

- e) przepisów, na mocy których producenci mają wycofywać produkty uboczne produkcji wina, i wyjątków od tego obowiązku mających na celu uniknięcie dodatkowego obciążenia administracyjnego oraz przepisów dotyczących dobrowolnej certyfikacji destylarni.

SEKCJA 2

SEKTOR OWOCÓW I WARZYW

Artykuł 42

Cele w sektorze owoców i warzyw

W sektorze owoców i warzyw realizowane są następujące cele:

- a) planowanie produkcji, dostosowanie produkcji do popytu, zwłaszcza pod względem jakości i ilości, optymalizacja kosztów produkcji i zwrotów z inwestycji oraz stabilizowanie cen producenta; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), b), c) oraz i);
- b) koncentracja podaży i wprowadzanie do obrotu produktów w sektorze owoców i warzyw, w tym za pomocą marketingu bezpośredniego; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a) i c);
- c) badania i rozwój w zakresie zrównoważonych metod produkcji, m.in. odporności na agrofagi, innowacyjnych praktyk zwiększających konkurencyjność gospodarczą i wspierających rozwój rynków; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), c) oraz i);
- d) rozwój, wdrażanie i promocja metod produkcji przyjaznych dla środowiska naturalnego, racjonalnych ekologicznie praktyk uprawy i technik produkcji, zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, w szczególności ochrony wody, gleby, różnorodności biologicznej i innych zasobów naturalnych; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. e) i f);
- e) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, jak określono w art. 6 ust. 1 lit. d);
- f) podwyższenie wartości handlowej i jakości produktów, w tym poprawa jakości produktów i promowanie produktów z chronioną nazwą pochodzenia, chronionym oznaczeniem geograficznym lub objętych krajowymi systemami jakości; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. b);
- g) promocja i marketing produktów sektora owoców i warzyw, świeżych lub przetworzonych; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. b) i c);
- h) zwiększenie konsumpcji produktów sektora owoców i warzyw, świeżych lub przetworzonych; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. i);

- i) zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie ryzykiem w celu unikania kryzysów i postępowania w sytuacjach kryzysowych na rynkach owoców i warzyw; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), b) i c).

Artykuł 43

Rodzaje interwencji w sektorze owoców i warzyw

1. W odniesieniu do celów, o których mowa w art. 42 lit. a)–h), państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji:
- a) inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, ze szczególnym uwzględnieniem oszczędności wody i energii, opakowań ekologicznych oraz zmniejszania ilości odpadów;
 - b) badania naukowe i produkcja eksperymentalna, w szczególności ukierunkowane na oszczędność wody i energii, opakowania ekologiczne, ograniczanie ilości odpadów, odporność na agrofagi, zmniejszenie ryzyka i wpływu związanych ze stosowaniem pestycydów, zapobieganie szkodom powodowanym niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi i zwiększenie wykorzystania odmian owoców i warzyw dostosowanych do zmieniających się warunków klimatycznych;
 - c) produkcja ekologiczna;
 - d) integrowana produkcja;
 - e) działania służące ochronie gleby i zwiększaniu zasobów węgla w glebie;
 - f) działania służące tworzeniu i utrzymywaniu siedlisk sprzyjających różnorodności biologicznej lub utrzymywaniu krajobrazu, w tym ochrona jego cech historycznych;
 - g) działania służące oszczędności energii, zwiększeniu efektywności energetycznej i zwiększeniu wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych;
 - h) działania służące zwiększeniu odporności na agrofagi;
 - i) działania służące poprawie wykorzystania zasobów wodnych i udoskonaleniu gospodarki wodnej, w tym oszczędności wody i odwadniania;
 - j) działania i środki służące zmniejszeniu wytwarzania odpadów i poprawie gospodarowania odpadami;
 - k) działania służące zwiększeniu zrównoważonego charakteru i efektywności transportu oraz przechowywania produktów z sektora owoców i warzyw;
 - l) działania służące łagodzeniu zmiany klimatu, przystosowaniu się do zmiany klimatu i zwiększeniu wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych;
 - m) wdrażanie unijnych i krajowych systemów jakości;

- n) promowanie i informowanie, w tym działania i działalność ukierunkowane na dywersyfikację i konsolidację rynków owoców i warzyw oraz na informowanie o korzyściach zdrowotnych ze spożycia owoców i warzyw;
- o) usługi doradcze i pomoc techniczna, w szczególności w zakresie zrównoważonych technik zwalczania agrofagów, zrównoważonego stosowania pestycydów oraz przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia;
- p) szkolenia i wymiana najlepszych praktyk, w szczególności dotyczących zrównoważonych technik zwalczania agrofagów, zrównoważonego stosowania pestycydów oraz wkładu w przystosowanie się do zmiany klimatu i jej łagodzenie.

2. W odniesieniu do celu, o którym mowa w art. 42 lit. i), państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji:

- a) zakładanie lub uzupełnianie funduszy ubezpieczeń wzajemnych przez organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- b) inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, umożliwiające wydajniejsze zarządzanie ilościami wprowadzanymi do obrotu;
- c) ponowne nasadzanie sadów tam, gdzie jest to konieczne po ich obowiązkowym karczowaniu ze względów zdrowotnych lub fitosanitarnych na polecenie właściwego organu państwa członkowskiego;
- d) wycofanie z obrotu w celu bezpłatnej dystrybucji lub w innych celach;
- e) zielone zbiory polegające na całkowitych zbiorach niedojrzałych, nienadających się do sprzedaży produktów na danym obszarze, które przed rozpoczęciem zielonych zbiorów nie zostały uszkodzone z powodu warunków klimatycznych, chorób lub z innych powodów;
- f) niezbieranie plonów owoców i warzyw, polegające na zakończeniu bieżącego cyklu produkcyjnego na danym obszarze, gdzie produkt jest dobrze rozwinięty oraz ma solidną i właściwą jakość handlową, z wyłączeniem zniszczenia produktów w wyniku zjawisk klimatycznych lub chorób;
- g) ubezpieczenie zbiorów przyczyniające się do zabezpieczenia dochodów producentów, którzy ponieśli straty w następstwie klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, chorób lub inwazji agrofagów, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby beneficjenci podejmowali niezbędne działania zapobiegające ryzyku;
- h) coaching innych organizacji producentów i zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 lub producentów indywidualnych;

- i) wykonanie protokołów fitosanitarnych państw trzecich na terytorium Unii i zarządzanie tymi protokołami w celu ułatwienia dostępu do rynków państw trzecich;
 - j) wdrażanie unijnych i krajowych systemów jakości;
 - k) usługi doradcze i pomoc techniczna, w szczególności w zakresie zrównoważonych technik zwalczania agrofagów i zrównoważonego stosowania pestycydów.
3. Państwa członkowskie określają w planach strategicznych WPR interwencje odpowiadające wybranym zgodnie z ust. 1 i 2 rodzajom interwencji.

Artykuł 44 *Programy operacyjne*

1. Cele, o których mowa w art. 42, oraz interwencje w sektorze owoców i warzyw określone przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR realizowane są za pomocą zatwierdzonych programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, na warunkach ustanowionych w niniejszym artykule.
2. Programy operacyjne trwają minimalnie trzy lata, a maksymalnie siedem lat. Służą one realizacji celów, o których mowa w art. 42 lit. d) i e), oraz co najmniej dwóch innych celów, o których mowa w tym artykule.
3. Dla każdego z wybranych celów opisuje się w programach operacyjnych interwencje wybrane spośród określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR.
4. Programy operacyjne przedstawiane są do zatwierdzenia państwom członkowskim przez organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
5. Programy operacyjne mogą być realizowane wyłącznie przez organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
6. Programy operacyjne zrzeszeń organizacji producentów nie obejmują tych samych interwencji co programy operacyjne ich organizacji członkowskich. Państwa członkowskie rozpatrują programy operacyjne zrzeszeń organizacji producentów wraz z programami operacyjnymi ich organizacji członkowskich.

W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) interwencje w ramach programów operacyjnych zrzeszenia organizacji producentów były w całości finansowane ze składek organizacji członkowskich tego zrzeszenia, a te środki finansowe pochodziły z funduszy operacyjnych organizacji członkowskich;

- b) interwencje i przeznaczone na nie środki finansowe były określone w programach operacyjnych poszczególnych organizacji członkowskich.

7. Państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) co najmniej 20 % wydatków w ramach programów operacyjnych przeznaczone było na interwencje związane z celami, o których mowa w art. 42 lit. d) i e);
- b) co najmniej 5 % wydatków w ramach programów operacyjnych przeznaczone było na interwencje związane z celem, o którym mowa w art. 42 lit. c);
- c) interwencje w ramach rodzajów interwencji, o których mowa w art. 43 ust. 2 lit. d), e) i f), nie przekraczały jednej trzeciej łącznych wydatków w ramach programów operacyjnych.

Artykuł 45 *Fundusze operacyjne*

1. Organizacje producentów działające w sektorze owoców i warzyw lub ich zrzeszenia mogą tworzyć fundusze operacyjne. Fundusz operacyjny jest finansowany:
 - a) ze składek pochodzących od:
 - (i) członków organizacji producentów lub samej organizacji producentów; lub
 - (ii) zrzeszeń organizacji producentów, ze składek ich członków;
 - b) z unijnej pomocy finansowej, która może zostać przyznana organizacjom producentów lub ich zrzeszeniom, jeśli przedstawia one program operacyjny.
2. Fundusze operacyjne wykorzystywane są wyłącznie do finansowania programów operacyjnych zatwierdzonych przez państwa członkowskie.

Artykuł 46 *Unijna pomoc finansowa dla sektora owoców i warzyw*

1. Unijna pomoc finansowa jest równa kwocie rzeczywiście wpłaconych składek, o których mowa w art. 45 ust. 1 lit. a), i jest ograniczona do 50 % rzeczywiście poniesionych wydatków.
2. Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do:
 - a) 4,1 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów;
 - b) 4,5 % wartości produkcji sprzedanej przez każde zrzeszenie organizacji producentów;
 - c) 5 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą międzynarodową organizację producentów lub przez każde międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów;

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego unijna pomoc finansowa może zostać zwiększona w następujący sposób:

- a) w przypadku organizacji producentów wielkość procentowa może zostać zwiększona do 4,6 % wartości produkcji sprzedanej, pod warunkiem że kwota przekraczająca 4,1 % wartości produkcji sprzedanej jest wykorzystywana wyłącznie na potrzeby co najmniej jednej interwencji związanej z celami, o których mowa w art. 42 lit. c), d), e), g), h) oraz i);
 - b) w przypadku zrzeszeń organizacji producentów wielkość procentowa może zostać zwiększona do 5 % wartości produkcji sprzedanej, pod warunkiem że kwota przekraczająca 4,5 % wartości produkcji sprzedanej jest wykorzystywana przez dane zrzeszenie organizacji producentów w imieniu jego członków wyłącznie na potrzeby realizacji co najmniej jednej interwencji związanej z celami, o których mowa w art. 42 lit. c), d), e), g), h) oraz i);
 - c) w przypadku międzynarodowych organizacji producentów lub międzynarodowych zrzeszeń organizacji producentów wielkość procentowa może zostać zwiększona do 5,5 % wartości produkcji sprzedanej, pod warunkiem że kwota przekraczająca 5 % wartości produkcji sprzedanej jest wykorzystywana przez daną międzynarodową organizację producentów lub dane międzynarodowe zrzeszenie organizacji producentów w imieniu jego członków wyłącznie na potrzeby co najmniej jednej interwencji związanej z celami, o których mowa w art. 42 lit. c), d), e), g), h) oraz i).
3. Na wniosek organizacji producentów limit 50 %, przewidziany w ust. 1, podwyższa się do 60 %, w przypadku gdy program operacyjny lub jego część spełniają co najmniej jeden z następujących warunków:
- a) organizacje producentów działają w różnych państwach członkowskich i realizują na szczeblu międzynarodowym interwencje związane z celami, o których mowa w art. 42 lit. b) i e);
 - b) co najmniej jedna organizacja producentów jest zaangażowana w interwencje realizowane na zasadzie międzybranżowej;
 - c) program operacyjny obejmuje wyłącznie wsparcie specjalne produkcji produktów ekologicznych objętych rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007³⁵;
 - d) zrzeszenie organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 po raz pierwszy realizuje program operacyjny;
 - e) organizacje producentów wytwarzają mniej niż 20 % owoców i warzyw wyprodukowanych w danym państwie członkowskim;

³⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

- f) organizacje producentów działają w jednym z regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;
 - g) program operacyjny obejmuje interwencje związane z celami, o których mowa w art. 42 lit. c), d), e), h) oraz i).
4. Limit 50 %, przewidziany w ust. 1, podwyższa się do 100 % w następujących przypadkach:
- a) wycofania z obrotu owoców i warzyw, których ilość nie przekracza 5 % wielkości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów oraz których zbywanie odbywa się w drodze:
 - (i) bezpłatnej dystrybucji wśród organizacji i fundacji charytatywnych, zatwierdzonych w tym celu przez państwa członkowskie, do wykorzystania w ich działalności na rzecz pomocy osobom, których prawo do otrzymywania pomocy społecznej jest uznane w prawie krajowym, w szczególności w związku z tym, że osoby te nie posiadają niezbędnych środków utrzymania;
 - (ii) bezpłatnej dystrybucji w zakładach karnych, szkołach i instytucjach szkolnictwa publicznego, placówkach, o których mowa w art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, na obozach wypoczynkowych dla dzieci oraz w szpitalach i domach spokojnej starości wyznaczonych przez państwa członkowskie, które podejmują wszelkie niezbędne kroki w celu zapewnienia, aby dystrybuowane w ten sposób ilości produktów stanowiły uzupełnienie ilości normalnie kupowanych przez placówki tego rodzaju;
 - b) działań związanych z coachingiem innych organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, pod warunkiem że organizacje te są z regionów państw członkowskich, o których mowa w art. 47 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, lub producentów indywidualnych.

Artykuł 47

Krajowa pomoc finansowa

1. W regionach państw członkowskich, w których stopień zorganizowania producentów w sektorze owoców i warzyw jest znacząco niższy od średniej unijnej, państwa członkowskie mogą przyznawać organizacjom producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 krajową pomoc finansową wynoszącą maksymalnie 80 % składek, o których mowa w art. 45 ust. 1 lit. a), oraz do 10 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą taką organizację producentów. Krajowa pomoc finansowa stanowi uzupełnienie funduszu operacyjnego.
2. Stopień zorganizowania producentów w regionie państwa członkowskiego uznaje się za znacząco niższy od średniej unijnej w przypadku, gdy średni stopień zorganizowania jest mniejszy niż 20 % przez trzy kolejne lata poprzedzające wdrożenie programu operacyjnego. Stopień zorganizowania oblicza się jako wartość produkcji owoców i warzyw uzyskanej w danym regionie i sprzedanej przez organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie

rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, podzieloną przez całkowitą wartość produkcji owoców i warzyw uzyskanej w tym regionie.

Państwa członkowskie, które przyznają krajową pomoc finansową zgodnie z ust. 1, informują Komisję o regionach spełniających kryteria, o których mowa w ust. 2, oraz o krajowej pomocy finansowej przyznanej organizacjom producentów w tych regionach.

SEKCJA 3

SEKTOR PSZCZELARSKI

Artykuł 48

Cele w sektorze pszczelarskim

W sektorze pszczelarskim państwa członkowskie realizują co najmniej jeden z celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 ust. 1.

Artykuł 49

Rodzaje interwencji w sektorze pszczelarskim oraz unijna pomoc finansowa

1. Państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR w odniesieniu do każdego celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji w sektorze pszczelarskim:
 - a) pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy;
 - b) działania służące zwalczaniu inwazji pasożytów i chorób pszczół, w szczególności warrozy;
 - c) działania służące racjonalizacji sezonowego przenoszenia uli;
 - d) działania wspierające laboratoria przeprowadzające analizy produktów pszczelich;
 - e) zasiedlanie uli w Unii;
 - f) współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami w zakresie wdrażania programów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich;
 - g) działania w zakresie monitorowania rynku;
 - h) działania służące poprawie jakości produktów.
2. Państwa członkowskie uzasadniają w planach strategicznych WPR swój wybór celów szczegółowych i rodzajów interwencji. Państwa członkowskie określają interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji.
3. Państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR środki finansowe przeznaczone przez nie na wybrane w planach strategicznych WPR rodzaje interwencji.

4. Unijna pomoc finansowa przeznaczona na rodzaje interwencji, o których mowa w ust. 2, wynosi maksymalnie 50 % kwoty wydatków. Pozostałą część wydatków ponoszą państwa członkowskie.
5. Przy opracowywaniu planów strategicznych WPR państwa członkowskie zasięgają opinii przedstawicieli organizacji pszczelarskich.
6. Państwa członkowskie co roku powiadamiają Komisję o liczbie uli znajdujących się na ich terytorium.

Artykuł 50
Uprawnienia delegowane

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wymogi dodatkowe w stosunku do określonych w niniejszej sekcji, w odniesieniu do:

- a) określonego w art. 49 ust. 6 obowiązku corocznego powiadamiania Komisji przez państwa członkowskie o liczbie uli na ich terytorium;
- b) definicji ula i metod obliczania liczby uli;
- c) minimalnego wkładu Unii w wydatki związane z realizacją rodzajów interwencji oraz poszczególnych interwencji, o których mowa w art. 49.

SEKCJA 4
SEKTOR WINA

Artykuł 51
Cele w sektorze wina

W sektorze wina państwa członkowskie realizują co najmniej jeden z następujących celów:

- a) zwiększenie konkurencyjności unijnych producentów wina, w tym przyczynianie się do usprawnienia zrównoważonych systemów produkcji i zmniejszenia wpływu unijnego sektora wina na środowisko; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. b), f) i h);
- b) poprawa wyników unijnych przedsiębiorstw winiarskich oraz ich lepsze dostosowanie do popytu na rynku, a także zwiększenie ich konkurencyjności w odniesieniu do produkcji i wprowadzania do obrotu produktów sektora wina, w tym oszczędności energii, ogólnej efektywności energetycznej oraz zrównoważonych procesów; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a)–e), lit. g) i h);
- c) przyczynianie się do przywrócenia równowagi między popytem a podażą na unijnym rynku wina w celu zapobieżenia kryzysom rynkowym; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a);

- d) przyczynianie się do ochrony dochodów unijnych producentów wina, w przypadku gdy ponoszą straty w następstwie klęsk żywiołowych i niekorzystnych zjawisk klimatycznych oraz straty spowodowane przez zwierzęta, choroby lub inwazje agrofagów; cel ten odnosi się do celu określonego w art. 6 ust. 1 lit. a);
- e) zwiększenie zbywalności i konkurencyjności unijnych produktów sektora wina, w szczególności przez rozwój innowacyjnych produktów, procesów i technologii oraz przez podnoszenie wartości na każdym etapie łańcucha dostaw, włączając w to element transferu wiedzy; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), b), c), e) oraz i);
- f) wykorzystywanie produktów ubocznych produkcji wina do celów przemysłowych i energetycznych, przy zapewnieniu dobrej jakości wina z Unii oraz ochrony środowiska naturalnego; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. d) i e);
- g) przyczynianie się do zwiększenia wiedzy konsumentów o odpowiedzialnej konsumpcji wina oraz o unijnych systemach jakości w odniesieniu do wina; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. b) oraz i);
- h) zwiększenie konkurencyjności unijnych produktów sektora wina w krajach trzecich; cel ten odnosi się do celów określonych w art. 6 ust. 1 lit. b) i h);
- i) przyczynianie się do zwiększenia odporności producentów na wahania rynkowe; cel ten odnosi się do celów określonych w art. 6 ust. 1 lit. a).

Artykuł 52

Rodzaje interwencji w sektorze wina

1. W odniesieniu do każdego celu spośród celów określonych w art. 51 państwa członkowskie wybierają w swoich planach strategicznych WPR co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji:
 - a) restrukturyzacja i przekształcenie winnic, w tym ponowne sadzenie winnic, gdy jest to konieczne po obowiązkowym ich karczowaniu ze względów zdrowotnych lub fitosanitarnych z polecenia właściwego organu państwa członkowskiego, lecz z wyłączeniem zwykłej odnowy winnic polegającej na ponownym sadzeniu na tej samej działce tej samej odmiany winorośli w tym samym systemie uprawy winorośli po zakończeniu naturalnego cyklu eksploatacji winorośli;
 - b) inwestycje materialne i niematerialne w urządzenia przetwórcze i infrastrukturę do produkcji wina, jak również w struktury i narzędzia sprzedaży;
 - c) zielone zbiory oznaczające całkowite zniszczenie lub usunięcie jeszcze niedojrzałych kiści winogron i zredukowanie w ten sposób do zera plonów z danego obszaru, z wyłączeniem niezbierania plonów polegającego na pozostawieniu winogron o jakości handlowej na krzewach pod koniec normalnego cyklu produkcyjnego;

- d) ubezpieczenie zbiorów od utraty dochodów w następstwie: niekorzystnych zjawisk klimatycznych, które mogą być porównane do klęski żywiołowej, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, strat spowodowanych przez zwierzęta, choroby roślin lub inwazje agrofagów;
- e) inwestycje materialne i niematerialne w innowacje, obejmujące opracowywanie innowacyjnych produktów i produktów ubocznych produkcji wina, procesów i technologii, inne inwestycje podnoszące wartość na każdym etapie łańcucha dostaw, włączając w to wymianę wiedzy;
- f) destylacja produktów ubocznych produkcji wina przeprowadzona zgodnie z ograniczeniami określonymi w sekcji D część II załącznika VIII do rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- g) działania informacyjne dotyczące win unijnych prowadzone w państwach członkowskich w celu zachęcania do odpowiedzialnej konsumpcji wina lub promowania unijnych systemów jakości obejmujących nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne;
- h) promocja w państwach trzecich obejmująca co najmniej jeden z następujących elementów:
 - (i) działania PR, promocyjne lub reklamowe, w szczególności podkreślające wysoki standard produktów unijnych, zwłaszcza pod względem jakości, bezpieczeństwa żywności i ochrony środowiska;
 - (ii) uczestnictwo w imprezach, targach lub wystawach o randze międzynarodowej;
 - (iii) kampanie informacyjne, w szczególności dotyczące unijnych systemów jakości obejmujących nazwy pochodzenia, oznaczenia geograficzne i produkcję ekologiczną;
 - (iv) badania nowych rynków, koniecznych do rozszerzenia rynków zbytu;
 - (v) badania w celu ewaluacji wyników działań informacyjnych i promocyjnych;
 - (vi) przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym badań laboratoryjnych i ocen, dotyczącej praktyk enologicznych oraz przepisów fitosanitarnych i dotyczących higieny, jak również innych wymogów obowiązujących w państwach trzecich w odniesieniu do przywozu produktów sektora wina, w celu ułatwienia dostępu do rynków państw trzecich;
- i) pomoc tymczasowa i degresywna przeznaczona na pokrycie kosztów administracyjnych zakładania funduszy ubezpieczeń wzajemnych.

2. Państwa członkowskie w planach strategicznych WPR uzasadniają swój wybór celów i rodzajów interwencji w sektorze wina. Państwa członkowskie określają interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji.

3. Oprócz wymogów określonych w tytule V państwa członkowskie określają w swoich planach strategicznych WPR harmonogramem realizacji wybranych rodzajów interwencji, poszczególne interwencje i ogólne zestawienie finansowe ze wskazaniem zasobów, które należy uruchomić, oraz przewidywanej alokacji zasobów na wybrane rodzaje interwencji oraz na poszczególne interwencje, zgodnie z alokacjami finansowymi określonymi w załączniku V.

Artykuł 53

Unijna pomoc finansowa dla sektora wina

1. Unijna pomoc finansowa na restrukturyzację i przekształcenie winnic, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. a), nie przekracza 50 % rzeczywistych kosztów restrukturyzacji i przekształcenia winnic lub 75 % rzeczywistych kosztów restrukturyzacji i przekształcenia winnic w regionach słabiej rozwiniętych.

Pomoc może być udzielana wyłącznie w formie rekompensaty dla producentów za uszczuplenie dochodów spowodowane realizacją interwencji, a także wkładu w koszty restrukturyzacji i przekształcenia. Rekompensata dla producentów za uszczuplenie dochodów spowodowane realizacją interwencji może obejmować do 100 % odnośnego uszczuplenia.

2. Unijna pomoc finansowa na inwestycje, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. b), nie przekracza następujących limitów:

- a) 50 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych;
- b) 40 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach innych niż regiony słabiej rozwinięte;
- c) 75 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;
- d) 65 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Maksymalna stawka unijnej pomocy finansowej, o której mowa w akapicie pierwszym, jest przyznawana tylko mikroprzedsiębiorstwom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361/WE³⁶. Można ją jednak przyznawać wszystkim przedsiębiorstwom z regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE, i mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

W przypadku przedsiębiorstw, które nie są objęte tytułem I art. 2 pkt 1 załącznika do zalecenia 2003/361/WE, zatrudniających mniej niż 750 pracowników, lub których

³⁶ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

obrót nie przekracza 200 mln EUR, maksymalne limity, o których mowa w akapicie pierwszym, są zmniejszane o połowę.

Unijnej pomocy finansowej nie przyznaje się przedsiębiorstwom przeżywającym trudności w rozumieniu unijnych wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji³⁷.

3. Unijna pomoc finansowa na zielone zbiory, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. c), nie może przekroczyć 50 % sumy bezpośrednich kosztów zniszczenia lub usunięcia kiści winogron i związanego z tym zniszczeniem lub usunięciem uszczuplenia dochodów.
4. Unijna pomoc finansowa na ubezpieczenie zbiorów, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. d), nie przekracza:
 - a) 80 % kosztów składek ubezpieczeniowych opłaconych przez producentów tytułem ubezpieczenia od strat powstałych w wyniku niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych do klęski żywiołowej;
 - b) 50 % kosztów składek ubezpieczeniowych opłaconych przez producentów tytułem ubezpieczenia:
 - (i) od strat, o których mowa w lit. a), oraz strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi;
 - (ii) od strat spowodowanych przez zwierzęta, choroby roślin lub inwazje agrofagów.

Unijna pomoc finansowa na ubezpieczenie zbiorów może być przyznana w sytuacji, gdy odnośne wypłaty z ubezpieczenia nie kompensują więcej niż 100 % utraconych przez producentów dochodów, przy uwzględnieniu wszelkich ewentualnych rekompensat uzyskanych przez producentów w ramach innych programów wsparcia związanych z ubezpieczonym ryzykiem. Umowy ubezpieczenia muszą wymagać od beneficjentów przyjęcia niezbędnych środków zapobiegania ryzyku.

5. Unijna pomoc finansowa na innowacje, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. e), nie przekracza:
 - a) 50 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych;
 - b) 40 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach innych niż regiony słabiej rozwinięte;
 - c) 75 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE;

³⁷ Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1).

- d) 65 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

Maksymalna stawka unijnej pomocy finansowej, o której mowa w akapicie pierwszym, ma zastosowanie tylko do mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw w rozumieniu zalecenia 2003/361/WE; można ją jednak stosować w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw z regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 TFUE, i mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.

W przypadku przedsiębiorstw, które nie są objęte tytułem I art. 2 pkt 1 załącznika do zalecenia 2003/361/WE, zatrudniających mniej niż 750 pracowników, lub których obrót nie przekracza 200 mln EUR, maksymalny limit pomocy, o którym mowa w akapicie pierwszym, jest zmniejszany o połowę.

6. Unijna pomoc finansowa na działania informacyjne i promocję, o których mowa w art. 52 ust. 1 lit. g) i h), nie przekracza 50 % wydatków kwalifikowalnych.
7. Unijna pomoc finansowa na destylację produktów ubocznych produkcji wina, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. f), jest ustalana przez Komisję zgodnie z przepisami szczegółowymi określonymi w art. 54 ust. 3 w drodze aktów wykonawczych przyjętych w procedurze sprawdzającej zgodnie z art. 139 ust. 2.

Artykuł 54

Przepisy szczegółowe dotyczące unijnej pomocy finansowej dla sektora wina

1. Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby unijna pomoc finansowa na ubezpieczenie zbiorów nie zakłócała konkurencji na rynku ubezpieczeń.
2. Zainteresowane państwa członkowskie ustanawiają oparty na obiektywnych kryteriach system wykluczający możliwość wypłaty indywidualnym producentom wina rekompensaty za zielone zbiory przekraczającej limit określony w art. 53 ust. 3.
3. Kwotę unijnej pomocy na destylację produktów ubocznych produkcji wina ustala się w odniesieniu do procentowej zawartości wyprodukowanego alkoholu i liczby hektolitrów. Nie wypłaca się żadnej unijnej pomocy finansowej w odniesieniu do zawartości alkoholu w produktach ubocznych przeznaczonych do destylacji, która przekracza 10 % zawartości alkoholu w wyprodukowanym winie.

Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby unijna pomoc finansowa na destylację produktów ubocznych produkcji wina była wypłacana destylarniom przetwarzającym produkty uboczne wyrobu wina dostarczone w celu destylacji z przeznaczeniem na produkcję surowego alkoholu o minimalnej zawartości alkoholu wynoszącej 92 %.

Unijna pomoc finansowa obejmuje płatność ryczałtową przeznaczoną na zrekompensowanie kosztów zbiórki produktów ubocznych produkcji wina. Kwota ta jest przekazywana przez gorzelnię producentowi, w przypadku gdy koszty te ponosi ten ostatni.

Zainteresowane państwa członkowskie zapewniają, aby alkohol będący wynikiem destylacji produktów ubocznych produkcji wina, o której mowa w art. 52 ust. 1 lit. f) i na którą przyznano unijną pomoc finansową, był stosowany wyłącznie do celów przemysłowych lub energetycznych, które nie zakłócają konkurencji.

4. Zainteresowane państwa członkowskie ustanawiają w swoich planach strategicznych WPR minimalny odsetek wydatków na działania mające na celu ochronę środowiska, przystosowanie się do zmiany klimatu, poprawę zrównoważoności systemów i procesów produkcji, zmniejszenie wpływu unijnego sektora wina na środowisko, oszczędność energii i poprawę ogólnej efektywności energetycznej w sektorze wina.

SEKCJA 5

SEKTOR CHMIELU

Artykuł 55

Cele i rodzaje interwencji w sektorze chmielu

1. W sektorze chmielu państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, realizuje co najmniej jeden z następujących celów:
 - a) planowanie produkcji, dostosowywanie produkcji do popytu, w szczególności pod względem jakości i ilości; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), b) i c);
 - b) koncentracja podaży i wprowadzanie do obrotu produktów w sektorze chmielu, w tym za pomocą marketingu bezpośredniego; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a) i c);
 - c) optymalizacja kosztów produkcji i zwrotów z inwestycji służących spełnieniu norm ochrony środowiska oraz stabilizowanie cen producenta; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a) i c);
 - d) badania i rozwój w zakresie zrównoważonych metod produkcji, m.in. odporności na agrofagi, innowacyjnych praktyk zwiększających konkurencyjność gospodarczą i wspierających rozwój rynków; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), c) oraz i);
 - e) promocja, rozwój i wdrażanie metod produkcji przyjaznych dla środowiska naturalnego, racjonalnych ekologicznie praktyk uprawy i technik produkcji, zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, w szczególności ochrony wody, gleby i innych zasobów naturalnych; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. e) i f);
 - f) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, jak określono w art. 6 ust. 1 lit. d).
2. Państwo członkowskie, o którym mowa w art. 82 ust. 3, w swoim planie strategicznym WPR określa co najmniej jeden z rodzajów interwencji, o których mowa w art. 60, aby realizować wybrane cele określone w ust. 1. Państwo to określa interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji. Państwo członkowskie,

o którym mowa w art. 82 ust. 3, w planie strategicznym WPR uzasadnia wybór celów, rodzajów interwencji oraz interwencji służących realizacji tych celów.

SEKCJA 6

SEKTOR OLIWY Z OLIWEK I OLIWEK STOŁOWYCH;

Artykuł 56

Cele w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych

W sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych państwa członkowskie, o których mowa w art. 82 ust. 4, realizują co najmniej jeden z następujących celów:

- a) wzmocnienie organizacji i zarządzania produkcją oliwy z oliwek i oliwek stołowych; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a) i b);
- b) poprawa średnio- i długoterminowej konkurencyjności sektora oliwy z oliwek i oliwek stołowych, zwłaszcza w drodze modernizacji; cel ten odnosi się do celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 lit. c);
- c) zmniejszenie wpływu na środowisko oraz przyczynianie się do działania w dziedzinie klimatu w drodze uprawy oliwek; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. d) i e);
- d) poprawa jakości oliwy z oliwek oraz oliwek stołowych; cel ten odnosi się do celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 lit. f);
- e) badania i rozwój w zakresie zrównoważonych metod produkcji, m.in. odporności na agrofagi, innowacyjnych praktyk zwiększających konkurencyjność gospodarczą i wspierających rozwój rynków; cel ten odnosi się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), c) oraz i);
- f) zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie nimi w celu zwiększenia odporności na agrofagi, unikania kryzysów i postępowania w sytuacjach kryzysowych na rynkach oliwy z oliwek i oliwek stołowych; cel ten odnosi się do celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 lit. h).

Artykuł 57

Rodzaje interwencji i ich realizacja w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych

1. Aby osiągnąć cele, o których mowa w art. 56, państwa członkowskie, o których mowa w art. 82 ust. 4, wybierają w planach strategicznych WPR co najmniej jeden z rodzajów interwencji, o których mowa w art. 60. Państwa członkowskie określają interwencje w obrębie wybranych rodzajów interwencji.
2. Interwencje określone przez państwa członkowskie, o których mowa w art. 82 ust. 4, są realizowane za pośrednictwem zatwierdzonych programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013. W tym celu stosuje się art. 61 i 62 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 58
Unijna pomoc finansowa

1. Unijna pomoc finansowa na pokrycie kosztów kwalifikowalnych nie może przekroczyć:
 - a) 75 % rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do interwencji związanych z celami, o których mowa w art. 56 lit. a), b), c) i e);
 - b) 75 % rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do inwestycji w aktywa trwałe oraz 50 % w odniesieniu do innych interwencji związanych z celem, o którym mowa w art. 56 lit. d);
 - c) 50 % rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do interwencji związanych z celem, o którym mowa w art. 56 lit. f);
 - d) 75 % rzeczywiście poniesionych wydatków w odniesieniu do rodzajów interwencji, o których mowa w art. 60 ust. 1 lit. f) i h), jeżeli program operacyjny jest realizowany w co najmniej trzech państwach trzecich lub państwach członkowskich niebędących producentami przez organizacje producentów z co najmniej dwóch państw członkowskich będących producentami; 50 % rzeczywiście poniesionych wydatków, jeśli w przypadku tego rodzaju interwencji ten warunek nie jest spełniony.
2. Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do 5 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów.
3. Państwa członkowskie zapewniają finansowanie uzupełniające do wysokości 50 % kosztów niepokrytych z unijnej pomocy finansowej.

SEKCJA 7
POZOSTAŁE SEKTORY

Artykuł 59
Cele w pozostałych sektorach

W pozostałych sektorach, o których mowa w art. 39 lit. f), państwa członkowskie realizują co najmniej jeden z następujących celów:

- a) planowanie produkcji, dostosowanie produkcji do popytu, zwłaszcza pod względem jakości i ilości, optymalizacja kosztów produkcji i zwrotów z inwestycji oraz stabilizowanie cen producenta; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), b), c) oraz i);
- b) koncentracja podaży i wprowadzanie do obrotu odnośnych produktów; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a) i c);
- c) badania i rozwój w zakresie zrównoważonych metod produkcji, m.in. odporności na agrofagi, innowacyjnych praktyk i technik produkcji zwiększających

konkurencyjność gospodarczą i wspierających rozwój rynków; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), c) oraz i);

- d) promocja, rozwój i wdrażanie metod produkcji przyjaznych dla środowiska naturalnego, standardów dobrostanu zwierząt, odpornych na agrofagi i racjonalnych ekologicznie praktyk uprawy, technik produkcji i metod produkcji, racjonalnego ekologicznie wykorzystania produktów ubocznych i odpadów i gospodarowania nimi, zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, w szczególności ochrony wody, gleby i innych zasobów naturalnych; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. e) i f);
- e) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, jak określono w art. 6 ust. 1 lit. d);
- f) podwyższenie wartości handlowej i jakości produktów, w tym poprawa jakości produktów i promowanie produktów z chronioną nazwą pochodzenia, chronionym oznaczeniem geograficznym lub objętych krajowymi systemami jakości; cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. b);
- g) promocja i marketing produktów z co najmniej jednego sektora, o których mowa w art. 40 lit. f); cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. b) i c);
- h) zapobieganie sytuacjom kryzysowym i zarządzanie ryzykiem w celu unikania kryzysów i postępowania w sytuacjach kryzysowych na rynkach w obrębie co najmniej jednego sektora, o których mowa w art. 39 lit. f); cele te odnoszą się do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. a), b) i c).

Artykuł 60 *Rodzaje interwencji*

1. W odniesieniu do celów, o których mowa w art. 59 lit. a)–g), państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji:
 - a) inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne; prace badawcze i produkcja eksperymentalna, jak również inne działania, w tym działania na rzecz:
 - (i) ochrony gleby, w tym zwiększania zasobów węgla w glebie;
 - (ii) poprawy wykorzystania zasobów wodnych i udoskonalenia gospodarki wodnej, w tym oszczędności wody i odwadniania;
 - (iii) zapobiegania szkodom powodowanym niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi i promowania wykorzystania odmian oraz praktyk zarządzania dostosowanych do zmieniających się warunków klimatycznych;
 - (iv) oszczędności energii i zwiększenia efektywności energetycznej;

- (v) opakowań ekologicznych;
- (vi) zdrowia i dobrostanu zwierząt;
- (vii) ograniczenia produkcji odpadów i lepszego wykorzystania produktów ubocznych i odpadów oraz gospodarowania nimi;
- (viii) zwiększenia odporności na agrofagi;
- (ix) ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem pestycydów i wpływu stosowania pestycydów;
- (xi) tworzenia i utrzymywania siedlisk sprzyjających różnorodności biologicznej;
- b) usługi doradcze i pomoc techniczna, w szczególności w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia;
- c) szkolenia, w tym coaching i wymiana najlepszych praktyk;
- d) produkcja ekologiczna;
- e) działania służące zwiększeniu zrównoważonego charakteru i efektywności transportu oraz przechowywania produktów z co najmniej jednego sektora, o których mowa w art. 40 lit. f);
- f) promowanie, informowanie i marketing, w tym działania i działalność ukierunkowane w szczególności na zwiększenie wiedzy konsumentów o unijnych systemach jakości i znaczeniu zdrowego odżywiania się, a także na dywersyfikację rynków;
- g) wdrażanie unijnych i krajowych systemów jakości;
- h) wdrożenie systemów identyfikowalności i certyfikacji, w szczególności monitorowania jakości produktów sprzedawanych konsumentom finalnym.

2. W odniesieniu do celu, o którym mowa w art. 59 lit. h), państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR co najmniej jeden z następujących rodzajów interwencji:

- a) zakładanie lub uzupełnianie funduszy ubezpieczeń wzajemnych przez organizacje producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
- b) inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, umożliwiające wydajniejsze zarządzanie ilościami wprowadzanymi do obrotu;
- c) zbiorowe składowanie produktów wytworzonych przez organizację producentów lub przez członków organizacji producentów;
- d) ponowne nasadzanie sadów tam, gdzie jest to konieczne po obowiązkowym ich karczowaniu ze względów zdrowotnych lub fitosanitarnych na polecenie

właściwego organu państwa członkowskiego lub w celu przystosowania się do zmiany klimatu;

- e) wycofanie z obrotu w celu bezpłatnej dystrybucji lub w innych celach;
 - f) zielone zbiory polegające na całkowitych zbiorach niedojrzałych, nienadających się do sprzedaży produktów na danym obszarze, które przed rozpoczęciem zielonych zbiorów nie zostały uszkodzone z powodu warunków klimatycznych, chorób lub z innych powodów;
 - g) niezbieranie plonów polegające na zakończeniu bieżącego cyklu produkcyjnego na danym obszarze, gdy produkt jest dobrze rozwinięty oraz ma solidną i właściwą jakość handlową, z wyłączeniem zniszczenia produktów w wyniku zjawisk klimatycznych lub chorób;
 - h) ubezpieczenie zbiorów i produkcji przyczyniające się do zabezpieczenia dochodów producentów, którzy ponieśli straty w następstwie klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, chorób lub inwazji agrofagów, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby beneficjenci podejmowali niezbędne działania zapobiegające ryzyku.
3. Państwa członkowskie wybierają w planach strategicznych WPR sektory, w których realizują rodzaje interwencji określone w niniejszym artykule. W odniesieniu do każdego sektora państwa członkowskie wybierają co najmniej jeden cel spośród celów określonych w art. 59 oraz rodzaje interwencji określone w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu. Państwa członkowskie określają interwencje dla każdego rodzaju interwencji. Państwa członkowskie uzasadniają swój wybór sektorów, celów, rodzajów interwencji i interwencji.

Artykuł 61 *Programy operacyjne*

1. Cele oraz interwencje określone przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR realizowane są w każdym odnośnym sektorze za pomocą zatwierdzonych programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów uznanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, na warunkach ustanowionych w niniejszym artykule.
2. Programy operacyjne w sektorach, o których mowa w art. 39 lit. f), trwają minimalnie trzy lata, a maksymalnie siedem lat.
3. W programach operacyjnych opisuje się interwencje wybrane spośród tych określonych przez państwa członkowskie w ich planach strategicznych WPR.
4. Programy operacyjne przedstawiane są do zatwierdzenia państwom członkowskim przez organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
5. Programy operacyjne mogą być realizowane wyłącznie przez organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

6. Programy operacyjne zrzeszeń organizacji producentów nie obejmują tych samych interwencji co programy operacyjne ich organizacji członkowskich. Państwa członkowskie rozpatrują programy operacyjne zrzeszeń organizacji producentów wraz z programami operacyjnymi ich organizacji członkowskich.

W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby:

- a) interwencje w ramach programów operacyjnych zrzeszenia organizacji producentów były w całości finansowane ze składek organizacji członkowskich tego zrzeszenia, a te środki finansowe pochodziły z funduszy operacyjnych organizacji członkowskich;
 - b) interwencje i przeznaczone na nie środki finansowe były określone w programach operacyjnych poszczególnych organizacji członkowskich; oraz
 - c) nie dochodziło do podwójnego finansowania.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje związane z celem, o którym mowa w art. 59 lit. h), nie przekraczały jednej trzeciej łącznych wydatków w ramach programów operacyjnych organizacji producentów lub zrzeszeń organizacji producentów.

Artykuł 62 *Fundusze operacyjne*

1. Organizacje producentów lub ich zrzeszenia działające w sektorach, o których mowa w art. 39 lit. f), mogą tworzyć fundusze operacyjne. Fundusz operacyjny jest finansowany:
- a) ze składek pochodzących od:
 - (i) członków organizacji producentów lub samej organizacji producentów; lub
 - (ii) zrzeszeń organizacji producentów, ze składek ich członków;
 - b) z unijnej pomocy finansowej, która może zostać przyznana organizacjom producentów lub ich zrzeszeniom, jeśli przedstawia one program operacyjny.
2. Fundusze operacyjne wykorzystywane są wyłącznie do finansowania programów operacyjnych zatwierdzonych przez państwa członkowskie.

Artykuł 63 *Unijna pomoc finansowa*

1. Unijna pomoc finansowa jest równa kwocie rzeczywiście wpłaconych składek, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. a), i jest ograniczona do 50 % rzeczywiście poniesionych wydatków.
2. Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do 5 % wartości produkcji sprzedanej przez każdą organizację producentów lub zrzeszenie organizacji producentów.

ROZDZIAŁ IV

RODZAJE INTERWENCJI ZWIĄZANE Z ROZWOJEM OBSZARÓW WIEJSKICH

SEKCJA 1

RODZAJE INTERWENCJI

Artykuł 64

Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich

W ramach niniejszego rozdziału wyróżnia się następujące rodzaje interwencji:

- a) zobowiązania środowiskowe, klimatyczne i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania;
- b) ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru;
- c) niekorzystne warunki specyficzne dla obszaru wynikające z określonych obowiązkowych wymogów;
- d) inwestycje;
- e) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników i zakładanie przedsiębiorstw wiejskich;
- f) narzędzia zarządzania ryzykiem;
- g) współpraca;
- h) wymiana wiedzy i informowanie.

Artykuł 65

Zobowiązania środowiskowe, klimatyczne i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności z tytułu zobowiązań środowiskowych, klimatycznych i innych zobowiązań w dziedzinie zarządzania na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie uwzględniają w swoich planach strategicznych WPR zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne.
3. Państwa członkowskie mogą udostępnić wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji na całym swoim terytorium zgodnie ze swoimi krajowymi, regionalnymi lub lokalnymi szczególnymi potrzebami.
4. Państwa członkowskie przyznają płatności wyłącznie rolnikom i innym beneficjentom, którzy dobrowolnie podejmują zobowiązania w dziedzinie

zarządzania, uznawane za korzystne dla osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1.

5. W ramach tego rodzaju interwencji państwa członkowskie zapewniają wyłącznie płatności dotyczące zobowiązań, które:
 - a) wykraczają poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z rozdziałem I sekcja 2 niniejszego tytułu;
 - b) wykraczają poza minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, dobrostanu zwierząt, jak również inne obowiązkowe wymogi ustanowione na mocy prawa krajowego i prawa Unii;
 - c) wykraczają poza warunki ustanowione w zakresie utrzymywania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a);
 - d) różnią się od zobowiązań, w odniesieniu do których przyznaje się płatności na podstawie art. 28.
6. Państwa członkowskie rekompensują beneficjentom koszty poniesione i dochody utracone w wyniku podjętych zobowiązań. W razie potrzeby mogą one również pokrywać koszty transakcji. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w formie płatności zryczałtowanej lub płatności jednorazowej na jednostkę. Płatności przyznawane są corocznie.
7. Państwa członkowskie mogą promować i wspierać systemy zbiorowe i systemy płatności oparte na rezultatach w celu zachęcania rolników do znaczącej poprawy jakości środowiska na większą skalę i w wymierny sposób.
8. Zobowiązania podejmowane są na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne do osiągnięcia lub utrzymania oczekiwanych korzyści dla środowiska, państwa członkowskie mogą określić w swoich planach strategicznych WPR dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu okresu początkowego. W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach oraz w odniesieniu do nowych zobowiązań podejmowanych bezpośrednio po wypełnieniu zobowiązania w okresie początkowym państwa członkowskie mogą określić krótszy okres w swoich planach strategicznych WPR.
9. W przypadku gdy wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji jest przyznawane na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne, zobowiązania do konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr 834/2007 oraz na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne, państwa członkowskie ustanawiają płatność na hektar.
10. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby przeprowadzające operacje w ramach tego rodzaju interwencji miały dostęp do wiedzy i informacji wymaganych do realizacji takich operacji.
11. Państwa członkowskie zapewniają, aby interwencje objęte zakresem niniejszego artykułu były zgodne z interwencjami przyznanymi na podstawie art. 28.

Artykuł 66

Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 ust. 1.
2. Płatności te są przyznawane osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą w odniesieniu do obszarów wyznaczonych zgodnie z art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.
3. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru.
4. Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w ust. 3, oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru.
5. Płatności przyznaje się corocznie na hektar powierzchni.

Artykuł 67

Niekorzystne warunki specyficzne dla obszaru wynikające z określonych obowiązkowych wymogów

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności z tytułu niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru narzuconych przez wymogi wynikające z wdrożenia dyrektyw 92/43/EWG i 2009/147/WE lub dyrektywy 2000/60/WE na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 ust. 1.
2. Płatności te mogą być przyznawane rolnikom, posiadaczom lasów i innym zarządcom gruntów w odniesieniu do obszarów cechujących się niekorzystnymi warunkami, o których mowa w ust. 1.
3. Przy określaniu obszarów cechujących się niekorzystnymi warunkami państwa członkowskie mogą uwzględnić następujące obszary:
 - a) obszary rolne i leśne sieci Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami 92/43/EWG i 2009/147/WE;
 - b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których mają zastosowanie środowiskowe ograniczenia działalności rolnej lub leśnej, przyczyniające się do wdrażania art. 10 dyrektywy 92/43/EWG, pod warunkiem że obszary te nie przekraczają 5 % powierzchni wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych terytorialnym zakresem stosowania każdego planu strategicznego WPR;

- c) użytki rolne włączone do planów gospodarowania wodami w dorzeczu na podstawie dyrektywy 2000/600/WE.
4. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z niekorzystnymi warunkami specyficznymi dla danego obszaru.
5. Dodatkowe koszty i utracone dochody, o których mowa w ust. 4, oblicza się w następujący sposób:
- a) w odniesieniu do ograniczeń wynikających z dyrektyw 92/43/EWG i 2009/147/WE – w stosunku do niekorzystnych warunków wynikających z wymogów wykraczających poza odnośne normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione zgodnie z niniejszym tytułem rozdział 1 sekcja 2 niniejszego rozporządzenia, jak również wykraczających poza warunki ustanowione w zakresie utrzymania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia;
- b) w odniesieniu do ograniczeń wynikających z dyrektywy 2000/60/WE – w stosunku do niekorzystnych warunków wynikających z wymogów wykraczających poza odnośne wymogi podstawowe w zakresie zarządzania, z wyjątkiem SMR 2, o czym mowa w załączniku III, i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska ustanowione na podstawie rozdziału I sekcja 2 niniejszego tytułu, jak również wykraczających poza warunki ustanowione w zakresie utrzymania użytków rolnych zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia.
6. Płatności przyznaje się corocznie na hektar powierzchni.

Artykuł 68 *Inwestycje*

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na inwestycje na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie na inwestycje materialne i niematerialne, które przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6. Wsparcie dla sektora leśnictwa jest oparte na planie urządzenia lasu lub na równoważnym instrumencie.
3. Państwa członkowskie ustanawiają wykaz niekwalifikowalnych inwestycji i kategorii wydatków obejmujący co najmniej następujące elementy:
- a) zakup praw do produkcji rolnej;
- b) zakup uprawnień do płatności;

- c) zakup gruntów z wyjątkiem zakupu gruntów w celu ochrony środowiska lub zakupu gruntów przez młodych rolników z zastosowaniem instrumentów finansowych;
- d) zakup zwierząt, roślin jednorocznych i sadzenie tych roślin w celach innych niż przywrócenie potencjału rolnego lub leśnego w następstwie klęsk żywiołowych i katastrof;
- e) odsetki od zadłużenia, z wyjątkiem dotacji udzielonych w formie dotacji na spłatę odsetek lub dotacji na opłaty gwarancyjne;
- f) inwestycje w nawadnianie, niezgodne z dążeniem do osiągnięcia dobrego stanu jednolitych części wód, jak określono w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/60/WE, w tym rozwój nawadniania mający wpływ na jednolite części wód, których status określono jako gorszy niż dobry w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu;
- g) inwestycje w duże projekty infrastrukturalne niebędące częścią strategii rozwoju lokalnego;
- h) inwestycje w zalesianie, które nie są spójne z celami w zakresie klimatu i środowiska zgodnymi z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej, określonymi w ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących zalesiania i ponownego zalesiania.

Akapit pierwszy lit. a), b), d) i g) nie ma zastosowania, jeżeli wsparcie udzielane jest w postaci instrumentów finansowych.

4. Państwa członkowskie ograniczają wsparcie do maksymalnego poziomu dofinansowania wynoszącego 75 % kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalny poziom dofinansowania można zwiększyć w odniesieniu do następujących inwestycji:

- a) zalesianie i inwestycje nieprodukcyjne związane z celami szczegółowymi dotyczącymi środowiska i klimatu określonymi w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f);
- b) inwestycje w podstawowe usługi na obszarach wiejskich;
- c) inwestycje w przywrócenie potencjału rolnego lub leśnego w następstwie klęsk żywiołowych lub katastrof oraz inwestycje w odpowiednie działania zapobiegawcze w lasach i w środowisku wiejskim.

Artykuł 69

Rozpoczęcie działalności przez młodych rolników i zakładanie przedsiębiorstw wiejskich

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników i na zakładanie przedsiębiorstw wiejskich na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR, aby przyczynić się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6.

2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu udzielania pomocy na:
 - a) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, którzy spełniają warunki uwzględnione w definicji określonej w art. 4 ust. 1 lit. e);
 - b) zakładanie przedsiębiorstw wiejskich związanych z rolnictwem i leśnictwem lub dywersyfikację dochodów gospodarstw domowych rolników;
 - c) zakładanie przedsiębiorstw prowadzących działalność pozarolniczą na obszarach wiejskich w ramach strategii rozwoju lokalnego.
3. Państwa członkowskie określają warunki dotyczące składania i treści biznesplanu.
4. Państwa członkowskie przyznają wsparcie w formie płatności ryczałtowych. Wsparcie ogranicza się do maksymalnie 100 000 EUR i można je łączyć z instrumentami finansowymi.

Artykuł 70
Narzędzia zarządzania ryzykiem

1. Państwa członkowskie przyznają wsparcie na narzędzia zarządzania ryzykiem na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. Państwa członkowskie przyznają wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji w celu promowania narzędzi zarządzania ryzykiem, które pomagają osobom faktycznie prowadzącym działalność rolniczą w zarządzaniu ryzykiem związanym z produkcją i ryzykiem utraty dochodów w ich działalności rolniczej, będącym poza ich kontrolą, i przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6.
3. Państwa członkowskie mogą przyznawać w szczególności następujące wsparcie:
 - a) wkład finansowy na składki w ramach systemów ubezpieczeń;
 - b) wkład finansowy na fundusze ubezpieczeń wzajemnych, w tym koszty administracyjne utworzenia;
4. Państwa członkowskie ustanawiają następujące warunki kwalifikujące:
 - a) rodzaje i zakres ochrony ubezpieczeniowej kwalifikujących się systemów ubezpieczeń i funduszy ubezpieczeń wzajemnych;
 - b) metodę obliczania strat i czynniki uruchamiające odszkodowania;
 - c) przepisy dotyczące tworzenia funduszy ubezpieczeń wzajemnych i zarządzania nimi.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było przyznawane na pokrycie strat wynoszących co najmniej 20 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat, lub średniej z trzech lat obliczonej na

podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.

6. Państwa członkowskie ograniczają wsparcie do maksymalnego poziomu wynoszącego 70 % kosztów kwalifikowalnych.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby nie wystąpiła nadwyżka rekompensaty w wyniku połączenia interwencji na podstawie niniejszego artykułu z innymi publicznymi lub prywatnymi systemami zarządzania ryzykiem.

Artykuł 71 *Współpraca*

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na cele współpracy na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR w celu przygotowania i wdrożenia projektów grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o których mowa w art. 114, i LEADER, zwanego w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność, oraz w celu promowania systemów jakości, organizacji producentów lub grup producentów, lub innych form współpracy.
2. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu promowania form współpracy, w którą zaangażowane są co najmniej dwa podmioty i która przyczynia się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 6.
3. Państwa członkowskie mogą pokrywać w ramach tego rodzaju interwencji koszty związane ze wszystkimi aspektami współpracy.
4. Państwa członkowskie mogą przyznawać pomoc w postaci ogólnej kwoty pokrywającej koszty współpracy i koszty zrealizowanych projektów i operacji lub mogą pokryć jedynie koszty współpracy i wykorzystać do realizacji projektów zasoby finansowe z innych rodzajów interwencji, krajowych lub unijnych instrumentów wsparcia.
5. W przypadku gdy wsparcie jest wypłacane w postaci ogólnej kwoty, państwa członkowskie zapewniają, aby przestrzegano unijnych przepisów i wymogów dotyczących podobnych działań wspieranych w ramach innych rodzajów interwencji. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do LEADER, zwanego w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.
6. W ramach tego rodzaju interwencji państwa członkowskie nie udzielają wsparcia na współpracę, w którą zaangażowane są wyłącznie jednostki badawcze.
7. W przypadku współpracy w kontekście dziedziczenia gospodarstw rolnych państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie wyłącznie rolnikom, którzy osiągnęli wiek emerytalny, określony w prawie krajowym.

8. Państwa członkowskie ograniczają wsparcie do maksymalnie siedmiu lat, z wyjątkiem – w odpowiednio uzasadnionych przypadkach – zbiorowych działań w dziedzinie środowiska i klimatu zmierzających do osiągnięcia celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 72

Wymiana wiedzy i informowanie

1. Państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie na wymianę wiedzy i informowanie w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa i przedsiębiorstw wiejskich, na warunkach określonych w niniejszym artykule i doprecyzowanych w ich planach strategicznych WPR.
2. W ramach tego rodzaju interwencji państwa członkowskie mogą pokryć koszty wszelkich stosownych działań zmierzających do wspierania innowacji, dostępu do szkoleń i doradztwa oraz wymiany i rozpowszechniania wiedzy i informacji, które przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych, o których mowa w art. 6.
3. Państwa członkowskie ograniczają wsparcie do maksymalnie 75 % kosztów kwalifikowalnych.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego w przypadku tworzenia usług doradczych dla rolników państwa członkowskie mogą przyznawać wsparcie w formie ustalonej kwoty w maksymalnej wysokości 200 000 EUR.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 w regionach najbardziej oddalonych i w innych należycie uzasadnionych przypadkach państwa członkowskie mogą stosować wyższą stawkę lub wyższą kwotę niż ta ustalona w wymienionym ustępie, tak aby osiągnąć cele szczegółowe, o których mowa w art. 6.
5. W przypadku wsparcia na tworzenie usług doradczych dla rolników państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było ograniczone w czasie.
6. Państwa członkowskie zapewniają, aby działania wspierane w ramach tego rodzaju interwencji opierały się na opisie systemu AKIS przewidzianym w planie strategicznym WPR zgodnie z art. 102 lit. a) ppkt (i) oraz były spójne z tym opisem.

SEKCJA 2

ELEMENTY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO RÓŻNYCH RODZAJÓW INTERWENCJI

Artykuł 73

Wybór operacji

1. Po konsultacji z komitetem monitorującym, o którym mowa w art. 111, instytucja zarządzająca planem strategicznym WPR lub inne wyznaczone instytucje pośredniczące określają kryteria kwalifikacji interwencji w odniesieniu do następujących rodzajów interwencji: inwestycje, rozpoczęcie działalności przez młodych rolników i zakładanie przedsiębiorstw wiejskich, współpraca, wymiana

wiedzy i informowanie. Celem kryteriów kwalifikacji jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji.

Państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu kryteriów kwalifikacji w odniesieniu do interwencji inwestycyjnych wyraźnie ukierunkowanych na cele środowiskowe lub realizowanych w związku z odbudową ekosystemów.

2. Odpowiedzialność instytucji zarządzającej, określona w ust. 1, pozostaje bez uszczerbku dla zadań lokalnych grup działania określonych w art. 27 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów].
3. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli wsparcie udzielane jest w postaci instrumentów finansowych.
4. Kryteria kwalifikacji nie mogą być definiowane w odniesieniu do operacji, które otrzymały certyfikat „pieczęci doskonałości” w ramach programu „Horyzont 2020+” lub „Horyzont Europa”, lub zostały wybrane w ramach Life +, pod warunkiem że takie operacje są zgodne z planem strategicznym WPR.
5. Operacje nie mogą zostać wybrane do wsparcia, jeśli zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed skierowaniem do instytucji zarządzającej wniosku o dofinansowanie w ramach planu strategicznego WPR, niezależnie od tego, czy dokonano wszystkich powiązanych płatności.

Artykuł 74

Przepisy ogólne dotyczące instrumentów finansowych

1. W przypadku gdy wsparcie w ramach rodzajów interwencji ujętych w niniejszym rozdziale przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, jak określono w art. 52 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], zastosowanie mają definicje „instrumentu finansowego”, „produktu finansowego”, „ostatecznego odbiorcy”, „funduszu zarządzającego”, „funduszu szczegółowego”, „efektu dźwigni”, „współczynnika mnożnikowego”, „kosztów zarządzania” i „opłat za zarządzanie” określone w art. 2 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] oraz przepisy tytułu V rozdział II sekcja 2 tego rozporządzenia.

Ponadto stosuje się przepisy określone w ust. 2–5.

2. W przypadku gdy wsparcie w ramach rodzajów interwencji ujętych w niniejszym rozdziale przyznawane jest w formie instrumentów finansowych, jak określono w art. 52 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], państwa członkowskie przestrzegają wymogów określonych w poniższych ustępach.
3. Zgodnie z art. 52 ust. 2 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] i na zasadzie odstępstwa od art. 62 ust. 2 niniejszego rozporządzenia kapitał obrotowy, wykorzystywany niezależnie lub jako część operacji, może stanowić wydatek kwalifikowalny.

W odniesieniu do działań wchodzących w zakres art. 42 TFUE kapitał obrotowy może stanowić wydatek kwalifikowalny o ekwiwalencie dotacji brutto w wysokości

do 200 000 EUR w dowolnym okresie trzech lat obrotowych, bez uszczerbku dla poziomów dofinansowania określonych w niniejszym rozporządzeniu.

4. W przypadku gdy operacja otrzymuje połączone wsparcie w formie instrumentów finansowych i dotacji, maksymalny mający zastosowanie poziom dofinansowania ma zastosowanie do połączonego wsparcia udzielonego tej operacji, a połączone wydatki kwalifikowalne zadeklarowane przez państwo członkowskie nie mogą przekraczać 100 % kwalifikowalnych kosztów operacji.
5. Wydatki kwalifikowalne w ramach instrumentu finansowego stanowi łączna kwota wkładów wpłaconych na rzecz planu strategicznego WPR lub, w przypadku gwarancji – łączna kwota odpisana zgodnie z uzgodnieniami zawartymi w umowach gwarancyjnych, w okresie kwalifikowalności z instrumentu finansowego, jeżeli kwota ta odpowiada:
 - a) płatnościom dla lub na rzecz ostatecznych odbiorców, w przypadku pożyczek, inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych;
 - b) zasobom odpisanym zgodnie z uzgodnieniami zawartymi w umowach gwarancyjnych, zarówno zaległym, jak i takim, których termin zapadalności już upłynął, w celu pokrycia ewentualnych strat wynikających z żądania wypłaty środków z gwarancji, wyliczonych na podstawie współczynnika mnożnikowego, pokrywających wielokrotność kwoty nowych wypłaconych pożyczek bazowych lub inwestycji kapitałowych na rzecz ostatecznych odbiorców;
 - c) płatnościom dla lub na rzecz ostatecznych odbiorców, w przypadku gdy instrumenty finansowe łączone są z wszelkimi innymi wkładami Unii w ramach operacji dotyczącej jednego instrumentu finansowego zgodnie z art. 52 ust. 5 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów];
 - d) płatnościom z tytułu opłat za zarządzanie i zwrotom kosztów zarządzania poniesionych przez podmioty wdrażające instrument finansowy.

Do celów lit. b) niniejszego ustępu współczynnik mnożnikowy ustala się w drodze ostrożnej oceny *ex ante* ryzyka i uzgadnia się go w odpowiedniej umowie o finansowaniu. Współczynnik mnożnikowy można zmienić, jeśli jest to uzasadnione późniejszymi zmianami warunków rynkowych. Taka zmiana nie ma mocy wstecznej.

Do celów niniejszego ustępu lit. d) opłaty za zarządzanie są oparte na realizacji celów. W przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz zarządzający lub fundusze szczegółowe zgodnie z art. 53 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr [w sprawie wspólnych przepisów] są wyłaniane w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia, do kwoty kosztów zarządzania i wnoszonych do tych organów opłat za zarządzanie, które mogą być zadeklarowane jako wydatki kwalifikowalne, ma zastosowanie próg [do 5 %] całkowitej kwoty wkładów wpłaconych na rzecz planu strategicznego WPR i wypłaconych ostatecznym odbiorcom w formie pożyczek, inwestycji kapitałowych i quasi-kapitałowych lub odpisanych zgodnie z uzgodnieniami zawartymi w umowach gwarancyjnych.

Próg ten nie ma zastosowania, jeśli podmioty wdrażające instrumenty finansowe wyłania się w drodze przetargu konkurencyjnego zgodnie z obowiązującymi

przepisami, a w ramach przetargu konkurencyjnego określono potrzebę wyższych kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie.

Jeżeli od ostatecznych odbiorców pobierane są opłaty manipulacyjne lub dowolna ich część, nie można deklarować ich jako wydatków kwalifikowalnych.

Artykuł 75

Wykorzystanie EFRROW realizowanego za pośrednictwem InvestEU lub w połączeniu z InvestEU

1. Zgodnie z art. 10 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] oraz z wymogami określonymi w niniejszym artykule państwa członkowskie mogą przydzielić w planie strategicznym WPR kwotę, która ma zostać zrealizowana za pośrednictwem InvestEU. Kwota, która ma zostać zrealizowana za pośrednictwem InvestEU, nie może przekraczać 5 % całkowitej alokacji z EFRROW, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków. Plan strategiczny WPR zawiera uzasadnienie wykorzystania gwarancji budżetowych InvestEU.

Oprócz alokacji, o której mowa w akapicie pierwszym, państwa członkowskie mogą przydzielić część pomocy technicznej określonej w art. 112, która ma zostać wniesiona do InvestEU, na odpowiednie „InvestEU Wsparcie” działalności określonej w umowie o przyznanie wkładu określonej w art. [9] [rozporządzenia w sprawie InvestEU].

2. W odniesieniu do wniosków o zmianę planu strategicznego WPR, o których mowa w art. 107, można wskazywać wyłącznie zasoby przyszłych lat kalendarzowych.

Do alokacji na podstawie ust. 1 nie można wykorzystywać zasobów z lat 2026 i 2027.

3. Kwota, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy, jest wykorzystywana w celu tworzenia rezerw na część gwarancji UE w ramach puli państwa członkowskiego.
4. W przypadku braku zawarcia do dnia 31 grudnia 2021 r. umowy o przyznanie wkładu określonej w art. [9] [rozporządzenia w sprawie InvestEU] na kwotę, o której mowa w ust. 1, państwo członkowskie składa wniosek o zmianę planu strategicznego WPR zgodnie z art. 107 w celu wykorzystania odnośnej kwoty.

Umowa o przyznanie wkładu na kwotę, o której mowa w ust. 1, przydzieloną we wniosku o zmianę planu strategicznego WPR, zostaje zawarta w chwili przyjęcia decyzji o zmianach planu strategicznego WPR.

5. W przypadku braku zawarcia umowy w sprawie gwarancji, określonej w art. [9] [rozporządzenia w sprawie InvestEU], w terminie [9] miesięcy od daty zatwierdzenia umowy o przyznanie wkładu odnośne kwoty wpłacone do wspólnego funduszu rezerw jako rezerwa zostają przesunięte z powrotem do planu strategicznego WPR, a państwo członkowskie składa odpowiedni wniosek o zmianę planu strategicznego WPR.
6. W przypadku braku pełnego wykonania umowy w sprawie gwarancji, określonej w art. [9] [rozporządzenia w sprawie InvestEU], w terminie [czterech lat] od daty jej

podpisania, państwo członkowskie może wnioskować o to, by kwoty zaangażowane w umowie w sprawie gwarancji, lecz nieobejmujące pożyczek bazowych ani innych instrumentów obarczonych ryzykiem, były traktowane zgodnie z ust. 5.

7. Środki wypracowane przez fundusz InvestEU lub przypisane kwotom wniesionym do tego funduszu i zrealizowane na podstawie gwarancji budżetowych udostępnia się państwu członkowskiemu i wykorzystuje na potrzeby zwrotnych form wsparcia zgodnie z planem strategicznym WPR.

Artykuł 76

Adekwatność i dokładność obliczeń płatności

Jeśli wsparcie przyznaje się na podstawie dodatkowych kosztów i utraconych dochodów zgodnie z art. 65, 66 i 67, państwa członkowskie zapewniają, aby odpowiednie obliczenia były adekwatne i dokładne oraz określone z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody. W tym celu podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową przeprowadza obliczenia lub potwierdza adekwatność i dokładność obliczeń.

Artykuł 77

Uprozczone formy kosztów

1. Nie naruszając przepisów art. 65, 66, 67 i 69, wsparcie przyznane na podstawie niniejszego rozdziału może przyjmować następujące formy:
 - a) zwrot kosztów kwalifikowalnych rzeczywiście poniesionych przez beneficjenta;
 - b) koszty jednostkowe;
 - c) płatności ryczałtowe;
 - d) finansowanie według stawek zryczałtowanych.
2. Kwoty dotyczące form dotacji, o których mowa w ust. 1 lit. b), c) i d), ustala się w jeden z następujących sposobów:
 - a) za pomocą rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń w oparciu o:
 - (i) dane statystyczne, inne obiektywne informacje lub ocenę ekspercką; lub
 - (ii) zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów; lub
 - (iii) zastosowanie zwyczajowej praktyki księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów;
 - b) za pomocą projektów budżetu;

- c) zgodnie z przepisami dotyczącymi stosowania odpowiednich kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek zryczałtowanych stosowanych w ramach polityk Unii w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji;
- d) zgodnie z przepisami dotyczącymi stosowania odpowiednich kosztów jednostkowych, płatności ryczałtowych i stawek zryczałtowanych stosowanych w ramach systemów dotacji finansowanych w całości przez państwo członkowskie w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji.

Artykuł 78

Przekazane uprawnienia dotyczące dodatkowych wymogów odnoszących się do rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wymogi dodatkowe w stosunku do określonych w niniejszym rozdziale, dotyczące warunków przyznawania wsparcia w ramach następujących rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich:

- a) zobowiązania w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 65;
- b) inwestycje, o których mowa w art. 68;
- c) współpraca, o której mowa w art. 71.

TYTUŁ IV PRZEPISY FINANSOWE

Artykuł 79

Wydatki w ramach EFRG i EFRROW

1. Z EFRG finansowane są rodzaje interwencji związane z:
 - a) płatnościami bezpośrednimi określonymi w art. 14;
 - b) interwencjami sektorowymi określonymi w tytule III rozdział III.
2. Z EFRROW finansuje się rodzaje interwencji, o których mowa w tytule III rozdział IV.

Artykuł 80

Kwalifikowalność wydatków

1. Wydatki kwalifikują się do wkładu z EFRG i EFRROW od dnia 1 stycznia roku następującego po roku zatwierdzenia planu strategicznego WPR przez Komisję.
2. Wydatki, które stają się kwalifikowalne w wyniku zmiany planu strategicznego WPR, kwalifikują się do wkładu z EFRROW od daty przedłożenia Komisji wniosku o zmianę.

Na zasadzie odstępstwa od art. 73 ust. 5 i akapitu pierwszego, w przypadku środków nadzwyczajnych związanych z klęskami żywiołowymi, katastrofami lub niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi lub ze znaczną i nagłą zmianą warunków społeczno-ekonomicznych danego państwa członkowskiego lub regionu, w planie strategicznym WPR można przewidzieć uznawanie wydatków finansowanych z EFRROW i wynikających ze zmian tego planu za kwalifikowalne od daty wystąpienia zdarzenia.

3. Wydatki kwalifikują się do wkładu z EFRROW, jeżeli zostały poniesione przez beneficjenta i uregulowane do dnia 31 grudnia [2029] r. Ponadto wydatki kwalifikują się do wkładu z EFRROW tylko wtedy, gdy odnośna pomoc została rzeczywiście wypłacona przez agencję płatniczą do dnia 31 grudnia [2029] r.

Artykuł 81

Alokacje finansowe na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich

1. Nie naruszając przepisów art. 15 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], łączna kwota na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich, którą można przyznać w danym państwie członkowskim na podstawie tytułu III rozdział II niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do danego roku kalendarzowego, nie może przekraczać alokacji finansowej tego państwa członkowskiego określonej w załączniku IV.

Nie naruszając przepisów art. 15 rozporządzenia (UE) [rozporządzenie horyzontalne], maksymalna kwota, którą można przyznać w danym państwie członkowskim w roku kalendarzowym na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 2 niniejszego rozporządzenia i przed zastosowaniem art. 15 niniejszego rozporządzenia, nie może przekraczać alokacji finansowej tego państwa członkowskiego określonej w załączniku VI.

Do celów art. 86 ust. 5 w załączniku VII określono alokację finansową państwa członkowskiego, o której mowa w akapicie pierwszym, po odliczeniu kwot określonych w załączniku VI i przed wszelkimi przesunięciami zgodnie z art. 15.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających alokacje państw członkowskich określone w załącznikach IV i VII w celu uwzględnienia zmian całkowitych maksymalnych kwot płatności bezpośrednich, które mogą zostać przyznane, w tym przesunąć, o których mowa w art. 15 i 90, przesunąć alokacji finansowych, o których mowa w art. 82 ust. 5, i wszelkich odliczeń, potrzebnych do sfinansowania rodzajów interwencji w pozostałych sektorach, o których mowa w art. 82 ust. 6.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego przy dostosowaniu załącznika VII nie bierze się pod uwagę żadnych przesunąć zgodnie z art. 15.

3. Kwota orientacyjnych alokacji finansowych, o których mowa w art. 88, w podziale na interwencje w odniesieniu do rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich określonych w art. 14, które mają zostać przyznane w państwie członkowskim w odniesieniu do danego roku kalendarzowego, może przekroczyć przydział tego państwa członkowskiego określony w załączniku IV o szacunkową kwotę zmniejszenia płatności uwzględnioną w planie strategicznym WPR, o której mowa w art. 100 ust. 2 lit. d) akapit drugi.

Artykuł 82

Alokacje finansowe na określone sektorowe rodzaje interwencji

1. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze wina jest przydzielana państwom członkowskim zgodnie z załącznikiem V.
2. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze pszczelarskim jest przydzielana państwom członkowskim zgodnie z załącznikiem VIII.
3. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze chmielu przydzielona Niemcom wynosi 2 188 000 EUR rocznie.
4. Unijna pomoc finansowa na rodzaje interwencji w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych jest przydzielana w następujący sposób:
 - a) 10 666 000 EUR rocznie dla Grecji;
 - b) 554 000 EUR rocznie dla Francji; oraz
 - c) 34 590 000 EUR rocznie dla Włoch.

5. Odośne państwa członkowskie mogą zdecydować w swoich planach strategicznych WPR o przesunięciu łącznych alokacji finansowych, o których mowa w ust. 3 i 4, do swoich alokacji na płatności bezpośrednie. Decyzja ta nie podlega zmianie.

Alokacje finansowe państw członkowskich przesunięte do alokacji na płatności bezpośrednie stają się niedostępne do wykorzystania na rodzaje interwencji, o których mowa w ust. 3 i 4.
6. Państwa członkowskie mogą zdecydować w swoich planach strategicznych WPR o wykorzystaniu do 3 % alokacji danego państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie określonej w załączniku IV, po odliczeniu kwot dostępnych w odniesieniu do bawełny, o których mowa w załączniku VI, na rodzaje interwencji w pozostałych sektorach, o których mowa w tytule III rozdział III sekcja 7.
7. Państwa członkowskie mogą w 2023 r. zmienić swoje decyzje, o których mowa w ust. 6, w ramach wniosku o zmianę swoich planów strategicznych WPR, o których mowa w art. 107.
8. Ilości określone w zatwierdzonym planie strategicznym WPR, wynikające z zastosowania ust. 6 i 7, są wiążące dla odośnych państw członkowskich.

Artykuł 83

Alokacje finansowe na rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich

1. Całkowita kwota unijnego wsparcia na rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. wynosi 78 811 mln EUR w cenach bieżących zgodnie z wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2021–2027³⁸.
2. 0,25 % zasobów, o których mowa w ust. 1, przeznacza się na finansowanie realizowanej z inicjatywy Komisji działalności w zakresie pomocy technicznej, o której mowa w art. 7 rozporządzenia (UE) [horyzontalnego], w tym europejskiej sieci ds. wspólnej polityki rolnej, o której mowa w art. 113 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, i europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o którym mowa w art. 114 niniejszego rozporządzenia. Działalność ta może dotyczyć poprzednich i kolejnych okresów obowiązywania planów strategicznych WPR.
3. Podział kwot, o których mowa w ust. 1, na poszczególne lata według państw członkowskich, po odliczeniu kwoty, o której mowa w ust. 2, przedstawiony jest w załączniku IX.
4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających załącznik IX w celu zmiany podziału na poszczególne lata według

³⁸ Wniosek w sprawie rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, COM(2018)322 final.

państw członkowskich, w celu: uwzględnienia istotnych zmian, w tym przesunięć, o których mowa w art. 15 i 90, dokonania dostosowań technicznych bez zmiany ogólnych alokacji lub uwzględnienia wszelkich innych zmian przewidzianych w akcie ustawodawczym po przyjęciu niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 84 *Wkład EFRROW*

W akcie wykonawczym Komisji zatwierdzającym plan strategiczny WPR zgodnie z art. 106 ust. 6 ustala się maksymalny wkład z EFRROW w ten plan. Wkład EFRROW oblicza się na podstawie kwoty kwalifikowalnych wydatków publicznych.

Artykuł 85 *Stawki wkładu EFRROW*

1. W planach strategicznych WPR ustala się jednolitą wielkość wkładu EFRROW mającą zastosowanie do wszystkich interwencji.
2. Maksymalna stawka wkładu EFRROW wynosi:
 - a) 70 % kwalifikowalnych wydatków publicznych w regionach najbardziej oddalonych oraz na mniejszych wyspach Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 229/2013;
 - b) 70 % kwalifikowalnych wydatków publicznych w regionach słabiej rozwiniętych;
 - c) 65 % wydatków kwalifikowalnych na płatności na podstawie art. 66;
 - d) 43 % kwalifikowalnych wydatków publicznych w pozostałych regionach.

Minimalna stawka wkładu EFRROW wynosi 20 %.

3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 maksymalna stawka wkładu EFRROW wynosi:
 - a) 80 % w przypadku zobowiązań w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 65 niniejszego rozporządzenia, płatności na podstawie art. 67 niniejszego rozporządzenia, inwestycji nieprodukcyjnych, o których mowa w art. 68 niniejszego rozporządzenia, wsparcia na rzecz europejskiego partnerstwa innowacyjnego na podstawie art. 71 oraz LEADER, zwanego w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność;
 - b) 100 % w przypadku operacji dofinansowywanych ze środków przeniesionych do EFRROW zgodnie z art. 15 i 90 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 86
Minimalne i maksymalne alokacje finansowe

1. Co najmniej 5 % określonego w załączniku IX całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR rezerwuje się na LEADER, zwany w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.
2. Co najmniej 30 % określonego w załączniku IX całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR rezerwuje się na interwencje służące osiągnięciu celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) niniejszego rozporządzenia, z wyłączeniem interwencji na podstawie art. 66.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania do regionów najbardziej oddalonych.

3. Maksymalnie 4 % określonego w załączniku IX całkowitego wkładu EFRROW w plan strategiczny WPR może być wykorzystane do finansowania działań z zakresu pomocy technicznej, o których mowa w art. 112, z inicjatywy państw członkowskich.

Wkład EFRROW może zostać zwiększony do 6 % w odniesieniu do planów strategicznych WPR, gdy całkowita kwota unijnego wsparcia na rozwój obszarów wiejskich wynosi do 90 mln EUR.

Pomoc techniczna jest zwracana jako finansowanie według stawek zryczałtowanych zgodnie z art. 125 ust. 1 lit. e) rozporządzenia (UE, Euratom).../... [nowe rozporządzenie finansowe] w ramach płatności okresowych na podstawie art. 30 rozporządzenia (UE) [horyzontalne]. Stawka zryczałtowana odpowiada określonej w planie strategicznym WPR wartości procentowej pomocy technicznej w stosunku do całkowitej kwoty zadeklarowanych wydatków.

4. W odniesieniu do każdego państwa członkowskiego minimalną kwotę określoną w załączniku X rezerwuje się na wkład w osiągnięcie celu szczegółowego „przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej” określonego w art. 6 ust. 1 lit. g). Na podstawie analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń („analizy SWOT”) oraz określenia potrzeb, które należy uwzględnić, kwota ta jest wykorzystywana na następujące rodzaje interwencji:

- a) uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników określone w art. 27;
- b) rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, o którym mowa w art. 69;

5. Orientacyjne alokacje finansowe na interwencje wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji, o których mowa w tytule III rozdział II sekcja 2 podsekcja 1, ograniczone są maksymalnie do 10 % kwot określonych w załączniku VII.

Na zasadzie odstępstwa od przepisów akapitu pierwszego państwa członkowskie, które zgodnie z art. 53 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 wykorzystwały na dobrowolne wsparcie związane z produkcją ponad 13 % swojego rocznego pułapu krajowego określonego w załączniku II do tego rozporządzenia, mogą podjąć decyzję o przeznaczeniu na wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji ponad 10 % kwoty określonej w załączniku VII. Wynikający z tego odsetek nie

przekracza wartości procentowej zatwierdzonej przez Komisję na dobrowolne wsparcie związane z produkcją na rok składania wniosków 2018.

Wartość procentową, o której mowa w akapicie pierwszym, można zwiększyć maksymalnie o 2 %, pod warunkiem że kwota odpowiadająca odsetkowi przekraczającemu poziom 10 %, jest przydzielona na wsparcie z tytułu upraw roślin wysokobiałkowych na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 1.

Kwota ujęta w zatwierdzonym planie strategicznym WPR, wynikająca z zastosowania akapitów pierwszego i drugiego, ma moc wiążącą.

6. Bez uszczerbku dla przepisów art. 15 rozporządzenia (UE) [horyzontalnego] maksymalna kwota, którą można przyznać w danym państwie członkowskim przed zastosowaniem art. 15 niniejszego rozporządzenia na podstawie tytułu III rozdział II sekcja 2 podsekcja 1 niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do danego roku kalendarzowego, nie może przekraczać kwot ustalonych w planie strategicznym WPR zgodnie z ust. 6.
7. Państwa członkowskie mogą zdecydować w swoich planach strategicznych WPR o wykorzystaniu określonej części alokacji z EFRROW na lewarowanie wsparcia i zwiększenie skali zintegrowanych strategicznych projektów ochrony przyrody zdefiniowanych w [rozporządzeniu LIFE] oraz o finansowaniu działań dotyczących transnarodowej mobilności edukacyjnej osób w dziedzinie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, ukierunkowanych na młodych rolników, zgodnie z [rozporządzeniem w sprawie programu Erasmus].

Artykuł 87

Śledzenie wydatków w dziedzinie klimatu

1. Na podstawie informacji dostarczonych przez państwa członkowskie Komisja dokonuje ewaluacji, za pomocą prostej i wspólnej metody, wkładu polityki w realizację celów dotyczących zmiany klimatu.
2. Wkład w realizację celu dotyczącego wydatków jest szacowany przy zastosowaniu szczegółowych wskaźników korygujących, zróżnicowanych w zależności od tego, czy wsparcie przyczynia się w znacznym, czy w umiarkowanym stopniu do osiągnięcia celów związanych ze zmianą klimatu. Wskaźniki korygujące są następujące:
 - a) 40 % w przypadku wydatków w ramach podstawowego wsparcia dochodu do celów stabilności i uzupełniającego wsparcia dochodu, o których mowa w tytule III rozdział II sekcja II podsekcje 2 i 3;
 - b) 100 % w przypadku wydatków w ramach systemów na rzecz klimatu i środowiska, o których mowa w tytule III rozdział II sekcja II podsekcja 4;
 - c) 100 % w przypadku wydatków na interwencje, o których mowa w art. 86 ust. 2 akapit pierwszy;
 - d) 40 % w przypadku wydatków z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru, o których mowa w art. 66.

Artykuł 88
Orientacyjna alokacja finansowa

1. Państwa członkowskie określają w planie strategicznym WPR orientacyjną alokację finansową na każdą interwencję. W odniesieniu do każdej interwencji iloczyn planowanej kwoty jednostkowej, bez stosowania procentowego odchylenia, o którym mowa w art. 89, i planowanych produktów, jest równy tej orientacyjnej alokacji finansowej.
2. W przypadku gdy w ramach interwencji planowane są różne kwoty jednostkowe, suma iloczynów planowanych kwot jednostkowych, bez stosowania procentowego odchylenia, o którym mowa w art. 89, i odpowiadających im planowanych produktów, jest równa orientacyjnej alokacji finansowej, o której mowa w ust. 1.

Artykuł 89
Odchylenie od kwoty jednostkowej

1. Bez uszczerbku dla stosowania art. 15 państwa członkowskie ustalają maksymalną kwotę wsparcia na jednostkę lub wartość procentową odchylenia dla każdej interwencji spośród następujących rodzajów interwencji:
 - a) płatności bezpośrednie niezwiązane z wielkością produkcji oraz wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji, o których mowa w tytule III rozdział II;
 - b) zobowiązania w dziedzinie zarządzania, o których mowa w art. 65;
 - c) płatności z tytułu ograniczeń naturalnych lub innych niekorzystnych warunków specyficznych dla obszaru, o których mowa w art. 66 i 67.

Wartość procentowa odchylenia to wartość procentowa, o którą zrealizowana średnia lub jednolita kwota jednostkowa może przekroczyć planowaną średnią lub jednolitą kwotę jednostkową, o której mowa w planie strategicznym WPR.

W przypadku każdej interwencji w formie płatności bezpośrednich zrealizowana średnia lub jednolita kwota jednostkowa nigdy nie może być niższa niż planowana kwota jednostkowa, chyba że zrealizowane produkty przekraczają planowane produkty ustalone w planie strategicznym WPR.

W przypadku gdy w ramach interwencji określono różne kwoty jednostkowe, niniejszy akapit stosuje się w odniesieniu do każdej jednolitej lub średniej kwoty jednostkowej w ramach takiej interwencji.

2. Do celów niniejszego artykułu zrealizowaną średnią lub jednolitą kwotę jednostkową oblicza się przez podzielenie kwoty rocznych zrealizowanych wydatków przez odpowiadające im zrealizowane produkty dla każdej interwencji.

Artykuł 90

Elastyczność między alokacjami w formie płatności bezpośrednich a alokacjami z EFRROW

1. W projekcie swojego planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 106 ust. 1, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o przesunięciu:
 - a) do 15 % alokacji państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie określonej w załączniku IV, po odliczeniu alokacji w odniesieniu do bawełny określonych w załączniku VI na lata kalendarzowe 2021–2026, do alokacji państwa członkowskiego na EFRROW w latach budżetowych 2022–2027; lub
 - b) do 15 % alokacji państwa członkowskiego na EFRROW w latach budżetowych 2022–2027 do alokacji państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie określonej w załączniku IV na lata kalendarzowe 2021–2026.

Wartość procentowa przesunięcia z alokacji państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie do alokacji państwa członkowskiego na EFRROW, o której mowa w akapicie pierwszym, może zostać zwiększona o:

 - a) maksymalnie 15 punktów procentowych, pod warunkiem że państwa członkowskie wykorzystają odnośne zwiększenie na interwencje finansowane z EFRROW, aby osiągnąć cele szczegółowe dotyczące środowiska i klimatu, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f);
 - b) maksymalnie 2 punkty procentowe, pod warunkiem że państwa członkowskie wykorzystają odnośne zwiększenie zgodnie z art. 86 ust. 4 lit. b).
2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, określa wartość procentową, o której mowa w ust. 1 i która może różnić się w zależności od roku kalendarzowego.
3. Państwa członkowskie mogą w 2023 r. zmienić swoje decyzje, o których mowa w ust. 1, w ramach wniosku o zmianę swoich planów strategicznych WPR, o których mowa w art. 107.

TYTUŁ V

PLAN STRATEGICZNY WPR

ROZDZIAŁ I

WYMOGI OGÓLNE

Artykuł 91

Plany strategiczne WPR

Państwa członkowskie ustanawiają plany strategiczne WPR zgodnie z niniejszym rozporządzeniem w celu wdrożenia unijnego wsparcia finansowanego z EFRG lub EFRROW w ramach realizacji celów szczegółowych, określonych w art. 6.

W oparciu o analizę SWOT, o której mowa w art. 103 ust. 2, i ocenę potrzeb, o której mowa w art. 96, w planach strategicznych WPR państwa członkowskie określają strategię interwencji, jak wskazano w art. 97, wyznaczając w niej ilościowe cele końcowe i cele pośrednie, prowadzące do realizacji celów szczegółowych, określonych w art. 6. Cele końcowe określa się za pomocą wspólnego zestawu wskaźników rezultatu, określonych w załączniku I.

Państwa członkowskie dobierają interwencje, aby osiągnąć te cele końcowe w oparciu o rodzaje interwencji określone w tytule III.

Każdy plan strategiczny WPR obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 92

Bardziej ambitne cele związane ze środowiskiem i klimatem

1. Za pośrednictwem planów strategicznych WPR, a w szczególności za pośrednictwem elementów strategii interwencji, o której mowa w art. 97 ust. 2 lit. a), państwa członkowskie dążą do wniesienia większego wkładu w osiągnięcie określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu, w porównaniu z ogólnym wkładem w realizację celu określonego w art. 110 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, poprzez wsparcie w ramach EFRG i EFRROW w okresie 2014–2020.
2. Państwa członkowskie wyjaśniają w swych planach strategicznych WPR, na podstawie dostępnych informacji, w jaki sposób zamierzają osiągnąć cel wniesienia większego wkładu określony w ust. 1. Podstawą tego wyjaśnienia muszą być istotne informacje, takie jak te, o których mowa w art. 95 ust. 1 lit. a)–f) oraz w art. 95 ust. 2 lit. b).

Artykuł 93
Struktura planów strategicznych WPR

Każde państwo członkowskie opracowuje jeden plan strategiczny WPR w odniesieniu do całego swojego terytorium.

W przypadku gdy elementy planu strategicznego WPR są ustanawiane na poziomie regionalnym, państwo członkowskie zapewnia spójność i zgodność z elementami planu strategicznego WPR na poziomie krajowym.

Artykuł 94
Wymogi proceduralne

1. Państwa członkowskie sporządzają plany strategiczne WPR w oparciu o przejrzyste procedury, zgodnie ze swymi ramami instytucjonalnymi i prawnymi.
2. Organ państwa członkowskiego odpowiedzialny za opracowanie planu strategicznego WPR zapewnia efektywny udział właściwych organów ds. ochrony środowiska i klimatu w opracowywaniu środowiskowych i klimatycznych aspektów planu.
3. Każde państwo członkowskie organizuje partnerstwo z właściwymi organami regionalnymi i lokalnymi. Partnerstwo obejmuje co najmniej następujących partnerów:
 - a) właściwe organy publiczne;
 - b) partnerów gospodarczych i społecznych;
 - c) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie oraz, w stosownych przypadkach, podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, równości płci i niedyskryminacji.

Państwa członkowskie włączają tych partnerów w przygotowanie planów strategicznych WPR.

4. Państwa członkowskie i Komisja współpracują w celu zapewnienia skutecznej koordynacji we wdrażaniu planów strategicznych WPR, z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i zarządzania dzielonego.

ROZDZIAŁ II

TREŚĆ PLANU STRATEGICZNEGO WPR

Artykuł 95
Treść planów strategicznych WPR

1. Każdy plan strategiczny WPR zawiera następujące sekcje:
 - a) ocena potrzeb;

- b) strategia interwencji;
 - c) opis elementów wspólnych dla kilku interwencji;
 - d) opis określonych w strategii płatności bezpośrednich, interwencji sektorowych i interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich;
 - e) plan dotyczący celów końcowych i plan finansowy;
 - f) opis systemu zarządzania i koordynacji;
 - g) opis elementów zapewniających modernizację WPR;
 - h) opis elementów związanych z uproszczeniem i ograniczeniem obciążeń administracyjnych dla beneficjentów końcowych.
2. Każdy plan strategiczny WPR zawiera następujące załączniki:
- a) załącznik I w sprawie oceny *ex ante* i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA);
 - b) załącznik II w sprawie analizy SWOT;
 - c) załącznik III w sprawie konsultacji z partnerami;
 - d) załącznik IV w sprawie płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny;
 - e) załącznik V w sprawie dodatkowego finansowania krajowego w zakresie objętym planem strategicznym WPR.
3. Szczegółowe przepisy dotyczące treści poszczególnych sekcji i załączników do planów strategicznych WPR, o których mowa w ust. 1 i 2, określono w art. 96–103.

Artykuł 96
Ocena potrzeb

Ocena potrzeb, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. a), obejmuje następujące elementy:

- a) streszczenie analizy SWOT, o której mowa w art. 103 ust. 2;
- b) w odniesieniu do każdego celu szczegółowego określonego w art. 6, identyfikację potrzeb opartą o dane uzyskane z analizy SWOT. Opisać należy wszystkie potrzeby, niezależnie od tego, czy zostaną one uwzględnione w ramach planu strategicznego WPR, czy nie;
- c) w odniesieniu do celu szczegółowego polegającego na wsparciu godziwych dochodów gospodarstw rolnych oraz na wsparciu ich odporności, określonego w art. 6 ust. 1 lit. a), ocenę potrzeb w zakresie zarządzania ryzykiem;
- d) w stosownych przypadkach, analizę szczególnych potrzeb obszarów geograficznych podatnych na zagrożenia, takich jak regiony najbardziej oddalone;

- e) hierarchię priorytetów i potrzeb, w tym należyte uzasadnienie dokonanych wyborów oraz, w odpowiednich przypadkach, przyczyny, dla których w planie strategicznym WPR niektórych zidentyfikowanych potrzeb nie uwzględniono lub uwzględniono je tylko częściowo.

W odniesieniu do celów szczegółowych w zakresie klimatu i środowiska, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. d), e) oraz f), w ocenie uwzględnia się krajowe plany w zakresie środowiska i klimatu opracowane na podstawie instrumentów prawnych, o których mowa w załączniku XI.

Państwa członkowskie wykorzystują do tej oceny najnowsze i najbardziej wiarygodne dane.

Artykuł 97 *Strategia interwencji*

1. Dla każdego celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 i uwzględnionego w planie strategicznym WPR w strategii interwencji, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. b) określa się:
 - a) cele końcowe dla każdego z odnośnych wspólnych i, w stosownych przypadkach, szczegółowych wskaźników rezultatu planu strategicznego WPR, i związanych z nimi celów pośrednich. Wartości tych celów końcowych należy uzasadnić w świetle oceny potrzeb, o której mowa w art. 96. W odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) oraz f) cele końcowe należy zdefiniować w oparciu o wyjaśnienie w ust. 2 lit. a) i b) niniejszego artykułu;
 - b) w oparciu o rodzaje interwencji określone w tytule III, z wyjątkiem płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny, określonej w tym tytule rozdział II sekcja 3 podsekcja 2, interwencje należy projektować w taki sposób, aby odpowiadały konkretnej sytuacji na danym obszarze, kierując się prawidłową logiką interwencji, popartą oceną *ex ante*, o której mowa w art. 125, analizą SWOT, o której mowa w art. 103 ust. 2, i oceną potrzeb, o której mowa w art. 96;
 - c) elementy obrazujące, w jaki sposób interwencje umożliwią osiągnięcie celów końcowych, wraz z wyjaśnieniem, na czym polega ich wzajemna spójność i kompatybilność;
 - d) elementy wykazujące, że alokacja środków finansowych na interwencje w ramach planu strategicznego WPR jest uzasadniona i odpowiednia do osiągnięcia wyznaczonych celów końcowych, oraz spójna z planem finansowym, o którym mowa w art. 100.
2. W strategii interwencji należy także przedstawić następujące elementy, wykazujące spójność strategii i komplementarność interwencji w ramach poszczególnych celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1:
 - a) przegląd elementów środowiskowych i klimatycznych planu strategicznego WPR, w którym opisane są warunki początkowe i komplementarność między warunkowością a poszczególnymi interwencjami służącymi realizacji celów szczegółowych w zakresie klimatu i ochrony środowiska, określonych w art. 6

ust. 1 lit. d), e) i f), jak również to, w jaki sposób ma zostać osiągnięty cel wniesienia większego wkładu określony w art. 92;

- b) wyjaśnienie, w jaki sposób elementy środowiskowe i klimatyczne planu strategicznego WPR mają przyczyniać się do już ustalonych długoterminowych celów krajowych określonych w instrumentach prawnych, o których mowa w załączniku XI, lub wynikających z nich;
- c) w odniesieniu do celu szczegółowego „przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej”, określonego w art. 6 ust. 1 lit. g), należy przedstawić przegląd odpowiednich interwencji w ramach planu strategicznego WPR i warunków szczegółowych, takich jak określone w art. 22 ust. 4, art. 27, art. 69 i art. 71 ust. 7. Przedstawiając plan finansowy w odniesieniu do rodzajów interwencji, o których mowa w art. 27 i 69, państwa członkowskie powinny odnieść się w szczególności do art. 86 ust. 5. Przegląd powinien też zawierać wyjaśnienie powiązań z instrumentami krajowymi z myślą o poprawieniu spójności działań unijnych i krajowych w tej dziedzinie;
- d) przegląd interwencji związanych z sektorami, w tym wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji, o którym mowa w tytule III rozdział II sekcja 3 podsekcja 1, i interwencji sektorowych, o których mowa w tytule III rozdział III, z uzasadnieniem wyboru odnośnych sektorów, wykazem interwencji w poszczególnych sektorach, opisem ich komplementarności oraz ewentualne uzupełniającymi celami szczegółowymi sektorowych rodzajów interwencji, o których mowa w tytule III rozdział III;
- e) wyjaśnienie, które interwencje przyczynią się do zapewnienia spójnego i zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem;
- f) opis powiązań między interwencjami krajowymi i regionalnymi, w tym podział alokacji finansowych na poszczególne interwencje i fundusze.

Artykuł 98

Elementy wspólne dla różnych interwencji

Opis elementów wspólnych dla różnych interwencji, o których mowa w art. 95 ust. 1 lit. c), obejmuje:

- a) definicje określone przez państwa członkowskie zgodnie z art. 4 ust. 1, oraz minimalne wymagania dotyczące interwencji w formie płatności bezpośrednich niezwiązanych z wielkością produkcji zgodnie z art. 16;
- b) opis systemu warunkowości, obejmujący:
 - (i) w odniesieniu do każdej normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, o której mowa w załączniku III – opis sposobu, w jaki wdrażana jest unijna norma, w tym następujące elementy: streszczenie praktyki gospodarstw rolnych, terytorialnego zakresu stosowania, rodzaju rolników, których dotyczy, oraz uzasadnienia wkładu w realizację głównego celu danej praktyki;

- (ii) opis ogólnego wkładu w realizację konkretnych celów dotyczących środowiska i klimatu określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f);
- c) opis wykorzystywania „pomocy technicznej”, o której mowa w art. 83 ust. 2, art. 86 ust. 3 i art. 112, oraz sieci WPR, o których mowa w art. 113;
- d) inne informacje dotyczące wdrażania; w szczególności:
 - (i) krótki opis ustalania wartości uprawnień do płatności i, w stosownych przypadkach, funkcjonowania rezerwy;
 - (ii) wykorzystanie szacowanej kwoty pochodzącej ze zmniejszenia płatności bezpośrednich, o którym mowa w art. 15;
 - (iii) przegląd koordynacji, rozgraniczenia i komplementarności między EFRROW i innymi funduszami unijnymi wykorzystywanymi na obszarach wiejskich.

Artykuł 99 *Interwencje*

Opis każdej interwencji wymienionej w strategii, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. d), obejmuje:

- a) rodzaj interwencji, do którego należy;
- b) zakres terytorialny;
- c) konkretną formę lub wymagania tej interwencji, które zapewniają skuteczny wkład w realizację celu(-ów) szczegółowego(-ych) określonych w art. 6 ust. 1; w przypadku interwencji środowiskowych i klimatycznych, związek z wymogami w zakresie warunkowości, gdzie należy wykazać, że praktyki nie pokrywają się;
- d) warunki kwalifikowalności;
- e) w odniesieniu do każdej interwencji, która opiera się na rodzajach interwencji wymienionych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, wskazanie, co powoduje, że jest ona zgodna z odpowiednimi postanowieniami załącznika 2 do Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, jak określono w art. 10 i w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, oraz w odniesieniu do każdej interwencji, która nie opiera się na rodzajach interwencji wymienionych w załączniku II do niniejszego rozporządzenia, wskazanie, czy – a jeśli tak, to w jaki sposób – przestrzega ona odpowiednich postanowień art. 6.5 Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa lub załącznika 2 do tego porozumienia;
- f) roczne planowane produkty interwencji oraz, w stosownych przypadkach, podział na jednolite lub średnie kwoty jednostkowe wsparcia;
- g) planowaną roczną jednostkową kwotę wsparcia, jej uzasadnienie i uzasadnione maksymalne górne odchylenie od tej kwoty jednostkowej, o którym mowa w art. 89. W stosownych przypadkach należy też podać następujące informacje:
 - (i) formę wsparcia i poziom dofinansowania;

- (ii) obliczenia jednostkowych kwot wsparcia i ich certyfikację, o której mowa w art. 76;
 - (iii) poszczególne jednolite jednostkowe kwoty wsparcia w ramach tej interwencji, w szczególności dla grup terytoriów określonych w art. 18 ust. 2;
 - (iv) przypadki, w których państwa członkowskie zdecydowały o zróżnicowaniu kwoty podstawowego wsparcia dochodu na hektar zgodnie z art. 18 ust. 2 niniejszego rozporządzenia dla każdej z grup terytoriów;
- h) wynikające z powyższego roczne alokacje finansowe na interwencję, o których mowa w art. 88. W stosownych przypadkach należy przedstawić podział na kwoty przewidziane na dotacje i kwoty przewidziane na instrumenty finansowe;
- i) wskazanie, czy interwencja leży poza zakresem art. 42 TFUE i czy podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa.

Artykuł 100

Plan dotyczący celów końcowych i plany finansowe

1. Plan dotyczący celów końcowych, o którym mowa w art. 95 ust. 1 lit. e), składa się z tabeli podsumowującej cele końcowe, o których mowa w art. 97 ust. 1 lit. a), wskazującej podział na roczne cele pośrednie.
2. Plan finansowy, o którym mowa w art. 95 ust. 1 lit. e), obejmuje tabele zgodne z art. 99 lit. f) i h), w tym:
 - a) alokacje państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich, o których mowa w art. 81 ust. 1, na sektorowe rodzaje interwencji w odniesieniu do wina, o których mowa w art. 82 ust. 1, na rodzaje interwencji w odniesieniu do pszczelarstwa, o których mowa w art. 82 ust. 2, oraz na rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich, o których mowa w art. 83 ust. 3;
 - b) przesunięcia kwot między rodzajami interwencji w formie płatności bezpośrednich i rodzajami interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich zgodnie z art. 90 oraz wszelkie potrącenia z alokacji państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich w celu udostępnienia kwot na rodzaje interwencji przeznaczone dla innych sektorów, o których mowa w tytule III rozdział III sekcja VII, zgodnie z art. 82 ust. 7;
 - c) alokacje państw członkowskich na sektorowe rodzaje interwencji w odniesieniu do oliwy z oliwek, o których mowa w art. 82 ust. 4, i chmielu, o których mowa w art. 82 ust. 3, a jeżeli te rodzaje interwencji nie są realizowane, decyzję o włączeniu odpowiednich alokacji do alokacji danego państwa członkowskiego na płatności bezpośrednie, zgodnie z art. 82 ust. 5;
 - d) podział alokacji państw członkowskich na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich po przesunięciach określonych w lit. b) i c) w oparciu o orientacyjne alokacje finansowe z podziałem na rodzaje interwencji i na poszczególne interwencje, z określeniem planowanych produktów, średniej lub

jednolitej kwoty jednostkowej i maksymalnego odchylenia, o którym mowa w art. 89. W stosownych przypadkach podział obejmuje kwotę rezerwy na uprawnienia do płatności.

Należy wyszczególnić całkowitą szacowaną kwotę pochodzącą ze zmniejszenia płatności.

Biorąc pod uwagę wykorzystanie kwot wynikających ze zmniejszenia płatności, o których mowa w art. 15 i art. 81 ust. 3, te orientacyjne alokacje finansowe, związane z nimi planowane produkty i odpowiadające im średnie kwoty jednostkowe lub jednolite kwoty jednostkowe są ustalane przed zmniejszeniem płatności;

- e) podział alokacji krajowych na sektorowe rodzaje interwencji, o których mowa w tytule III rozdział III sekcja VII, w podziale na poszczególne interwencje i ze wskazaniem planowanych produktów i średniej kwoty jednostkowej;
- f) podział alokacji państw członkowskich na rozwój obszarów wiejskich po przesunięciach do i z płatności bezpośrednich określonych w lit. b), z podziałem na rodzaje interwencji i na poszczególne interwencje, w tym całkowite kwoty na przedmiotowy okres, ze wskazaniem mającej zastosowanie stawki wkładu z EFRROW, w stosownych przypadkach w podziale na poszczególne interwencje i na kategorię regionu. W przypadku przesunięcia środków z płatności bezpośrednich, należy określić interwencję(-e) lub części interwencji finansowaną(-e) z przesunięcia. W tabeli określa się również planowane produkty poszczególnych interwencji i średnie lub jednolite kwoty jednostkowe oraz, w stosownych przypadkach, planowany podział kwot na dotacje i instrumenty finansowe. Określa się również kwoty przeznaczone na pomoc techniczną;
- g) wskazania dotyczące interwencji przyczyniających się do spełnienia wymogu minimalnej kwoty wydatków określonego w art. 86.

Elementy, o których mowa w niniejszym ustępie, ustala się na rok.

Artykuł 101 *Systemy zarządzania i koordynacji*

Opis systemów zarządzania i koordynacji, o których mowa w art. 95 ust. 1 lit. f), obejmuje:

- a) wyznaczenie wszystkich organów zarządzających, o których mowa w tytule II rozdział II rozporządzenia (UE) [horyzontalnego];
- b) wyznaczenie i określenie roli podmiotów upoważnionych i instytucji pośredniczących, o których nie ma mowy w rozporządzeniu (UE) [horyzontalnym];
- c) informacje dotyczące systemów kontroli i kar, o których mowa w tytule IV rozporządzenia (UE) [horyzontalnego], w tym:
 - (i) zintegrowany system administrowania i kontroli, o których mowa w tytule IV rozdział II rozporządzenia (UE) [horyzontalnego];

- (ii) system kontroli i kar dotyczący warunkowości, o którym mowa w tytule IV rozdział IV rozporządzenia (UE) [horyzontalnego];
 - (iii) właściwe organy kontroli odpowiedzialne za weryfikacje;
- d) opis struktury monitorowania i sprawozdawczości.

Artykuł 102 *Modernizacja*

W opisie elementów zapewniających modernizację WPR, o której mowa w art. 95 ust. 1 lit. g), podkreśla się elementy planu strategicznego WPR, które przyczynią się do modernizacji sektora rolnego oraz WPR, i zawiera on w szczególności:

- a) przegląd sposobu, w jaki plan strategiczny WPR przyczyni się do realizacji przekrojowego celu ogólnego określonego w art. 5 akapit drugi, dotyczącego sprzyjania dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji, a także zachęcania do ich wykorzystywania, w szczególności poprzez:
 - (i) opis struktury organizacyjnej europejskiego systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (Agricultural Knowledge and Innovation System – AKIS), pomyślanego jako pomost wymiany praktyk organizacyjnych i wiedzy między osobami, organizacjami i instytucjami, które rozwijają i wykorzystują wiedzę na potrzeby rolnictwa oraz powiązanych dziedzin;
 - (ii) opis, w jaki sposób usługi doradcze, o których mowa w art. 13, sieci badawcze i sieci WPR będą uzupełniać się w ramach AKIS oraz w jaki sposób świadczone są usługi doradcze i usługi wsparcia innowacji;
- b) opis strategii rozwoju technologii cyfrowych w rolnictwie i na obszarach wiejskich, oraz strategii stosowania tych technologii do poprawy skuteczności i efektywności interwencji w ramach planu strategicznego WPR.

Artykuł 103 *Załączniki*

1. Załącznik I do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. a), zawiera podsumowanie najważniejszych wyników oceny *ex ante*, o której mowa w art. 125, i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA), o której mowa w dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady³⁹, oraz opis sposobu ich uwzględnienia lub uzasadnienie, dlaczego nie zostały uwzględnione, jak również link do pełnego sprawozdania z oceny *ex ante* i sprawozdania ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

³⁹ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30).

2. Załącznik II do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. b), zawiera analizę SWOT aktualnej sytuacji obszaru objętego planem strategicznym WPR.

Analiza SWOT opiera się na aktualnej sytuacji obszaru objętego planem strategicznym WPR i dla każdego celu szczegółowego określonego w art. 6 ust. 1 obejmuje przekrojowy opis ogólnej aktualnej sytuacji obszaru objętego planem strategicznym WPR oparty o wspólne wskaźniki kontekstu oraz inne aktualne informacje jakościowe i ilościowe, takie jak: badania, poprzednie sprawozdania z ewaluacji, analizy sektorowe, wnioski wyciągnięte z wcześniejszych doświadczeń.

Ponadto w odniesieniu do realizacji każdego celu ogólnego i szczegółowego określonego w art. 5 i art. 6 ust. 1 opis ten powinien w szczególności uwypatniać:

- a) mocne strony wskazane w planie strategicznym WPR obszaru;
- b) słabe strony wskazane w planie strategicznym WPR obszaru;
- c) szanse wskazane w planie strategicznym WPR obszaru;
- d) zagrożenia wskazane w planie strategicznym WPR obszaru;
- e) w stosownych przypadkach analizę aspektów terytorialnych, z naciskiem na obszary objęte ukierunkowanymi interwencjami;
- f) w stosownych przypadkach analizę aspektów sektorowych, zwłaszcza odnośnie do sektorów objętych ukierunkowanymi interwencjami lub programami sektorowymi.

W odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e) oraz f) analiza SWOT odwołuje się do krajowych planów opracowanych na podstawie instrumentów prawnych, o których mowa w załączniku XI.

W odniesieniu do celu szczegółowego polegającego na przyciąganiu młodych rolników, określonego w art. 6 ust. 1 lit. g), SWOT zawiera krótką analizę dostępu do gruntów, obrotu ziemią, zmian struktury użytkowania gruntów, dostępu do finansowania i kredytów, a także dostępu do wiedzy i doradztwa.

W odniesieniu do ogólnego celu przekrojowego określonego w art. 5 akapit drugi, dotyczącego sprzyjania dzieleniu się wiedzą, innowacji i cyfryzacji, a także zachęcania do ich wykorzystywania, analiza SWOT dostarcza również istotnych informacji na temat funkcjonowania AKIS i związanych z nim struktur.

3. Załącznik III do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. c), zawiera wyniki konsultacji z partnerami oraz krótki opis sposobu, w jaki przeprowadzono konsultacje.
4. Załącznik IV do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. d), zawiera krótki opis płatności specyficznej w odniesieniu do bawełny oraz jej komplementarności z innymi interwencjami w ramach planu strategicznego WPR.

5. Załącznik V do planu strategicznego WPR, o którym mowa w art. 95 ust. 2 lit. e), zawiera następujące elementy:
- a) krótki opis dodatkowego finansowania krajowego przyznawanego w ramach planu strategicznego WPR, w tym kwot na poszczególne środki, oraz wskazanie zgodności z wymogami niniejszego rozporządzenia;
 - b) wyjaśnienie komplementarności z interwencjami w ramach planu strategicznego WPR; oraz
 - c) wskazanie, czy dodatkowe finansowanie krajowe leży poza zakresem art. 42 TFUE i czy podlega ocenie zgodności z zasadami pomocy państwa.

Artykuł 104

Przekazanie uprawnień w zakresie treści planu strategicznego WPR

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających niniejszy rozdział w odniesieniu do treści planów strategicznych WPR i załączników do nich.

Artykuł 105

Uprawnienia wykonawcze w zakresie treści planu strategicznego WPR

Komisja może przyjmować akty wykonawcze określające zasady przedstawiania w planach strategicznych WPR elementów opisanych w art. 96–103. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

ROZDZIAŁ III

ZATWIERDZANIE I ZMIANY PLANU STRATEGICZNEGO WPR

Artykuł 106

Zatwierdzenie planu strategicznego WPR

1. Każde państwo członkowskie przedkłada Komisji projekt planu strategicznego WPR, zawierający informacje, o których mowa w art. 95, najpóźniej dnia 1 stycznia 2020 r.
2. Komisja ocenia projekty planów strategicznych WPR na podstawie ich kompletności, spójności i zgodności z ogólnymi zasadami prawa Unii, z niniejszym rozporządzeniem oraz przepisami przyjętymi na jego podstawie, a także z rozporządzeniem horyzontalnym, ich efektywnego wkładu w realizację celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1, wpływu na prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i zakłócenia konkurencji, a także obciążenie administracyjne beneficjentów i administracji. Ocena dotyczy w szczególności adekwatności strategii planu strategicznego WPR do odpowiednich celów szczegółowych, celów końcowych, interwencji i alokacji środków budżetowych w celu realizacji celów szczegółowych planu strategicznego WPR poprzez proponowane interwencje, na podstawie analizy SWOT oraz oceny *ex ante*.

3. W zależności od rezultatów oceny, o której mowa w ust. 2, w ciągu trzech miesięcy od daty przedłożenia planu strategicznego WPR Komisja może skierować do państw członkowskich uwagi.

Państwa członkowskie dostarczają Komisji wszystkich niezbędnych dodatkowych informacji oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzają zmiany w projekcie planu.

4. Komisja zatwierdza projekt planu strategicznego WPR, pod warunkiem że przedstawiono potrzebne informacje i Komisja jest przekonana, że plan jest zgodny z ogólnymi zasadami prawa Unii i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, przepisami przyjętymi na jego podstawie oraz z rozporządzeniem (UE) [horyzontalnym].

5. Plan strategiczny WPR jest zatwierdzany nie później niż osiem miesięcy po jego przedłożeniu przez odnośne państwo członkowskie.

Zatwierdzenie nie obejmuje informacji, o których mowa w art. 101 lit. c) i w załącznikach I–IV do planu strategicznego WPR, o których mowa w art. 95 ust. 2 lit. a)–d).

W należycie uzasadnionych przypadkach państwo członkowskie może zwrócić się do Komisji o zatwierdzenie planu strategicznego WPR, który nie zawiera wszystkich elementów. W takim przypadku zainteresowane państwo członkowskie określa, których części planu strategicznego WPR brakuje, wskazując orientacyjne cele końcowe i plany finansowe, o których mowa w art. 100, dla całego planu strategicznego WPR, aby wykazać ogólną spójność i konsekwencję planu. Brakujące elementy planu strategicznego WPR przedkłada się Komisji w formie zmiany planu zgodnie z art. 107.

6. Komisja zatwierdza każdy plan strategiczny WPR w drodze decyzji wykonawczej, bez stosowania procedury komitetowej, o której mowa w art. 139.
7. Plany strategiczne WPR mają skutki prawne wyłącznie po ich zatwierdzeniu przez Komisję.

Artykuł 107

Zmiana planu strategicznego WPR

1. Państwa członkowskie mogą składać do Komisji wnioski o zmianę swoich planów strategicznych WPR.
2. Wnioski o zmianę planów strategicznych WPR powinny być należycie uzasadnione i określać w szczególności spodziewany wpływ zmian planu na realizację celów szczegółowych, o których mowa w art. 6 ust. 1. Do wniosku dołączany jest zmieniony plan, w tym – w stosownych przypadkach – zaktualizowane załączniki.
3. Komisja ocenia zgodność zaproponowanych zmian z niniejszym rozporządzeniem i przepisami przyjętymi na jego podstawie, a także z rozporządzeniem (UE) [horyzontalnym], oraz skuteczność ich wkładu w realizację celów szczegółowych.

4. Komisja zatwierdza zmianę do planu strategicznego WPR, o którą wnioskowano, pod warunkiem że przedstawiono potrzebne informacje i Komisja jest przekonana, że zmieniony plan jest zgodny z ogólnymi zasadami prawa Unii i wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu, przepisami przyjętymi na jego podstawie oraz z rozporządzeniem (UE) [horyzontalnym].
5. Komisja może przedstawić swoje uwagi w terminie 30 dni roboczych od złożenia wniosku o zmianę planu strategicznego WPR. Państwo członkowskie dostarcza Komisji wszelkich niezbędnych dodatkowych informacji.
6. Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR jest zatwierdzany nie później niż trzy miesiące po jego przedłożeniu przez państwo członkowskie, pod warunkiem że odpowiednio uwzględniono wszystkie uwagi przedstawione przez Komisję.
7. Wniosek o zmianę planu strategicznego WPR można składać nie częściej niż raz na rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem ewentualnych wyjątków, które zostaną określone przez Komisję zgodnie z art. 109.
8. Komisja zatwierdza każdą zmianę planu strategicznego WPR w drodze decyzji wykonawczej, bez stosowania procedury komitetowej, o której mowa w art. 139.
9. Nie naruszając przepisów art. 80, zmiany planu strategicznego WPR mają skutki prawne wyłącznie po ich zatwierdzeniu przez Komisję.
10. Korekt o czysto typograficznym lub redakcyjnym charakterze lub oczywistych błędów, które nie mają wpływu na wdrażanie polityki ani interwencję, nie uznaje się za wniosek o zmianę. Państwa członkowskie informują Komisję o takich korektach.

Artykuł 108

Obliczanie terminów działań Komisji

Do celów niniejszego rozdziału, w przypadku gdy na dane działanie Komisji ustalono termin, liczy się on od momentu, kiedy przedłożono wszystkie informacje, spełniając wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu oraz przepisach przyjętych na jego podstawie.

Termin ten nie obejmuje okresu rozpoczynającego się w dniu następującym po dniu, w którym Komisja wysłała do państwa członkowskiego uwagi lub wniosek o dodatkowe informacje, i trwającego do dnia, w którym dane państwo członkowskie odpowie Komisji.

Artykuł 109

Uprawnienia delegowane

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych zmieniających niniejszy rozdział w odniesieniu do:

- a) procedur i nieprzekraczalnych terminów zatwierdzania planów strategicznych WPR;
- b) procedur i nieprzekraczalnych terminów składania i zatwierdzania wniosków o zmiany planów strategicznych WPR;

- c) częstotliwości, z jaką należy składać plany strategiczne WPR w trakcie okresu programowania, w tym określenia wyjątkowych przypadków, w których nie uwzględnia się maksymalnej liczby zmian, o której mowa w art. 107 ust. 7.

TYTUŁ VI

KOORDYNACJA I ZARZĄDZANIE

Artykuł 110

Instytucja zarządzająca

1. Państwa członkowskie wyznaczają instytucję zarządzającą ich planami strategicznymi WPR.

Państwa członkowskie ustanawiają odpowiedni system zarządzania i kontroli w sposób zapewniający przejrzysty przydział i rozdział funkcji między instytucją zarządzającą a innymi organami. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie skutecznego funkcjonowania tego systemu przez cały okres realizacji planu strategicznego WPR.

2. Instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie planem strategicznym WPR i za realizowanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób. W szczególności zapewnia ona:

- a) odpowiedni bezpieczny system rejestracji elektronicznej, służący do przechowywania i zgłaszania informacji statystycznych na temat planu i jego realizacji, niezbędnych do celów monitorowania i ewaluacji, a w szczególności informacji wymaganych do monitorowania postępów w osiąganiu określonych celów i celów końcowych, a także do zarządzania tymi informacjami;
- b) aby beneficjenci oraz inne podmioty zaangażowane w realizację interwencji:
 - (i) zostali poinformowani o swoich obowiązkach wynikających z przyznanej pomocy oraz prowadzili oddzielny system rachunkowości albo korzystali z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z daną operacją;
 - (ii) byli świadomi wymogów dotyczących dostarczania danych instytucji zarządzającej oraz rejestrowania danych dotyczących produktów i rezultatów;
- c) zainteresowani beneficjenci otrzymali, w stosownych przypadkach za pomocą środków elektronicznych, wykaz wymogów podstawowych w zakresie zarządzania oraz minimalnych norm w zakresie zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych zgodnie z tytułem III rozdział I sekcja 2, które należy stosować na poziomie gospodarstwa, a także jasne i dokładne informacje na ich temat;
- d) aby ocena *ex ante*, o której mowa w art. 125, była zgodna z systemem oceny i monitorowania oraz aby została przyjęta i przekazana Komisji;
- e) istnienie planu ewaluacji, o którym mowa w art. 126, przeprowadzenie oceny *ex post*, o której mowa w wymienionym artykule, w terminach ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, zgodność ewaluacji z systemem monitorowania

i ewaluacji oraz przedłożenie ich komitetowi monitorującemu, o którym mowa w art. 111, i Komisji;

- f) przekazywanie komitetowi monitorującemu informacji i dokumentów potrzebnych do monitorowania realizacji planu strategicznego WPR w świetle jego celów szczegółowych i priorytetów;
 - g) sporządzenie rocznego sprawozdania z realizacji celów, wraz ze zbiorczymi zestawieniami dotyczącymi monitorowania oraz jego przedłożenie Komisji po konsultacji z komitetem monitorującym;
 - h) podjęcie odpowiednich działań następczych w odpowiedzi na uwagi Komisji dotyczące rocznego sprawozdania z realizacji celów;
 - i) w odniesieniu do interwencji wybranych do finansowania udostępnienie agencji płatniczej przed zatwierdzeniem płatności wszelkich niezbędnych informacji, w szczególności dotyczących zastosowanych procedur oraz wszelkich przeprowadzonych kontroli;
 - j) aby beneficjenci interwencji finansowanych z EFRG innych niż interwencje z tytułu obszarów i zwierząt, potwierdzali otrzymanie wsparcia finansowego, w tym właściwie wykorzystywali symbol Unii, zgodnie z zasadami określonymi przez Komisję zgodnie z ust. 5;
 - k) rozpowszechnianie informacji o planie strategicznym WPR, w tym z wykorzystaniem krajowej sieci WPR, poprzez informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych w propagowanie równości kobiet i mężczyzn oraz odpowiednich organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska, o możliwościach oferowanych przez plan strategiczny WPR i zasadach uzyskania dostępu do finansowania w ramach planu strategicznego WPR, a także poprzez informowanie beneficjentów i ogółu społeczeństwa o wspieraniu przez Unię rolnictwa oraz rozwoju obszarów wiejskich za pomocą planu strategicznego WPR.
3. Do zarządzania interwencjami w ramach planu strategicznego WPR i realizacji tego planu państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca może wyznaczyć spośród samorządów lokalnych, organów ds. rozwoju regionalnego lub organizacji pozarządowych jedną instytucję pośredniczącą lub kilka takich instytucji.
4. W przypadku gdy część zadań instytucji zarządzającej zostanie powierzona innemu podmiotowi, zachowuje ona pełną odpowiedzialność za skuteczność i prawidłowość zarządzania tymi zadaniami i ich wykonywania. Instytucja zarządzająca zapewnia stworzenie odpowiednich przepisów, umożliwiających odnośnemu podmiotowi uzyskanie wszystkich danych i informacji niezbędnych do wykonania tych zadań.
5. Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o przepisy szczegółowe dotyczące stosowania wymogów w zakresie informacji, promocji i eksponowania działań, o których mowa w ust. 2 lit. j) i k).

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 111 *Komitet monitorujący*

1. Przed złożeniem planu strategicznego WPR państwo członkowskie powołuje komitet ds. monitorowania realizacji planu strategicznego WPR (zwany dalej „komitetem monitorującym”).

Każdy komitet monitorujący przyjmuje swój regulamin.

Komitet monitorujący zbiera się co najmniej raz w roku i dokonuje przeglądu wszystkich kwestii mających wpływ na postępy w osiąganiu celów końcowych planu strategicznego WPR.

Państwo członkowskie publikuje na stronie internetowej regulamin komitetu monitorującego i wszystkie dane i informacje wymieniane z komitetem monitorującym.

2. O składzie komitetu monitorującego decyduje państwo członkowskie, które zapewnia zrównoważoną reprezentację przedstawicieli właściwych organów publicznych i instytucji pośredniczących oraz przedstawicieli partnerów, o których mowa w art. 94 ust. 3.

Każdy członek komitetu monitorującego ma jeden głos.

Państwo członkowskie publikuje na stronie internetowej wykaz członków komitetu monitorującego.

Przedstawiciele Komisji uczestniczą w pracach komitetu monitorującego, pełniąc rolę doradcą.

3. Komitet monitorujący rozpatruje w szczególności:
 - a) postępy w realizacji planu strategicznego WPR i osiąganiu celów pośrednich i celów końcowych;
 - b) wszelkie problemy mające wpływ na realizację celów planu strategicznego WPR i działania podjęte w celu zaradzenia im;
 - c) elementy oceny *ex ante* wymienione w art. 52 ust. 3 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] i dokument strategiczny, o którym mowa w art. 53 ust. 1 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów];
 - d) postępy w dokonywaniu ewaluacji, sporządzaniu sprawozdań podsumowujących ewaluacje i w działaniach następnych podjętych w związku z ustaleniami;
 - e) realizację działań w zakresie komunikacji i eksponowania;

- f) w stosownych przypadkach budowanie zdolności administracyjnych organów publicznych i beneficjentów;
4. Komitet monitorujący przedstawia swoją opinię na temat:
- a) projektu planu strategicznego WPR;
 - b) metody i kryteriów wyboru operacji;
 - c) rocznych sprawozdań z realizacji celów;
 - d) planu ewaluacji i wszelkich zmian w tym planie;
 - e) wszelkich propozycji instytucji zarządzającej dotyczących zmian planu strategicznego WPR.

Artykuł 112

Pomoc techniczna z inicjatywy państwa członkowskiego

1. Z inicjatywy państwa członkowskiego z EFRROW można wspierać działania niezbędne do skutecznego zarządzania wsparciem związanym z planem strategicznym WPR i realizacji tego wsparcia, w tym utworzenia i funkcjonowania krajowych sieci WPR, o których mowa w art. 113 ust. 1. Działania, o których mowa w niniejszym ustępie, mogą dotyczyć poprzednich oraz kolejnych okresów obowiązywania planów strategicznych WPR.
2. Wspierane mogą być też działania instytucji funduszu głównego zgodnie z art. 25 ust. 4, 5 i 6 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów].
3. Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich nie obejmuje finansowania jednostek certyfikujących w rozumieniu art. 11 rozporządzenia (UE) [horyzontalnego].

Artykuł 113

Europejskie i krajowe sieci ds. wspólnej polityki rolnej

1. Najpóźniej 12 miesięcy po zatwierdzeniu przez Komisję planu strategicznego WPR każde państwo członkowskie tworzy krajową sieć ds. wspólnej polityki rolnej (krajową sieć WPR) na potrzeby kontaktów na szczeblu krajowym między organizacjami i organami administracji, doradcami, naukowcami i innymi podmiotami zaangażowanymi w innowacje w dziedzinie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.
2. W celu objęcia jedną siecią kontaktów krajowych sieci, organizacji i struktur administracyjnych z sektora rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich na poziomie Unii należy powołać europejską sieć ds. wspólnej polityki rolnej (europejska sieć WPR).
3. Tworzenie sieci kontaktów za pośrednictwem sieci WPR ma następujące cele:

- a) zwiększenie udziału wszystkich zainteresowanych stron przy opracowywaniu i realizacji planów strategicznych WPR;
- b) wspieranie organów administracji państw członkowskich w realizacji planów strategicznych WPR oraz przejścia na model realizacji oparty na wynikach;
- c) ułatwianie wzajemnego uczenia się i interakcji między wszystkimi podmiotami sektora rolnictwa i obszarów wiejskich;
- d) wspieranie innowacyjności i wspieranie włączania wszystkich zainteresowanych stron w procesy wymiany i rozwijania wiedzy;
- e) wspieranie zdolności monitorowania i ewaluacji wszystkich zainteresowanych stron;
- f) przyczynianie się do rozpowszechniania rezultatów planów strategicznych WPR.

4. Wkład sieci WPR w realizację celów określonych w ust. 3, polega na:

- a) gromadzeniu, analizie i rozpowszechnianiu informacji na temat działań wspieranych w ramach planów strategicznych WPR;
- b) przyczynianiu się do zwiększania potencjału administracji państw członkowskich i innych podmiotów zaangażowanych w realizację planów strategicznych WPR, w tym w zakresie procesów monitorowania i ewaluacji;
- c) gromadzeniu i rozpowszechnianiu wiedzy o dobrych praktykach,
- d) gromadzeniu informacji – w tym danych statystycznych i administracyjnych – oraz przeprowadzaniu analiz na temat zmian sytuacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich, mających znaczenie dla celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1;
- e) tworzeniu platform, organizacji forów i wydarzeń ułatwiających wymianę doświadczeń między zainteresowanymi stronami oraz wzajemne uczenie się, w tym w stosownych przypadkach kontaktach z sieciami kontaktów w państwach trzecich;
- f) gromadzeniu informacji na temat finansowanych struktur i projektów, takich jak lokalne grupy działania, o których mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], grupy operacyjne europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o których mowa w art. 114 ust. 4, oraz podobnych struktur i projektów i ułatwianiu funkcjonowania sieci kontaktów tych struktur i projektów;
- g) wspieraniu projektów współpracy między lokalnymi grupami działania lub podobnymi lokalnymi strukturami na rzecz rozwoju, w tym współpracy międzynarodowej;
- h) rozwijaniu powiązań z innymi strategiami lub sieciami kontaktów finansowanymi przez Unię;

- i) przyczynianiu się do dalszego rozwoju WPR i przygotowywaniu wszystkich kolejnych okresów planowania strategicznego WPR;
- j) w przypadku krajowych sieci WPR – uczestnictwie w działalności europejskiej sieci WPR.

Artykuł 114

Europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa

1. Komisja ustanawia europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EPI-AGRI).
2. Celem EPI jest stymulowanie innowacji oraz poprawa wymiany wiedzy.
3. EPI przyczynia się do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1.
4. EPI wspiera AKIS, o którym mowa w art. 13 ust. 2, łącząc strategie i instrumenty, by przyspieszyć innowację. W szczególności:
 - a) tworzy wartość dodaną poprzez lepsze wiązanie badań i praktyki rolnej oraz zachęcanie do powszechniejszego stosowania dostępnych innowacyjnych rozwiązań;
 - b) łączy innowacyjne podmioty i projekty;
 - c) promuje szybsze i szersze wdrażanie innowacyjnych rozwiązań; oraz
 - d) informuje środowisko naukowe o zapotrzebowaniu na badania dotyczące praktyki rolnej.

Grupy operacyjne EPI stanowią część EPI. Państwa członkowskie sporządzają plan opracowywania, testowania, dostosowywania lub realizacji innowacyjnych projektów, w oparciu o interaktywny model innowacji, którego główne zasady to:

- a) opracowywanie innowacyjnych rozwiązań ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rolników lub leśników, a jeśli jest to zasadne, uwzględniających również interakcje w całym łańcuchu dostaw;
- b) łączenie partnerów dysponujących wiedzą z komplementarnych dziedzin, np. rolników, doradców, naukowców, przedsiębiorstw lub organizacji pozarządowych w taki sposób, aby jak najlepiej osiągnąć cele projektu; oraz
- c) współdecydowanie i współtworzenie projektu w całym cyklu jego realizacji.

Planowane innowacje mogą być oparte na nowych praktykach, lecz również na tradycyjnych praktykach zastosowanych w nowym kontekście geograficznym lub środowiskowym.

Grupy operacyjne rozpowszechniają plany i rezultaty swoich projektów, w szczególności za pośrednictwem sieci kontaktów WPR.

TYTUŁ VII

MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I EWALUACJA

ROZDZIAŁ I

RAMY WYKONANIA

Artykuł 115

Ustanawianie ram wykonania

1. Państwa członkowskie ustanawiają ramy wykonania, które umożliwiają sprawozdawczość, monitorowanie i ewaluację wykonania planu strategicznego WPR w trakcie jego realizacji.
2. Ramy wykonania zawierają następujące elementy:
 - a) zestaw wspólnych wskaźników kontekstu, produktu, rezultatu i oddziaływania, w tym tych, o których mowa w art. 7, które będą wykorzystywane jako podstawa monitorowania, ewaluacji i rocznego sprawozdania z realizacji celów;
 - b) cele końcowe i roczne cele pośrednie ustanowione w odniesieniu do odpowiednich celów szczegółowych z wykorzystaniem wskaźników rezultatu;
 - c) gromadzenie, przechowywanie i przekazywanie danych;
 - d) regularną sprawozdawczość na temat realizacji celów, monitorowania i ewaluacji;
 - e) mechanizmy nagradzania za skuteczną realizację celów oraz reagowania na nieskuteczną realizację celów;
 - f) oceny *ex ante*, śródkresowe i *ex post* oraz wszystkie inne działania związane z ewaluacją w kontekście planu strategicznego WPR;
3. Ramy wykonania obejmują:
 - a) treść planów strategicznych WPR;
 - b) środki rynkowe i inne interwencje przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013.

Artykuł 116

Cele ram wykonania

Ramy wykonania mają na celu:

- a) ocenę wpływu, efektywności, skuteczności, przydatności, spójności i unijnej wartości dodanej WPR;
- b) określanie celów pośrednich i celów końcowych dla celów szczegółowych określonych w art. 6;
- c) monitorowanie postępu w realizacji celów końcowych planów strategicznych WPR;
- d) ocenę wpływu, efektywności, skuteczności, przydatności i spójności interwencji w ramach planów strategicznych WPR;
- e) wspieranie wspólnego procesu uczenia się w odniesieniu do monitorowania i ewaluacji.

Artykuł 117

Elektroniczny system informacyjny

Państwa członkowskie ustanawiają elektroniczny system informacyjny, w którym rejestrują i przechowują najważniejsze informacje na temat realizacji planu strategicznego WPR, które są potrzebne do monitorowania i ewaluacji, w szczególności w odniesieniu do każdej interwencji wybranej do finansowania, a także na temat ukończonych interwencji, w tym informacje dotyczące każdego beneficjenta i każdej operacji.

Artykuł 118

Przekazywanie informacji

Państwa członkowskie zapewniają, aby beneficjenci wsparcia przyznawanego na podstawie interwencji w ramach planu strategicznego WPR i lokalne grupy działania przekazały instytucji zarządzającej (lub innym podmiotom wyznaczonym do pełnienia funkcji w ich imieniu) wszystkie informacje niezbędne na potrzeby monitorowania i ewaluacji planu strategicznego WPR.

Państwa członkowskie zapewniają określenie źródeł wyczerpujących, kompletnych, aktualnych i wiarygodnych danych, aby umożliwić skuteczne monitorowanie postępów w realizacji celów polityki, z wykorzystaniem wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania.

Artykuł 119

Procedury monitorowania

Instytucja zarządzająca oraz komitet monitorujący monitorują realizację planu strategicznego WPR oraz postępy w osiąganiu celów końcowych planu strategicznego WPR na podstawie wskaźników produktu i wskaźników rezultatu.

Artykuł 120

Uprawnienia wykonawcze w zakresie ram wykonania

Komisja przyjmuje akty wykonawcze dotyczące treści ram wykonania. Akty te obejmują wykaz wskaźników kontekstu, inne wskaźniki potrzebne do właściwego monitorowania

i ewaluacji polityki, metody obliczania wskaźników i przepisy niezbędne do zagwarantowania dokładności i wiarygodności danych gromadzonych przez państwa członkowskie. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

ROZDZIAŁ II

ROCZNE SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI CELÓW

Artykuł 121

Roczne sprawozdania z realizacji celów

1. Do dnia 15 lutego 2023 r. i do dnia 15 lutego każdego kolejnego roku do 2030 r. włącznie państwa członkowskie przedstawiają Komisji roczne sprawozdanie z realizacji celów planu strategicznego WPR w poprzednim roku budżetowym. Sprawozdanie przedstawione w roku 2023 obejmuje lata budżetowe 2021 i 2022. W odniesieniu do płatności bezpośrednich, o których mowa w tytule III rozdział II, sprawozdanie obejmuje wyłącznie rok budżetowy 2022.
2. Ostatnie roczne sprawozdanie z realizacji celów, które należy przedłożyć do dnia 15 lutego 2030 r., obejmuje podsumowanie ewaluacji przeprowadzonych w ciągu okresu realizacji.
3. Podstawą uznania rocznego sprawozdania z realizacji celów za dopuszczalne jest przedstawienie w nim wszystkich informacji wymaganych w ust. 4, 5 i 6. W terminie 15 dni roboczych od otrzymania rocznego sprawozdania z realizacji celów Komisja informuje państwo członkowskie, jeżeli sprawozdanie to nie jest dopuszczalne; jeżeli Komisja nie przekaze takiej informacji, sprawozdanie uznaje się za dopuszczalne.
4. Roczne sprawozdania z realizacji celów zawierają najważniejsze informacje jakościowe i ilościowe dotyczące realizacji planu strategicznego WPR w odniesieniu do danych finansowych, wskaźników produktu i rezultatu oraz są zgodne z art. 118 akapit drugi. Sprawozdania te zawierają również informacje na temat wytworzonych produktów, poniesionych wydatków, osiągniętych rezultatów i różnic w stosunku do poszczególnych celów końcowych.

W odniesieniu do rodzajów interwencji, które nie podlegają przepisom art. 89 niniejszego rozporządzenia, w przypadkach gdy stosunek zrealizowanego produktu do poniesionych wydatków odbiega o 50 % od zaplanowanego stosunku produktu rocznego do poniesionych wydatków, dane państwo członkowskie przedstawia uzasadnienie tej różnicy.

5. Przekazane dane odnoszą się do uzyskanych wartości wskaźników w odniesieniu do interwencji zrealizowanych całkowicie i częściowo. Obrazują one również syntezę stanu realizacji planu strategicznego WPR w trakcie poprzedniego roku budżetowego, a także wszelkie kwestie, które wpływają na realizację celów planu strategicznego WPR, w szczególności w odniesieniu do różnic w stosunku od celów pośrednich, z podaniem ich uzasadnienia oraz, w stosownych przypadkach, opisu zastosowanych środków.

6. W przypadku instrumentów finansowych oprócz danych przedstawionych na podstawie ust. 4 należy przedstawić informacje dotyczące:
- a) wydatków kwalifikowalnych w podziale według rodzaju produktu finansowego;
 - b) kwot kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie, zadeklarowanych jako wydatki kwalifikowalne;
 - c) kwot zaangażowanych zasobów prywatnych i publicznych, uzupełniających zasoby pochodzące z EFRROW, z podziałem na rodzaj produktów finansowych;
 - d) odsetków oraz innych zysków generowanych przez wsparcie z EFRROW na instrumenty finansowe, o których mowa w art. 54 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów], oraz zasobów zwróconych związanych ze wsparciem z EFRROW, o których mowa w art. 56 tego rozporządzenia.
7. Komisja dokonuje rocznego przeglądu realizacji celów i rocznego rozliczenia z realizacji celów, o których mowa w art. [52] rozporządzenia (UE) [horyzontalnego], na podstawie informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach z realizacji celów.
8. W rocznym przeglądzie realizacji celów Komisja może przedstawiać państwom członkowskim uwagi dotyczące rocznych sprawozdań z realizacji celów w terminie jednego miesiąca od ich przedłożenia. Jeżeli Komisja nie przekaze uwag w tym terminie, sprawozdania uznaje się za przyjęte.
- Art. 108 dotyczący wyznaczania terminów działań Komisji stosuje się odpowiednio.
9. W przypadku gdy zgłoszona wartość jednego lub większej liczby wskaźników rezultatu różni się o ponad 25 % od wartości odpowiedniego celu pośredniego dla danego roku sprawozdawczego, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego o przedłożenie planu działań zgodnie z art. 39 ust. 1 rozporządzenia (UE) [horyzontalnego], opisującego przewidziane działania naprawcze i ich przewidywane ramy czasowe.
10. Roczne sprawozdania z realizacji celów, jak również ich streszczenia dla obywateli, podaje się do wiadomości publicznej.
11. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające przepisy dotyczące sposobu prezentacji treści rocznych sprawozdań z realizacji celów. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 122

Coroczne spotkania w sprawie przeglądu

1. Każdego roku państwa członkowskie organizują coroczne spotkanie z Komisją w sprawie przeglądu, któremu to spotkaniu przewodniczą wspólnie lub któremu przewodniczy Komisja, i które odbywa się nie wcześniej niż dwa miesiące od przedłożenia rocznego sprawozdania z realizacji celów.

2. Coroczne spotkanie w sprawie przeglądu służy zbadaniu wyników każdego planu, w tym postępu w realizacji wyznaczonych celów końcowych, rozpatrzeniu wszelkich problemów wpływających na realizację celów oraz przeszłych lub przyszłych działań podejmowanych w celu ich rozwiązania.

ROZDZIAŁ III

SYSTEM ZACHĘT DO SKUTECZNEJ REALIZACJI CELÓW ŚRODOWISKOWYCH I KLIMATYCZNYCH

Artykuł 123

Premia za realizację celów

1. Premia za realizację celów może zostać przyznana państwom członkowskim w 2026 r. za zadowalającą realizację celów środowiskowych i klimatycznych, pod warunkiem że odnośne państwa członkowskie spełnią warunek określony w art. 124 ust. 1.
2. Premia za realizację celów odpowiada 5 % kwoty dla poszczególnych państw członkowskich w odniesieniu do roku budżetowego 2027, jak określono w załączniku IX.

Środki przesunięte między EFRG a EFRROW zgodnie z art. 15 i 90 wyłącza się z obliczania premii za realizację celów.

Artykuł 124

Przyznawanie premii za realizację celów

1. W oparciu o ocenę wyników przeprowadzoną w 2026 r. wstrzymane środki z przeznaczeniem na premię w ramach alokacji państwa członkowskiego zgodnie z art. 123 akapit drugi przyznaje się temu państwu członkowskiemu, jeśli wskaźniki rezultatu zastosowane do celów szczegółowych dotyczących środowiska i klimatu, określone w art. 6 ust. 1 lit. d), e) i f) i zawarte w jego planie strategicznym WPR, odpowiadają co najmniej 90 % wartości docelowej na 2025 r.
2. W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania rocznego sprawozdania z realizacji celów w 2026 r., bez stosowania procedury komitetowej, o której mowa w art. 139, Komisja przyjmuje akt wykonawczy, decydując w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego, czy udało mu się osiągnąć wartości docelowe odpowiedniego planu strategicznego WPR, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.
3. W przypadku gdy osiągnięto wartości docelowe, o których mowa w ust. 1, Komisja przyznaje odpowiednim państwom członkowskim kwoty odpowiadające premii za realizację celów i uznaje je za ostatecznie przyznane na rok budżetowy 2027, na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 2.
4. W przypadku gdy nie osiągnięto wartości docelowych, o których mowa w ust. 1, Komisja nie przyznaje środków na zobowiązania przeznaczonych na rok budżetowy

2027 w związku z kwotą premii za realizację celów dla danego państwa członkowskiego.

5. Przy przyznawaniu premii za realizację celów Komisja może uwzględnić przypadki siły wyższej i poważnych kryzysów gospodarczo-społecznych utrudniających realizację odpowiednich celów pośrednich.
6. Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające szczegółowe rozwiązania, by zapewnić spójne podejście do podejmowania decyzji o przyznawaniu państwom członkowskim premii za realizację celów. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

ROZDZIAŁ IV

EWALUACJA PLANU STRATEGICZNEGO WPR

Artykuł 125 *Oceny ex ante*

1. Państwa członkowskie przeprowadzają oceny *ex ante* w celu poprawy jakości projektowania swych planów strategicznych WPR.
2. Oceny *ex ante* pozostają w gestii instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie planów strategicznych WPR.
3. W ocenach *ex ante* ocenia się:
 - a) wkład planu strategicznego WPR w realizację celów szczegółowych WPR, przy uwzględnieniu potrzeb krajowych i regionalnych oraz potencjału rozwoju, jak również doświadczeń zdobytych podczas wdrażania WPR w poprzednich okresach programowania;
 - b) spójność wewnętrzną proponowanego planu strategicznego WPR i jego związek z innymi istotnymi instrumentami;
 - c) spójność alokacji zasobów budżetowych z celami szczegółowymi planu strategicznego WPR;
 - d) sposób, w jaki oczekiwane produkty przyczynią się do osiągnięcia rezultatów;
 - e) czy określone ilościowo wartości docelowe rezultatów są realistyczne, biorąc pod uwagę wartość przewidywanego wsparcia z EFRG i EFRROW;
 - f) adekwatność zasobów ludzkich i zdolności administracyjnych do zarządzania planem strategicznym WPR;
 - g) odpowiedniość procedur monitorowania planu strategicznego WPR oraz gromadzenia danych koniecznych do przeprowadzenia ewaluacji;
 - h) odpowiedniość celów pośrednich wybranych na potrzeby ram wykonania;

- i) planowane środki, służące zmniejszeniu obciążenia administracyjnego beneficjentów.
 - j) uzasadnienie wykorzystania instrumentów finansowych finansowanych z EFRROW.
4. Oceny *ex ante* obejmują wymogi dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko określone w dyrektywie 2001/42/WE, z uwzględnieniem potrzeb dotyczących łagodzenia skutków zmiany klimatu.

Artykuł 126

Ewaluacja planów strategicznych WPR w okresie wdrażania i ex post

1. Państwa członkowskie przeprowadzają ewaluacje planów strategicznych WPR w celu poprawy jakości na etapie ich opracowywania i realizacji, jak również by ocenić ich skuteczność, wydajność, przydatność, spójność, unijną wartość dodaną i ich wkład w realizację celów ogólnych i szczegółowych WPR określonych w art. 5 i art. 6 ust. 1.
2. Państwa członkowskie powierzają przeprowadzenie ewaluacji funkcjonalnie niezależnym ekspertom.
3. Państwa członkowskie dopilnowują, aby istniały procedury generowania i gromadzenia danych niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji.
4. Państwa członkowskie są odpowiedzialne za ewaluację adekwatności interwencji w ramach planu strategicznego WPR do realizacji celów szczegółowych określonych w art. 6 ust. 1.
5. Państwa członkowskie sporządzają plan ewaluacji, zawierający wskazówki w sprawie działań ewaluacyjnych planowanych podczas okresu realizacji.
6. Państwa członkowskie przedstawiają plan ewaluacji komitetowi monitorującemu nie później niż rok po przyjęciu planu strategicznego WPR.
7. Instytucja zarządzająca odpowiada za przeprowadzenie kompleksowej ewaluacji planu strategicznego WPR do dnia 31.12.2031 r.
8. Państwa członkowskie podają wszystkie ewaluacje do wiadomości publicznej.

ROZDZIAŁ V

OCENA REALIZACJI CELÓW PRZEZ KOMISJĘ

Artykuł 127

Ocena realizacji celów i ewaluacja

1. Komisja ustanawia wieloletni plan ewaluacji WPR i jest odpowiedzialna za jego realizację.

2. Przed końcem trzeciego roku od momentu rozpoczęcia realizacji planów strategicznych WPR Komisja przeprowadza ocenę śródkresową, by ocenić skuteczność, wydajność, przydatność, spójność i unijną wartość dodaną EFRG i EFRROW, z uwzględnieniem wskaźników określonych w załączniku I. Komisja może wykorzystywać dostępne już wszystkie istotne informacje zgodnie z art. [128] [nowego rozporządzenia finansowego].
3. Komisja przeprowadza ocenę *ex post* skuteczności, wydajności, przydatności, spójności i unijnej wartości dodanej EFRG i EFRROW.
4. Na podstawie dowodów zawartych w ewaluacjach WPR, w tym w ewaluacjach planów strategicznych WPR, a także na podstawie innych istotnych źródeł informacji, po zakończeniu oceny śródkresowej Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wstępne sprawozdanie dotyczące wykonania niniejszego artykułu, w tym pierwsze rezultaty realizacji celów WPR. Drugie sprawozdanie obejmujące ocenę realizacji celów WPR należy przedstawić do dnia 31 grudnia 2031 r.

Artykuł 128

Sprawozdawczość przy użyciu podstawowego zestawu wskaźników

Zgodnie z wymogami dotyczącymi sprawozdawczości na podstawie art. [38 ust. 3 lit. e) ppkt (i)] [nowego rozporządzenia finansowego], Komisja – przy użyciu podstawowego zestawu wskaźników określonych w załączniku XII – przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje na temat wyników, o których to informacjach mowa we wspomnianym artykule.

Artykuł 129

Przepisy ogólne

1. Państwa członkowskie dostarczają Komisji wszelkich informacji koniecznych do umożliwienia monitorowania i ewaluacji WPR.
2. Dane niezbędne do obliczenia wskaźników kontekstu i wskaźników oddziaływania muszą pochodzić przede wszystkim ze sprawdzonych źródeł danych, takich jak sieć danych rachunkowych gospodarstw rolnych i Eurostat. W przypadku gdy dane do obliczenia tych wskaźników nie są dostępne lub są niekompletne, braki uzupełnia się na podstawie Europejskiego Programu Statystycznego ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009⁴⁰, ram prawnych regulujących sieć danych rachunkowych gospodarstw rolnych lub za

⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

pośrednictwem formalnych porozumień z innymi dostawcami danych, takimi jak Wspólne Centrum Badawcze i Europejska Agencja Środowiska.

3. Istniejące rejestry administracyjne, takie jak ZSZiK, system identyfikacji działek rolnych (LPIS), rejestr zwierząt i rejestr winnic, zostają utrzymane. ZSZiK i LPIS powinny być dalej rozwijane, by lepiej odpowiadać potrzebom WPR w zakresie statystyki. Do celów statystycznych należy w jak największym stopniu wykorzystywać dane z rejestrów administracyjnych we współpracy z urzędami statystycznymi państw członkowskich oraz z Eurostatem.
4. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające przepisy dotyczące informacji, jakie mają być przesyłane przez państwa członkowskie, uwzględniając potrzebę unikania niepotrzebnych obciążeń administracyjnych, a także przepisy dotyczące zapotrzebowania na dane oraz przepisy dotyczące synergii między potencjalnymi źródłami danych. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

TYTUŁ VIII

PRZEPISY DOTYCZĄCE KONKURENCJI

Artykuł 130

Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw

W przypadku gdy wsparcie udzielane na mocy tytułu III niniejszego rozporządzenia przeznaczone jest na formy współpracy między przedsiębiorstwami, wsparcia tego można udzielić jedynie na takie formy współpracy, które są zgodne z przepisami dotyczącymi konkurencji mającymi zastosowanie na podstawie art. 206–209 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

Artykuł 131

Pomoc państwa

1. O ile przepisy niniejszego tytułu nie stanowią inaczej, do wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie art. 107, 108 i 109 TFUE.
2. Art. 107, 108 i 109 TFUE nie mają zastosowania do płatności dokonywanych przez państwa członkowskie na podstawie niniejszego rozporządzenia i zgodnie z nim ani do dodatkowego finansowania krajowego, o którym mowa w art. 132 niniejszego rozporządzenia, w ramach zakresu stosowania art. 42 TFUE.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 artykuły 107, 108 i 109 TFUE mają zastosowanie do wsparcia udzielonego zarówno na operacje objęte zakresem stosowania art. 42 TFUE, jak i nieobjęte tym zakresem, z wyjątkiem przypadków, w których wsparciu kapitału obrotowego służy instrument finansowy.

Artykuł 132
Dodatkowe finansowanie krajowe

Płatności dokonywane przez państwa członkowskie w związku z operacjami wchodzącymi w zakres stosowania art. 42 TFUE, które mają na celu zapewnienie dodatkowego finansowania interwencji, na które unijne wsparcie przyznawane jest w dowolnym momencie w czasie realizacji planu strategicznego WPR, mogą być realizowane, wyłącznie jeśli są zgodne z niniejszym rozporządzeniem, zostały wyszczególnione w załączniku V do planu strategicznego WPR, jak przewidziano w art. 103 ust. 5, i zostały zatwierdzone przez Komisję.

Artykuł 133
Krajowe środki polityki budżetowej

Art. 107, 108 i 109 TFUE nie stosuje się do krajowych środków polityki budżetowej, za pomocą których państwa członkowskie wprowadzają odstępstwo od ogólnych przepisów podatkowych, umożliwiając obliczanie stosowanej w odniesieniu do rolników podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym na podstawie wieloletniego okresu.

TYTUŁ IX PRZEPISY OGÓLNE I KOŃCOWE

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 134

Środki rozwiązywania szczególnych problemów

1. W celu rozwiązywania szczególnych problemów Komisja przyjmuje akty wykonawcze niezbędne i uzasadnione w sytuacji nadzwyczajnej. Takie akty wykonawcze mogą stanowić odstępstwo od przepisów niniejszego rozporządzenia w zakresie i przez taki okres, w jakim jest to ściśle niezbędne. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.
2. W należycie uzasadnionych przypadkach pilnej potrzeby oraz w celu rozwiązania takich szczególnych problemów, o jakich mowa w ust. 1, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości systemu płatności bezpośrednich w przypadku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności, Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 139 ust. 3.
3. Środki przyjęte na podstawie ust. 1 lub 2 pozostają w mocy przez okres nieprzekraczający dwunastu miesięcy. Jeśli po tym okresie szczególne problemy, o których mowa w tych ustępach, utrzymują się, Komisja może przedłożyć odpowiednie wnioski ustawodawcze, aby ustanowić trwałe rozwiązanie.
4. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o wszelkich środkach przyjętych na podstawie ust. 1 lub 2 w terminie dwóch dni roboczych od ich przyjęcia.

Artykuł 135

Stosowanie w przypadku regionów najbardziej oddalonych oraz mniejszych wysp Morza Egejskiego

1. W odniesieniu do płatności bezpośrednich przyznawanych w regionach najbardziej oddalonych Unii zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) nr 228/2013 zastosowanie mają wyłącznie art. 3 ust. 2 lit. a) i b), art. 4 ust. 1 lit. a), b) i d), tytuł III rozdział I sekcja 2, art. 16 oraz tytuł IX niniejszego rozporządzenia. Art. 4 ust. 1 lit. a), b) i d), tytuł III rozdział I sekcja 2, art. 16 i tytuł IX stosuje się bez żadnych zobowiązań związanych z planem strategicznym WPR.
2. W odniesieniu do płatności bezpośrednich przyznawanych na mniejszych wyspach Morza Egejskiego zgodnie z rozdziałem IV rozporządzenia (UE) nr 229/2013 zastosowanie mają wyłącznie art. 3 ust. 2 lit. a) i b), art. 4, tytuł III rozdział I sekcja 2, tytuł III rozdział II sekcje 1 i 2 oraz tytuł IX niniejszego rozporządzenia. Art. 4, tytuł III rozdział I sekcja 2, tytuł III rozdział II sekcje 1 i 2 oraz tytuł IX stosuje się bez żadnych zobowiązań związanych z planem strategicznym WPR.

ROZDZIAŁ II

SYSTEM INFORMACYJNY I OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

Artykuł 136

Wymiana informacji i dokumentów

1. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, ustanawia system informacyjny umożliwiający bezpieczną wymianę danych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania Komisji i każdego z państw członkowskich.
2. Komisja zapewnia, aby istniał odpowiedni bezpieczny system elektroniczny, w którym można rejestrować i utrzymywać najważniejsze informacje oraz sprawozdanie dotyczące monitorowania i ewaluacji, oraz zarządzać nimi.
3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające przepisy dotyczące funkcjonowania systemu, o którym mowa w ust. 1. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 139 ust. 2.

Artykuł 137

Przetwarzanie i ochrona danych osobowych

1. Nie naruszając przepisów art. [96, 97 i 98] rozporządzenia (UE) [horyzontalnego], państwa członkowskie i Komisja gromadzą dane osobowe do celów realizacji swoich obowiązków w zakresie zarządzania, kontroli, monitorowania i ewaluacji wynikających z niniejszego rozporządzenia, a w szczególności obowiązków określonych w tytułach VI i VII, i przetwarzają te dane wyłącznie w sposób zgodny z tym celem.
2. W przypadku przetwarzania danych osobowych do celów monitorowania i ewaluacji na mocy tytułu VII przy wykorzystaniu bezpiecznego systemu elektronicznego, o którym mowa w art. 136, dane muszą zostać zanonimizowane i muszą być przetwarzane jedynie w formie zagregowanej.
3. Dane osobowe są przetwarzane zgodnie z przepisami rozporządzeń (WE) nr 45/2001 i (UE) 2016/679. W szczególności danych tych nie można przechowywać w formie, która pozwala na zidentyfikowanie osób, których dotyczą dane, przez czas dłuższy, niż jest to konieczne do celów, dla których dane te były gromadzone lub dla których są one przetwarzane dalej, z uwzględnieniem minimalnych okresów zatrzymywania określonych w mającym zastosowanie prawie krajowym i prawie unijnym.
4. Państwa członkowskie informują osoby, których dotyczą dane, że ich dane osobowe mogą być przetwarzane przez podmioty krajowe i unijne zgodnie z ust. 1 i że w tym zakresie osoby te korzystają z praw do ochrony danych osobowych przewidzianych w rozporządzeniach (WE) nr 45/2001 i (UE) 2016/679.

ROZDZIAŁ III

PRZEKAZANIE UPRAWNIENI I PRZEPISY WYKONAWCZE

Artykuł 138

Przekazanie uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 4, 7, 12, 15, 23, 28, 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, 104 i 141, powierza się Komisji na okres siedmiu lat od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem tego siedmioletniego okresu. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 4, 7, 12, 15, 23, 28, 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, 104 i 141, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 4, 7, 12, 15, 23, 28, 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, 104 i 141 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub jeśli, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 139

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet zwany „Komitetem ds. Wspólnej Polityki Rolnej”. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

ROZDZIAŁ IV PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 140 Uchylenia

1. Rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie do operacji realizowanych zgodnie z programami rozwoju obszarów wiejskich zatwierdzonymi przez Komisję na podstawie tego rozporządzenia przed dniem 1 stycznia 2021 r.

Art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i załącznik III do tego rozporządzenia stosuje się nadal w odniesieniu do wyznaczania obszarów z ograniczeniami naturalnymi i innymi szczególnymi ograniczeniami. Odniesienia do programów rozwoju obszarów wiejskich należy rozumieć jako odniesienia do planów strategicznych WPR.
2. Rozporządzenie (UE) nr 1307/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Ma ono jednak w dalszym ciągu zastosowanie do wniosków o przyznanie pomocy odnoszących się do lat składania wniosków rozpoczynających się przed dniem 1 stycznia 2021 r.

Art. 17 i 19 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 oraz załącznik I do tego rozporządzenia mają nadal zastosowanie do dnia 31 grudnia 2021 r. w zakresie, w jakim dotyczą Chorwacji.

Artykuł 141 Środki przejściowe

Komisja jest uprawniona do przyjęcia zgodnie z art. 138 aktów delegowanych uzupełniających niniejsze rozporządzenie o środki mające na celu ochronę wszystkich praw nabytych i uzasadnionych oczekiwań beneficjentów w zakresie niezbędnym do przejścia od uregulowań przewidzianych w rozporządzeniach (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 do uregulowań ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu. W tych przepisach przejściowych w szczególności ustanawia się warunki, na jakich wsparcie zatwierdzone przez Komisję w ramach rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 może być włączone we wsparcie przewidziane na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym przeznaczone na pomoc techniczną i na oceny *ex post*.

Artykuł 142
Wejście w życie i stosowanie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

- 1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy
- 1.2. Dziedzina(-y) polityki w strukturze ABM/ABB, których dotyczy wniosek/inicjatywa
- 1.3. Charakter wniosku/inicjatywy
- 1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy
- 1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy
- 1.6. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

- 2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości
- 2.2. System zarządzania i kontroli
- 2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

- 3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ
- 3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki
 - 3.2.1. *Synteza szacunkowego wpływu na wydatki*
 - 3.2.2. *Szacunkowy wpływ na środki administracyjne*
 - 3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

1. STRUKTURA WNIOSKU

1.1. Tytuł wniosku

- a) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1306/2013;
- b) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia na podstawie planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013;
- c) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, (UE) nr 251/2014 w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, (UE) nr 228/2013 ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i (UE) nr 229/2013 ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego.

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (*klaster programów*)

Klaster programów 8 – Rolnictwo i polityka morska w ramach działu 3 wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2021–2027 – Zasoby naturalne i środowisko

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

- ☐ nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego⁴¹
- ☒ przedłużenia bieżącego działania
- ☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

⁴¹ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.4.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Celami wspólnej polityki rolnej (WPR) określonymi w art. 39 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej są:

- a) zwiększenie wydajności rolnictwa (w tym przez wspieranie postępu technicznego i optymalne wykorzystanie czynników produkcji);
- b) zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej (w tym przez podniesienie dochodu);
- c) stabilizacja rynków;
- d) zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw; oraz
- e) zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów.

Cele te zostały wyrażone i dostosowane do wyzwań wymienionych w sekcji 1.4.2 poniżej, aby położyć nacisk na 10 priorytetów Komisji na lata 2015–2019 i cele zrównoważonego rozwoju ONZ, a także aby wdrożyć powyższe wnioski mające na celu ustanowienie ram prawnych wspólnej polityki rolnej na lata 2021–2027 – prostszej, bardziej inteligentnej, nowoczesnej i zrównoważonej WPR.

1.4.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji i wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Transgraniczny i globalny charakter najważniejszych wyzwań, przed jakimi stoją unijne rolnictwo i obszary wiejskie, wymaga wspólnej odpowiedzi politycznej na poziomie UE. WPR stanowi reakcję na te wyzwania przez:

- zapewnienie równych warunków działania na jednolitym rynku w oparciu o wspólny system zabezpieczenia dochodów, który jest podstawą bezpieczeństwa żywnościowego oraz zapobiega potencjalnym zakłóceniom konkurencji;
- zwiększenie odporności sektora rolnictwa UE – niezbędnej, aby wykorzystywać możliwości wynikające z globalizacji; oraz
- podjęcie najważniejszych wyzwań związanych ze zrównoważonym rozwojem, takich jak zmiana klimatu, jakość powietrza i różnorodność biologiczna, dzięki elementom środowiskowym WPR.

W innych dziedzinach silnemu wymiarowi unijnemu musi towarzyszyć zwiększenie pomocniczości. Dziedziny te obejmują: bezpieczeństwo żywności (np. harmonizacja norm), wyzwania występujące na obszarach wiejskich (duże rozbieżności między państwami członkowskimi pod względem bezrobocia na obszarach wiejskich), niski poziom infrastruktury i usług na obszarach wiejskich, braki w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz problemy związane z jakością żywności, zdrowiem publicznym i żywieniem. W połączeniu z większą elastycznością na poziomie państw członkowskich odpowiednia reakcja na te wyzwania na szczeblu UE zapewnia skuteczniejsze i bardziej efektywne działania.

1.4.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Na podstawie ewaluacji obowiązujących ram politycznych, szeroko zakrojonych konsultacji z zainteresowanymi stronami oraz analizy przyszłych wyzwań i potrzeb dokonano wyczerpującej oceny skutków. Więcej szczegółów można znaleźć w ocenie skutków i uzasadnieniu towarzyszącym wnioskowi ustawodawczemu.

1.4.4. *Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia*

W odniesieniu do WPR znacząca synergia i uproszczenia zostaną osiągnięte przede wszystkim dzięki ujęciu wdrażania interwencji finansowanych przez EFRG i EFRROW w jedne ramy ogólne dotyczące planu strategicznego WPR. Należy utrzymać już istniejące struktury w państwach członkowskich, uprościć przepisy dotyczące zarządzania i kontroli oraz dostosować je do konkretnych interwencji realizowanych przez państwa członkowskie.

Istnieje silna synergia między WPR a polityką w zakresie ochrony środowiska i zmiany klimatu, bezpieczeństwem żywności i zagadnieniami związanymi ze zdrowiem, agendą cyfrową na obszarach wiejskich i biogospodarką, rozpowszechnianiem wiedzy i innowacji, polityką sąsiedztwa, polityką handlową i polityką rozwoju oraz programem Erasmus+.

WPR będzie realizowana przy zapewnieniu synergii i komplementarności z innymi obszarami polityki i funduszami UE, takimi jak działania realizowane w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, funduszu InvestEU, dziewiątego programu ramowego w zakresie badań naukowych oraz polityki w zakresie środowiska i klimatu. W stosownych przypadkach ustanowione zostaną wspólne zasady z myślą o maksymalizacji spójności i komplementarności funduszy, przy jednoczesnym uwzględnieniu szczególnych cech poszczególnych obszarów polityki.

Synergia z programem ramowym w zakresie badań naukowych (PR) zostanie zagwarantowana w ramach klastra 9PR „Żywność i zasoby naturalne”, którego celem jest wypracowanie całkowicie bezpiecznych, zrównoważonych, odpornych, zróżnicowanych i innowacyjnych systemów rolnictwa i produkcji żywności, opartych na gospodarce o obiegu zamkniętym. Dzięki nadaniu biogospodarce statusu jednego z priorytetów WPR, zostanie ona jeszcze ściślej powiązana z polityką UE w zakresie badań naukowych i innowacji. W ramach klastra „Żywność i zasoby naturalne” nacisk kładzie się również na czerpanie korzyści z rewolucji cyfrowej, tak aby badania naukowe i innowacje przyczyniały się do cyfrowej transformacji rolnictwa i obszarów wiejskich.

Wnioski ustawodawcze, których dotyczy niniejsza ocena skutków finansowych, należy postrzegać w szerszym kontekście wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ustanawiającego jednolite ramy wspólnych przepisów dla funduszy, takich jak: EFRROW, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Morski i Rybacki i inne. To rozporządzenie ramowe w istotny sposób przyczyni się do redukcji obciążenia administracyjnego, wydatkowania środków UE w sposób efektywny i wprowadzenia uproszczenia w praktyce.

1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy

☒ Ograniczony czas trwania

- ☒ Okres trwania wniosku/inicjatywy: od 1.01.2021 r. do 31.12.2027 r.
- ☒ Okres trwania wpływu finansowego: od 2021 r. do 2027 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2021 r. do 2027 r. i później w odniesieniu do środków na płatności.

☒ **Nieograniczony czas trwania** w przypadku wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych, (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, (UE) nr 251/2014 w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, (UE) nr 228/2013 ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i (UE) nr 229/2013 ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego

- Wprowadzenie w życie od roku 2021 (rok budżetowy).

1.6. Planowane tryby zarządzania⁴²

☒ Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

- ☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;
- ☒ przez agencje wykonawcze;

☒ Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

☐ **Zarządzanie pośrednie** poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- ☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;
- ☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);
- ☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;
- ☐ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;
- ☐ organom prawa publicznego;

⁴²

Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.
- *W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.*

Uwagi

Nie ma znaczących zmian w porównaniu z sytuacją obecną, tj. większość wydatków związanych z wnioskami ustawodawczymi w sprawie WPR będzie zarządzana w drodze zarządzania dzielonego z państwami członkowskimi. Bardzo niewielka część nadal jednak będzie podlegać bezpośredniemu zarządzaniu przez Komisję.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

Ustanawia się ramy realizacji celów, monitorowania i ewaluacji w celu:

- a) oceny wpływu, efektywności, skuteczności, przydatności, spójności i europejskiej wartości dodanej WPR;
- b) wyznaczania celów pośrednich i celów końcowych w odniesieniu do celów szczegółowych planów strategicznych WPR;
- c) monitorowania postępów w realizacji celów końcowych planów strategicznych WPR;
- d) oceny wpływu, efektywności, skuteczności, przydatności i spójności interwencji w ramach planów strategicznych WPR;
- e) wspierania wspólnego procesu uczenia się w odniesieniu do monitorowania i ewaluacji.

Instytucja zarządzająca oraz komitet monitorujący będą monitorować wdrażanie planu strategicznego WPR oraz postępy w realizacji celów końcowych planu strategicznego WPR.

Roczne sprawozdania z realizacji celów

Do dnia 15 lutego 2023 r. i do dnia 15 lutego każdego kolejnego roku do 2030 r. włącznie państwa członkowskie przedstawiają Komisji roczne sprawozdania z realizacji celów planu strategicznego WPR w poprzednim roku budżetowym. Sprawozdania te zawierają najważniejsze informacje jakościowe i ilościowe dotyczące realizacji planu strategicznego WPR w odniesieniu do danych finansowych, wskaźników produktu i rezultatu. Sprawozdania te zawierają również informacje na temat wytworzonych produktów, poniesionych wydatków, osiągniętych rezultatów i różnic w stosunku do poszczególnych celów końcowych.

Przekazane dane odnoszą się do uzyskanych wartości wskaźników w odniesieniu do interwencji zrealizowanych całkowicie i częściowo. Obrazują one również syntezę stanu realizacji planu strategicznego WPR w trakcie poprzedniego roku budżetowego, a także wszelkie problemy, które wpływają na realizację celów planu strategicznego WPR, w szczególności w odniesieniu do różnic w stosunku od celów pośrednich, podkreślając ich uzasadnienie oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzone środki.

Komisja dokonuje rocznego przeglądu realizacji celów i rocznego rozliczenia z realizacji celów na podstawie informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach z realizacji celów.

Ewaluacja planu strategicznego WPR

Państwa członkowskie przeprowadzają oceny *ex ante*, obejmujące analizę silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń istotnych dla planu strategicznego WPR w celu zidentyfikowania potrzeb, którymi należy się zająć w ramach planu strategicznego WPR.

Państwa członkowskie przeprowadzają ewaluacje planów strategicznych WPR w celu poprawy jakości na etapie ich opracowywania i realizacji, jak również by ocenić ich skuteczność, wydajność, przydatność, spójność, wartość dodaną UE i ich wkład w realizację celów ogólnych i szczegółowych WPR.

Ocena realizacji celów przez Komisję

Komisja ustanawia wieloletni plan ewaluacji WPR i jest odpowiedzialna za jego realizację.

Komisja przeprowadza śródkresową ocenę skuteczności, wydajności, przydatności, spójności i europejskiej wartości dodanej funduszy z uwzględnieniem wskaźników określonych w załączniku VII. Komisja może wykorzystywać wszystkie dostępne już istotne informacje zgodnie z art. 128 rozporządzenia finansowego.

Komisja przeprowadza ocenę retrospektywną skuteczności, wydajności, przydatności, spójności i europejskiej wartości dodanej funduszy.

Na podstawie dowodów zawartych w ewaluacjach WPR, w tym w ewaluacjach planów strategicznych WPR, a także na podstawie innych właściwych źródeł informacji, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 31 grudnia 2025 r. wstępne sprawozdanie dotyczące wykonania niniejszego artykułu, w tym pierwsze rezultaty realizacji celów WPR. Drugie sprawozdanie obejmujące ocenę realizacji celów WPR należy przedstawić do dnia 31 grudnia 2031 r.

Sprawozdawczość przy użyciu podstawowego zestawu wskaźników

Na podstawie informacji przekazywanych przez państwa członkowskie Komisja informuje o postępach w osiąganiu celów szczegółowych przez cały okres programowania, używając w tym celu podstawowego zestawu wskaźników.

Zgodnie z wymogami sprawozdawczości obowiązującymi ją na podstawie art. 38 ust. 3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia finansowego Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje na temat wyników, o których mowa we wspomnianym artykule, przy użyciu podstawowego zestawu wskaźników.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

WPR jest wdrażana głównie w ramach zarządzania dzielonego z państwami członkowskimi. Istniejące organy zarządzające ustanowione w państwach członkowskich, zwłaszcza agencje płatnicze i jednostki certyfikujące, udowodniły swoją skuteczność w ochronie budżetu UE, przy jednoczesnym zapewnieniu należytego zarządzania finansami. Stały niski poziom błędów w ramach WPR

w ostatnich latach wskazuje na to, że systemy zarządzania i kontroli utworzone przez państwa członkowskie funkcjonują prawidłowo i dają wystarczającą pewność.

W nowym modelu realizacji WPR uwzględnia się tę sytuację, zwiększając stopień pomocniczości państw członkowskich w podejmowaniu decyzji i zarządzaniu istniejącymi systemami kontroli dzięki bardziej ogólnym przepisom na szczeblu Unii. Ponadto dzięki strategii dotyczącej budżetu ukierunkowanego na wyniki i płatnościom ukierunkowanym na realizację celów WPR uzależni kwalifikowalność płatności od osiągnięć w terenie. Wyniki stanowią zatem centralny element modelu zarządzania finansowego i uzyskiwania pewności przedstawionego we wnioskach ustawodawczych dotyczących WPR po roku 2020.

Strategia kontroli w nowym okresie będzie w pełni zgodna z podejściem opartym na pojedynczym audycie, zapewniając, aby akredytowane agencje płatnicze i jednostki certyfikujące pozwalały uzyskać wymaganą pewność. Komisja będzie zwracać szczególną uwagę na skuteczne funkcjonowanie istniejących systemów zarządzania i wiarygodność sprawozdawczości z realizacji celów. Tak jak obecnie, na początku okresu opracowana zostanie strategia audytu oraz wieloletni program prac.

Podsumowując, Komisja będzie zapewniać, aby systemy zarządzania utworzone w państwach członkowskich funkcjonowały skutecznie, będzie zwracać płatności dokonane przez akredytowane agencje płatnicze oraz będzie przeprowadzać roczne rozliczenie z realizacji celów, w którym oceni uzyskane produkty zgłoszone przez państwa członkowskie.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Ponad siedem milionów beneficjentów WPR otrzymuje wsparcie w ramach różnych systemów pomocy. Coraz mniejszy wskaźnik błędu w dziedzinie wspólnej polityki rolnej wskazuje na solidność i wiarygodność systemów zarządzania i kontroli w agencjach płatniczych.

Dotychczas WPR była realizowana w oparciu o szczegółowe zasady kwalifikowalności na poziomie beneficjenta, z czego wynikały złożoność, obciążenia administracyjne i ryzyko błędu. Koszty systemu zarządzania i kontroli mającego na celu zmniejszenie tego ryzyka uznano za nieproporcjonalne.

Pakiet legislacyjny dotyczący WPR po 2020 r. istotnie zmniejsza znaczenie elementu zgodności i zwiększa nacisk na realizację celów. Państwa członkowskie muszą spełnić obowiązki wynikające z przepisów UE, wprowadzając w tym celu odpowiedni system zarządzania i kontroli. Państwa członkowskie będą miały większą swobodę w projektowaniu systemów i środków, które są lepiej dostosowane do ich konkretnych sytuacji. W związku z tym finansowanie w ramach WPR będzie uzależnione od strategicznej realizacji polityki zmierzającej do osiągania wspólnych celów określonych na poziomie UE. Plan WPR będzie stanowić porozumienie między państwami członkowskimi a Komisją, w którym ustali się i zatwierdzi strategię na okres 7 lat, cele końcowe, interwencje i planowane wydatki.

Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej dostosowuje obecne ramy do tego nowego

modelu realizacji WPR, przy jednoczesnym utrzymaniu dobrze funkcjonujących organów zarządzających (agencje płatnicze i jednostki certyfikujące). Tak jak obecnie, kierownik każdej agencji płatniczej jest co roku zobowiązany do przedstawienia deklaracji zarządczej, która obejmuje kompletność, dokładność i prawdziwość sprawozdań finansowych, właściwe funkcjonowanie struktur zarządzania, w tym spełnianie podstawowych wymogów UE, oraz wiarygodność sprawozdawczości z realizacji celów. Niezależny organ audytowy (jednostka certyfikująca) proszony jest o wydanie opinii na temat wszystkich tych elementów.

Jeżeli dane państwo członkowskie nie uzyska uzgodnionych produktów, jego środki na wydatki zostaną zmniejszone. Kontrole zgodności będą nadal przeprowadzane w celu oceny funkcjonowania struktur zarządzania. Komisja będzie kontynuować kontrolę wydatków na rolnictwo, stosując podejście oparte na ryzyku, aby zapewnić ukierunkowanie kontroli na obszary najwyższego ryzyka, zgodnie z zasadą pojedynczego audytu. Ponadto istnieją jasne mechanizmy w zakresie zawieszania płatności w przypadku poważnych nieprawidłowości w strukturach zarządzania lub znacznie gorszej od spodziewanej realizacji celów.

Główne ryzyko, jakiego można spodziewać się w nowym okresie, polega na tym, że złagodzenie konkretnych i szczegółowych przepisów dotyczących sposobu, w jaki państwo członkowskie powinno ustanowić system zarządzania i kontroli na poziomie agencji płatniczej, może mieć wpływ na reputację Komisji, jeżeli kryteria kwalifikowalności ustanowione przez państwa członkowskie nie będą przestrzegane. Należy podkreślić, że Komisja zadba o to, by systemy zarządzania były stosowane, a planowane produkty i rezultaty osiągane. Zgodnie z ideą budżetu ukierunkowanego na wyniki Komisja położy nacisk na konkretne wyniki polityki.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Oczekuje się, że nowy model realizacji WPR znacznie ograniczy koszty kontroli, zarówno dla państw członkowskich, jak i beneficjentów.

Wymogi na poziomie UE zostały znacznie ograniczone i przeniesione na poziom państw członkowskich, które powinny wykorzystać tę okazję i dostosować zobowiązania, które beneficjenci muszą spełnić, do konkretnych uwarunkowań krajowych i regionalnych.

Państwa członkowskie określą system zarządzania i kontroli w ramach uproszczonych unijnych ram określonych we wnioskach ustawodawczych. Zintegrowany system zarządzania i kontroli (ZSZiK), który obejmuje około 88 % płatności w ramach WPR, zostanie utrzymany, chociaż szczególne elementy określone dotychczas na poziomie UE zostaną przekazane państwom członkowskim. W związku z tym intensywność i zakres kontroli, które są głównymi czynnikami kosztotwórczymi, nie będą już określane na poziomie UE.

Ukierunkowanie na realizację celów wymaga solidnego i wiarygodnego systemu sprawozdawczości, który – jak wspomniano we wcześniejszych sekcjach – będzie przedmiotem niezależnych audytów. Nie oczekuje się jednak, by miało to istotny

wpływ na obciążenie administracyjne państw członkowskich, ponieważ większość wskaźników produktu jest już stosowana przez akredytowane agencje płatnicze.

Państwa członkowskie mają możliwość uproszczenia i ograniczenia obciążeń administracyjnych związanych z zarządzaniem i kontrolą WPR, ponieważ będą mogły dostosować zasady kwalifikowalności na poziomie beneficjentów i decydować o najbardziej odpowiednim sposobie kontroli (zgodnie z założeniem, że nie ma sposobu uniwersalnego). Jak stwierdzono w ocenie skutków dołączonej do wniosków ustawodawczych dotyczących WPR (rozdział dotyczący uproszczenia), koszty realizacji nowej WPR nie powinny być wyższe (obecnie 3,6 %), nawet jeżeli weźmie się pod uwagę większy nacisk na sprawozdawczość z realizacji celów.

Jeśli chodzi o oczekiwany poziom błędów, zgodnie z nowym modelem realizacji WPR kwalifikowalność wydatków oceniana jest pod kątem uzyskanych produktów. W związku z tym błędy nie będą obliczane w odniesieniu do legalności i prawidłowości poszczególnych transakcji, lecz na podstawie porównania uzyskanych produktów ze zwróconymi wydatkami. Wydatki, które nie pozwoliły uzyskać odpowiedniego produktu, zostaną odjęte z puli w ramach rocznego rozliczenia z realizacji celów, aby chronić budżet UE.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Pakiet legislacyjny przewiduje, że państwa członkowskie będą zapewniać skuteczne środki zapobiegania nadużyciom finansowym, w szczególności w obszarach o zwiększonym poziomie ryzyka, dzięki zapobieganiu nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywaniu i korygowaniu. Państwa członkowskie muszą nakładać skuteczne, odstrasżające i proporcjonalne kary określone w prawodawstwie Unii lub w prawie krajowym oraz odzyskiwać wszelkie nieprawidłowe płatności wraz z odsetkami.

Te podstawowe wymogi UE stanowią część struktur zarządzania, które zostaną poddane kontroli przez jednostki certyfikujące przy zastosowaniu podejścia opartego na ocenie ryzyka, a także przez Komisję – zgodnie z zasadą pojedynczego audytu.

Szczegóły zostaną ustalone, w razie potrzeby, w zmienionej strategii DG AGRI w zakresie zwalczania nadużyć finansowych. Nie należy jednak oczekiwać, by typologia nadużyć finansowych i innych poważnych nieprawidłowości miała w przyszłości ulec znacznej zmianie w porównaniu z obecną.

Możliwe, że obecne podejście oparte na ukierunkowanych szkoleniach dla państw członkowskich w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywaniu i korygowania zostanie rozszerzone na przyszłą WPR. To samo odnosi się do tematycznych wytycznych dla państw członkowskich dotyczących konkretnych obszarów wysokiego ryzyka.

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU

Kwoty wskazane w niniejszej ocenie skutków finansowych są wyrażone w cenach bieżących.

Poza zmianami wynikającymi z wniosków ustawodawczych wymienionych w poniższych tabelach wnioski ustawodawcze powodują dalsze zmiany, które nie mają wpływu finansowego.

W odniesieniu do wydatków związanych z rynkiem należy podkreślić, że uwzględnione kwoty na wydatki związane z rynkiem opierają się na założonym braku publicznego zakupu interwencyjnego i innych środków związanych z sytuacją kryzysową w jakimkolwiek sektorze.

W ramach EFRG utworzona zostanie nowa rezerwa pozwalająca na zapewnienie dodatkowego wsparcia dla sektora rolnego z myślą o utworzeniu siatki bezpieczeństwa w kontekście zarządzania rynkiem lub jego stabilizacji lub w przypadku kryzysów mających wpływ na produkcję lub dystrybucję produktów rolnych. Wysokość tej rezerwy na początku każdego roku budżetowego wyniesie co najmniej 400 mln EUR. Niewykorzystane kwoty z rezerwy na wypadek kryzysów w sektorze rolnym w roku budżetowym 2020 r. zostaną przeniesione na rok budżetowy 2021 w celu utworzenia tej rezerwy; niewykorzystane kwoty będą co roku przenoszone w okresie 2021–2027. W przypadku wykorzystania rezerwy zostanie ona uzupełniona przy użyciu dostępnych środków budżetowych lub nowych środków. W przypadku przekroczenia danego podpułapu EFRG określonego w WRF na lata 2021–2027 zastosowana zostanie dyscyplina finansowa w celu pokrycia wszystkich potrzeb powyżej tego podpułapu, w tym w celu uzupełniania rezerwy. W związku z tym nie przewiduje się ponownego zastosowania w latach 2021–2027 dyscypliny finansowej w celu ustanowienia rezerwy. W celu zapewnienia przestrzegania podpułapu EFRG utrzymany zostanie mechanizm dyscypliny finansowej.

Jeżeli chodzi o rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich, pułapy netto w roku budżetowym 2021 r. (rok kalendarzowy 2020), określone w rozporządzeniu (UE) nr 1307/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, są wyższe niż kwoty przydzielone na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich wskazane w załączonych tabelach, w związku z czym będą musiały zostać dostosowane w zależności od ostatecznego porozumienia w sprawie puli środków finansowych na WPR w terminach pozwalających na terminowe wdrożenie w państwach członkowskich.

Wniosek stanowi kontynuację procesu konwergencji zewnętrznej płatności bezpośrednich: państwa członkowskie, w których średni poziom wsparcia wynosi poniżej 90 % średniej UE, zlikwidują 50 % różnicy do 90 % średniej UE w ramach sześciu stopniowych kroków, począwszy od 2022 r. Wszystkie państwa członkowskie będą uczestniczyć w finansowaniu tego procesu konwergencji. Znajduje to odzwierciedlenie w alokacjach dla poszczególnych państw członkowskich na płatności bezpośrednie w załączniku IV do rozporządzenia dotyczącego planu strategicznego WPR.

Skutek zmniejszania płatności w ramach bezpośredniego wsparcia dla rolników jest neutralny z punktu widzenia budżetu w odniesieniu do alokacji na płatności bezpośrednie, ponieważ różnica wynikająca ze zmniejszenia płatności zostanie wykorzystana do sfinansowania płatności redystrybucyjnej w tym samym państwie członkowskim. Jeżeli różnica wynikająca ze zmniejszenia płatności nie będzie mogła być przeznaczona na sfinansowanie rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich, zostanie ona przesunięta do alokacji EFRROW dla danego państwa członkowskiego. Na tym etapie nie można oszacować kwot podlegających takiemu ewentualnemu przesunięciu.

Jeżeli chodzi o dochody przeznaczone na EFRG, szacunki odzwierciedlają skutki przyznanych odroczeń i rat wynikających z podjętych w przeszłości decyzji w sprawie rozliczenia rachunków, które zostaną spieniężone po 2020 r., a także szacunkowe kwoty dochodów przeznaczonych na określony cel pozostających do odzyskania z rozliczeń i nieprawidłowości. Zakłada się, że ta ostatnia pozycja ulegnie zmniejszeniu w porównaniu z obecnymi poziomami w następstwie wprowadzenia nowego modelu realizacji WPR.

W odniesieniu do EFRROW we wniosku przewiduje się spadek stóp współfinansowania UE, podobnie jak w ramach innych europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Wraz z alokacją na rodzaje interwencji w ramach EFRROW umożliwi to w dużej mierze utrzymanie wsparcia publicznego na rzecz europejskich obszarów wiejskich na niezmiennym poziomie. Rozdział środków między państwami członkowskimi opiera się na obiektywnych kryteriach i wynikach osiągniętych w przeszłości.

Wnioski dotyczące reformy WPR zawierają przepisy zapewniające państwom członkowskim pewien poziom elastyczności w przydzielaniu alokacji na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich i rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich oraz rozdziale środków na rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich i określone sektorowe rodzaje interwencji. W przypadku gdy państwa członkowskie postanowią skorzystać z tej elastyczności, będzie to miało w ramach danych kwot finansowych konsekwencje finansowe, których nie można oszacować ilościowo na tym etapie.

3.1. Dział wieloletnich ram finansowych oraz wstępny wykaz nowych, proponowanych linii budżetowych po stronie wydatków⁴³

Dział wieloletnic	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład
-------------------	-----------------	----------------	-------

⁴³ Należy zachować niektóre z istniejących linii budżetowych, a numerację należy dostosować do nowej nomenklatury budżetowej (np. obecnie rozdziały 05 07 i 05 08). W związku ze zmianami we wniosku dotyczącym WPR nomenklatura może wymagać dostosowania.

h ram finansowy	Dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	Zróżn. / niezróżn. ⁴⁴	państw EFTA ⁴⁵	krajów kandydujących ⁴⁶	państw trzecich	w rozumieniu art. [21 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia finansowego
3	[08.01.YY] EFRG – Nieoperacyjna pomoc techniczna	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.01.YY] EFRROW – Nieoperacyjna pomoc techniczna	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.01.YY] Agencje wykonawcze	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.02.YY] Rezerwa rolna	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.02.YY] Sektorowe rodzaje interwencji w ramach planu strategicznego WPR	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.02.YY] Wydatki związane z rynkiem poza planem strategicznym WPR	Zróżn. i niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.02.YY] Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich w ramach planu strategicznego WPR	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.02.YY] Płatności bezpośrednie poza planem strategicznym WPR	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.02.YY] EFRG – Operacyjna pomoc techniczna	Zróżn. i niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.03.YY] Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich w ramach planu strategicznego WPR 2021–2027	Zróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
3	[08.03.YY] EFRROW – Operacyjna pomoc techniczna	Zróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
7	[08.01.YY] Wydatki związane z urzędnikami i pracownikami zatrudnionymi na czas określony w obszarze polityki „Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich”	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE

⁴⁴ Środki zróżnicowane / środki niezróżnicowane

⁴⁵ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu

⁴⁶ Kraje kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	Zróżn. / niezróżn. ⁴⁴	państw EFTA ⁴⁵	krajów kandydujących ⁴⁶	państw trzecich	w rozumieniu art. [21 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia finansowego
7	[08.01.YY] Personel zewnętrzny i inne wydatki na zarządzanie w obszarze polityki „Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich”	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE
7	[08.01.YY] Wydatki na sprzęt i usługi ICT w obszarze polityki „Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich”	Niezróżn.	NIE	NIE	NIE	NIE

Wykaz pozycji budżetowych w powyższej tabeli ma charakter wstępny i nie przesądza o nomenklaturze budżetowej, którą Komisja przedstawi w ramach rocznej procedury budżetowej.

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych			3	Zasoby naturalne i środowisko							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁ EM
08 02 YY – Rezerwa rolna	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(1)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.		p.m.
08 02 YY – Sektorowe rodzaje interwencji w ramach planu strategicznego WPR ⁴⁷	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(2)	2 044,116	2 066,584	2 091,060	2 115,010	2 139,737	2 165,443	2 192,347		14 814,294
08 02 YY – Wydatki związane z rynkiem poza planem strategicznym WPR	Środki na zobowiązania	(3)	638,309	638,309	638,309	638,309	638,309	638,309	638,309		4 468,163
	Środki na płatności	(4)	605,136	611,601	623,808	627,643	629,770	630,334	630,314	109,558	4 468,164
08 02 YY – Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(5)	37 392,689	37 547,129	37 686,679	37 802,859	37 919,038	38 035,217	38 151,396		264 535,007

⁴⁷ Wzrost dotyczący sektorowych rodzajów interwencji w ramach WPR wynika z proponowanej alokacji na wsparcie sektora pszczelarskiego wynoszącej 60 mln EUR, a także zmian w wydatkach w sektorze owoców i warzyw, które nie są ograniczone pulą na poziomie UE, w związku z odnotowanym w przeszłości poziomem wykonania.

08 02 YY – Płatności bezpośrednie poza planem strategicznym WPR	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(6)	421,321	421,321	421,321	421,321	421,321	421,321	421,321		2 949,249
08 02 YY – EFRG – Operacyjna pomoc techniczna ⁴⁸	Środki na zobowiązania = środki na płatności ⁴⁹	(7)	71,000	71,000	71,000	71,000	71,000	71,000	71,000		497,000
08 01 YY – Środki administracyjne finansowane z EFRG ⁵⁰	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(8)	13,000	13,000	13,000	13,000	13,000	13,000	13,000		91,000
67 01 i 67 02 – Dochody przeznaczone na EFRG	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(9)	280,000	230,000	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000		1 160,000
SUMA CZĄSTKOWA – EFRG	Środki na zobowiązania	(10)=(1+2+3+5+6+7+8-9)	40 300,435	40 527,343	40 791,369	40 931,499	41 072,405	41 214,290	41 357,373		286 194,715
	Środki na płatności	(11)=(1+2+4+5+6+7+8-9)	40 267,262	40 500,635	40 776,868	40 920,833	41 063,866	41 206,315	41 349,378	109,558	286 194,715
08 03 YY – Rodzaje interwencji związane z rozwojem obszarów wiejskich	Środki na zobowiązania	(12)	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561	11 230,561		78 613,927

⁴⁸ W tym również kwoty finansowane obecnie w ramach rozdziału 05 07 (Kontrola wydatków rolnych) i 05 08 (Strategia i koordynacja polityki w obszarze polityki „Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich”).

⁴⁹ Dla uproszczenia środki na pomoc techniczną w ramach EFRG są tutaj uznawane za nieodróżnicowane. Kwota zobowiązań pozostających do spłaty (RAL) jest nieznacząca w porównaniu z całkowitymi kwotami ujętymi w niniejszej ocenie skutków finansowych.

⁵⁰ W tym kwoty finansowane obecnie w pozycji 05 01 04 01 – Wydatki pomocnicze na Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) – Nieoperacyjna pomoc techniczna i 05 01 06 01 – Agencja Wykonawcza ds. Konsumentów, Zdrowia, Rolnictwa i Żywności – Wkład z programu promocji produktów rolnych

	Środki na płatności	(13)	786,139	3 703,699	6 314,312	7 860,977	9 356,414	10 331,700	11 025,236	29 235,450	78 613,927
08 03 YY – EFRROW – Operacyjna pomoc techniczna UE	Środki na zobowiązania = środki na płatności ⁵¹	(14)	22,147	22,147	22,147	22,147	22,147	22,147	22,147		155,029
08 01 YY – Środki administracyjne finansowane z EFRROW	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(15)	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000		42,000
SUMA CZĄSTKOWA – EFRROW	Środki na zobowiązania	(16)=(12+14+15)	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708	11 258,708		78 810,955
	Środki na płatności	(17)=(13+14+15)	814,286	3 731,846	6 342,459	7 889,124	9 384,561	10 359,847	11 053,383	29 235,450	78 810,955
OGÓŁEM środki na WPR	Środki na zobowiązania	=10+16	51 559,143	51 786,051	52 050,077	52 190,207	52 331,113	52 472,998	52 616,081		365 005,670
	Środki na płatności	=11+17	41 081,548	44 232,481	47 119,327	48 809,957	50 448,427	51 566,162	52 402,761	29 345,008	365 005,670

Suma poszczególnych kwot nie jest równa łącznej kwocie ze względu na zaokrąglenia.

⁵¹ Dla uproszczenia środki na pomoc techniczną w ramach EFRROW są tutaj uznawane za niezróżnicowane. Kwota zobowiązań pozostających do spłaty (RAL) jest nieznaczną w porównaniu z całkowitymi kwotami ujętymi w niniejszej ocenie skutków finansowych.

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	----------	----------------------------------

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>po 2027 r.</i>	OGÓŁEM
Zasoby ludzkie		125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678		879,746
Pozostałe wydatki administracyjne		6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008		42,056
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania = środki na płatności	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686		921,802

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>po 2027 r.</i>	OGÓŁEM
OGÓŁEM środki z wszystkich DZIAŁÓW wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	51 690,829	51 917,737	52 181,763	52 321,893	52 462,799	52 604,684	52 747,767		365 927,472
	Środki na płatności	41 213,234	44 364,167	47 251,013	48 941,643	50 580,113	51 697,848	52 534,447	29 345,008	365 927,472

Suma poszczególnych kwot nie jest równa łącznej kwocie ze względu na zaokrąglenia.

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
-----	------	------	------	------	------	------	------	--------

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	125,678	879,746
Pozostałe wydatki administracyjne	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	6,008	42,056
Suma cząstkowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	131,686	921,802

Poza DZIAŁEM 7⁵² wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	1,850	1,850	1,850	1,850	1,850	1,850	1,850	12,950
Pozostałe wydatki administracyjne	17,150	17,150	17,150	17,150	17,150	17,150	17,150	120,050
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	19,000	133,000

Suma poszczególnych kwot nie jest równa łącznej kwocie ze względu na zaokrąglenia.

OGÓŁEM	150,686	150,686	150,686	150,686	150,686	150,686	150,686	1 054,802
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

⁵² Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

Rok		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji		845	845	845	845	845	845	845
W delegaturach		3	3	3	3	3	3	3
Badania naukowe								
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) – CA, LA, SNE, INT i JED ⁵³								
Dział 7								
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	- w centrali	57,75	57,75	57,75	57,75	57,75	57,75	57,75
	- w delegaturach	1	1	1	1	1	1	1
Finansowanie ze środków przydzielonych na program ⁵⁴	- w centrali	29	29	29	29	29	29	29
	- w delegaturach							
Badania naukowe								
Inne (określić)								
OGÓŁEM		935,75	935,75	935,75	935,75	935,75	935,75	935,75

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów DG już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

⁵³ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JED = młodszy oddelegowany ekspert.

⁵⁴ W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*

Wniosek/inicjatywa:

- ☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

Środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
Określić organ współfinansujący								
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem								

3.3. **Szacunkowy wpływ na dochody**

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- ☒ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
 - ☐ wpływ na zasoby własne
 - ☒ wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków ☒

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
67 01 i 67 02	280	230	130	130	130	130	130

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

08 02 YY – Sektorowe rodzaje interwencji

08 02 YY – Rodzaje interwencji w formie płatności bezpośrednich

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

Zob. uwagi w pkt 3.